

Jaarverslag 2024

47595

Stichting voor Protestants-Christelijk Basis-
en Orthopedagogisch Onderwijs te
Rotterdam-Zuid
Postbus 50529
3007 JA ROTTERDAM

Inhoudsopgave

A Bestuursverslag	2
B Jaarrekening	
B1 Balans per 31 december 2024	72
B2 Staat van baten en lasten 2024	73
B3 Kasstroomoverzicht 2024	74
B4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	75
B5 Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	81
B6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen	90
B7 Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	91
B8 Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten per sector	98
B9 Overzicht verbonden partijen	104
B10 Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen	105
B11 Ondertekening van de jaarrekening	108
C Overige Gegevens	
C1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	109

Bestuursverslag 2024

Inclusief verslag intern toezicht

Voorwoord	3
1. De schoolorganisatie	5
1.1 Profiel	5
1.2 Organisatie	7
2. Verantwoording van het beleid	13
2.1 Onderwijs & Kwaliteit	17
2.2 Personeel & Professionalisering	29
2.3 Huisvesting & Facilitaire zaken	36
2.4 Financieel beleid	40
2.5 Continuïteitsparagraaf	45
3. Verantwoording van de financiën	48
3.1 Staat van baten en lasten en balans	48
3.2 Financiële positie	54
3.3 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	57
3.4 Staat van baten en lasten en balans	58
4. Verslag intern toezicht	62
4.1 Samenstelling intern toezicht	62
4.2 Vergaderingen en speerpunten	64
4.3 Vergoedingsregeling	67
4.4 Hoe het toezicht is vormgegeven	67

Voorwoord

PCBO wil een betekenisvolle bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van kinderen en biedt daarom ontwikkelingsgericht onderwijs en brede vorming aan. Dagelijks zetten ruim 950 personeelsleden zich in om onze ambities waar te maken voor meer dan 6.700 leerlingen en ongeveer 320 peuters in de stad Rotterdam. In dit jaarverslag verantwoorden we ons over onze inspanningen van afgelopen jaar om onze leerlingen kansrijk onderwijs te bieden.

Samen sterk met hart voor ontwikkeling

Het jaar 2024 was voor PCBO Rotterdam-Zuid een bewogen jaar waarin veel is gebeurd. Dit jaar stond dan ook in het teken van bouwen aan de basis: organisatorisch, inhoudelijk en in de onderlinge verbinding. Er is hard gewerkt aan de herinrichting en versteviging van de organisatie en de implementatie en versteviging van een nieuwe sturingsfilosofie, die is gebaseerd op vertrouwen en samenwerken.

We zijn trots op onze medewerkers die zich ook in 2024 weer met hart en ziel hebben ingezet om kinderen in Rotterdam een waardevolle en betekenisvolle dagopvang en goed onderwijs te bieden. In een wereld waarin de onrust toeneemt, vormen onze scholen een belangrijke basis. Een oefenplek voor mensen met verschillende achtergronden en overtuigingen. We bouwen met ons onderwijs aan de wereld van morgen.

Trots op zichtbare resultaten

We zijn trots op wat er, samen met onze collega's en partners, is bereikt. Zo zijn op alle scholen schoolzorgteams ingericht om leerlingen sneller en beter te kunnen ondersteunen. Onze visie op het jonge kind kreeg verder vorm en is er hard gewerkt aan de verdere ontwikkeling ons expertisecentrum rond begaafdheid via het programma Begaafd op Zuid. Twee van onze scholen ontvingen het predicaat Goud School en één van onze scholen voor speciaal onderwijs was de eerste in Nederland die werkt volgens het Goud-concept. Bovendien bleef het personeelstekort bij PCBO in 2024 beheersbaar, een mooie prestatie, zeker ten opzichte van andere grote steden. Dat is te danken aan de grote inzet en betrokkenheid van onze medewerkers.

Versterking van onze organisatie

Ook hebben we vastgesteld dat er veel is dat nog beter kan. Met de benoeming van een nieuwe voorzitter van het College van Bestuur en de werving van nieuwe medewerkers op enkele nieuw-ontwikkelde sleutelposities op het bestuurskantoor, hebben we die verbetering ingezet. We zijn dankbaar voor het feit dat de Inspectie van het Onderwijs bij het vierjaarlijks bestuursonderzoek dat begin 2025 is uitgevoerd, heeft bevestigd dat de verbetering is ingezet. Dat we desondanks nog veel werk hebben te verzetten en nog een lange weg hebben te gaan blijkt tegelijkertijd uit de onvoldoendes op de standaarden en het aantal herstelopdrachten. We zijn ons ten volle bewust van de verantwoordelijkheid die we dragen. In de overtuiging dat kinderen het verdienen om zich te kunnen ontwikkelen en in het vertrouwen dat we kinderen in Rotterdam samen de beste kansen kunnen bieden werken we hard aan herstel en verbetering.

Dank

Voor de behaalde resultaten in 2024 gaat onze dank uit naar iedereen zich samen met ons inzet om het onderwijs vorm te geven en onze ambities te realiseren: alle collega's, de Raad van Toezicht, de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, de afzonderlijke medezeggenschapsraden, ouders en samenwerkingspartners. Ook volgend jaar rekenen we weer op jullie en op onze partners binnen en buiten het onderwijs in de stad Rotterdam en de regio Rijnmond.

(handtekening)

Ingrid van Doesburg
voorzitter college van bestuur

1. De schoolorganisatie

1.1 Profiel

PCBO staat voor ontwikkelingsgericht onderwijs en brede vorming voor kinderen in Rotterdam.

Missie, visie en kernactiviteiten

Wij bieden iedere leerling en medewerker wat hij of zij nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen.

We geven onderwijs gericht op leren, ontwikkeling en vorming vanuit een protestants-christelijke traditie. We zien de school als oefenplek voor mensen met verschillende achtergronden en (geloofs-)overtuigingen en omarmen de diversiteit. Vrijwel al onze scholen, waarvan een aantal met eigen peuteropvang, staan in Rotterdam Zuid en hebben een hoge schoolweging. Dit betekent dat er een hoog risico is op potentiële onderwijsachterstanden. Juist daarom gaan wij uit van hoge verwachtingen: we bieden op onze scholen een uitdagend en samenhangend curriculum en maken gebruik van effectieve didactische strategieën. Dit doen we in een veilige omgeving en in een op leren gericht klimaat, met elkaar en onze samenwerkingspartners. Het uitgangspunt is hierbij onze visie op leren, zoals breed bekend en gedeeld binnen de organisatie.

Zo dragen we dagelijks bij aan kansrijk onderwijs. Wij hebben onze mouwen al meer dan 125 jaar opgestroopt om juist op deze plek leerlingen kansrijk onderwijs te bieden. De uitdagingen waar we dagelijks voor worden gesteld, gaan we aan zodat we iedere dag waarde kunnen toevoegen aan de levens van onze leerlingen.

Strategisch beleidsplan

In onze strategische visie 2020-2024 hebben wij vier thema's als uitgangspunt. Voor elk thema wordt jaarlijks een aantal concrete activiteiten bepaald, die worden uitgewerkt in de ontwikkelagenda.

Vanzelfsprekend is het kwaliteitskader van de overheid voor ons richtinggevend en zijn onze activiteiten erop gericht om te voldoen aan de deugdelijkheidseisen.

De vier thema's van PCBO zijn:

Kind centraal

Op PCBO-scholen heerst een klimaat van met én van elkaar leren. We willen het beste uit onze leerlingen halen en hen maximaal stimuleren om hun talenten te ontwikkelen. Dit alles binnen een structuur van duidelijkheid en een positieve omgang met elkaar. In ons lesaanbod krijgen de basisvakken taal en rekenen éxtra aandacht en daarnaast hebben we ook veel oog voor brede vorming. Leerkrachten krijgen bij PCBO de ruimte om op hun eigen manier kinderen maximaal te laten groeien. Wij willen veilige scholen zijn waar ieder kind zich welkom voelt.

Ouders als partners

Hoe beter de afstemming en samenwerking tussen thuis en school, hoe groter de groei van leerlingen is. We stellen ons dan ook altijd gastvrij op en investeren onder meer in onderwijsondersteunende activiteiten. Daarbij bieden we, waar nodig, professionele begeleiding. Alles om het partnerschap met ouders te vergroten en zo het maximale uit onze leerlingen te halen.

Vakmanschap en meesterschap

Vakmanschap en meesterschap: dát geeft de doorslag voor goed onderwijs. Wij investeren niet alleen in de professionele ontwikkeling van starters en zij-instromers, maar ook in de groei van onze overige leerkrachten en schoolleiders. Door onze kennis op peil te houden en ervaringen met elkaar te delen, versterken we onze kwaliteitscultuur. Op onze scholen werken dan ook leerspecialisten.

De wereld om ons heen

Onze scholen hebben een verbindende rol in de wijken waar ze staan. Deze rol versterken we door intensieve samenwerking met een netwerk van partners: het Nationaal programma Rotterdam-Zuid (NPRZ), gemeente Rotterdam, het samenwerkingsverband van 20 Rotterdamse schoolbesturen (PPO), organisaties voor buitenschoolse opvang, wijkorganisaties en het bedrijfsleven.

Toegankelijkheid & toelating

PCBO biedt onderwijs vanuit de christelijk geïnspireerde traditie. Onze scholen bieden onderwijs aan leerlingen met meer dan de 200 nationaliteiten die Rotterdam rijk is en staan open voor iedere cultuur en ieder geloof.

1.2 Organisatie

Contactgegevens

Naam: Stichting voor Protestants-Christelijk Basis- en Orthopedagogisch Onderwijs te Rotterdam-Zuid

Bestuursnummer: 47595

KvK-nummer: 41126540

Adres: Elzendaal 15, 3075 LS Rotterdam

Telefoonnummer: 010-4191300

E-mail: pcbo@pcbordam.nl

Website: www.pcbo.nl

Bestuur

Naam	Functie	Nevenfuncties
Mevr. I. van Doesburg M.i.v. 1-10-2024	Voorzitter College van Bestuur	- Toezichthoudend bestuurder ICBO - Bestuurder PCVO - Voorzitter Stuurgroep Children's Zone (NPRZ), sinds april 2025 - Lid Verenigingscommissie Arbeidsmarkt en Arbeidszaken PO-Raad - Lid ALV Samenwerkingsverband PPO Rotterdam - Lid Kwaliteitscommissie Samenwerkingsverband PPO Rotterdam - Lid Kernteam Onderwijsregio Rotterdam
Mevr. A.N. Middelkoop tot en met 13-7-2024	Voorzitter College van Bestuur	- Toezichthoudend bestuurder ICBO (tot 1-11-24) - PCVO (tot 1-11-24) - Lid bestuur FOKOR (tot 1-7-24) - Lid bestuur Vereniging voor Onderwijsbestuurders (tot 1-5-24) - Lid bestuur NPRZ (Nationaal Programma Rotterdam Zuid) (tot 1-7-24) - Lid Raad van Toezicht Bibliotheek Rotterdam

Naam	Functie	Nevenfuncties
Dhr. P. Monster*	Lid College van Bestuur	- Uitvoerend bestuurder ICBO - PCVO
Dhr. F. van Winkelen Tot 1-12-2024	Lid College van Bestuur a.i.	- Lid RvT Ref SVO - Partner Wijs met Waarde - Uitvoerend bestuurder ICBO

*Gedurende het gehele jaar afwezig vanwege ziekteverlof

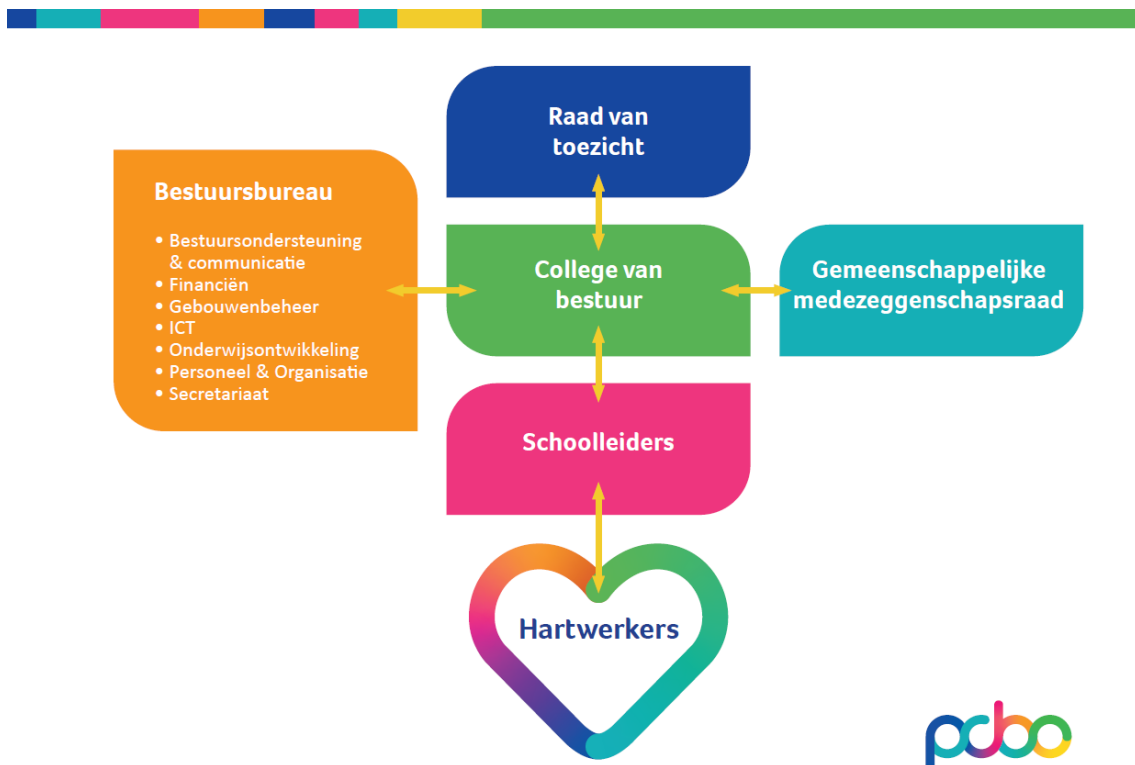
Scholen

Voor een overzicht van onze scholen: www.pcbo.nl, [overzicht scholen](#).

Juridische structuur

De juridische structuur is een stichting.

Organisatiestructuur

De (gemeenschappelijke) medezeggenschap

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) is het medezeggenschapsorgaan op centraal niveau. De raad heeft op grond van de WMS (Wet Medezeggenschap Scholen) advies- en instemmingsrecht op beleidsvoorstellen die een meerderheid van alle PCBO-scholen aangaan. Het contact met de achterban verloopt in de regel via de medezeggenschapsraden (MR-en) van de scholen. In 2024 is mevrouw E. Jelierse als externe secretaris aangetrokken voor de ondersteuning van de GMR. Hierdoor zijn de informatievoorziening en de verslaglegging van de vergaderingen sterk verbeterd. Verder zijn twee medewerkers van PCBO toegetreden tot de personeelsgeleding van de GMR. Het is in 2024 nog niet gelukt om alle acht zetels te bezetten. Er zijn nog twee vacatures in oudergeleding van de GMR. Het verder professionaliseren en op sterkte brengen van de GMR is een prioriteit voor het jaar 2025.

Per 31 december 2024 bestond de GMR uit de volgende leden: de heer A. Ramrattan (voorzitter, oudergeleding), mevrouw A. Haaring-Özkan (oudergeleding), mevrouw N. Kruit (personeelsgeleding), mevrouw I. Delhaas (personeelsgeleding), mevrouw J. van den Berg (personeelsgeleding) en de heer M. van der Veen (personeelsgeleding).

De GMR is in 2024 vier keer bijeengekomen in reguliere GMR-vergaderingen. Verder heeft de GMR een gesprek gevoerd met een klein comité van de Raad van Toezicht en heeft er een themabijeenkomst met de Raad van Toezicht plaatsgevonden. Het thema was (sociale) veiligheid op de school. Hierbij is gesproken over persoonlijke zienswijzen en beelden over sociale veiligheid binnen klassen, maar ook binnen PCBO als werkgever. Verder is er extra afstemming geweest, naast de reguliere vergaderingen. Zo is de GMR betrokken geweest bij de wervingsprocedure van de nieuwe voorzitter College van Bestuur (CvB) en hebben de GMR-leden een positief advies gegeven op haar benoeming. Ook is een startgesprek gevoerd met de nieuwe bestuurder om de verdere samenwerking te bespreken. De lijn van transparantie en vertrouwen onderling wordt voortgezet.

Vaste agendapunten bij de GMR-vergaderingen zijn de voortgang van de activiteiten vanuit het meerjarig beleidskader op basis van de managementrapportages, de kaderbrief, de jaarrekening, het jaarverslag en de begroting. Verder is onder andere gesproken over de nieuwe klachtenregeling, de nieuwe sturingsfilosofie voor PCBO en het handelingsprotocol in het kader van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Een compleet overzicht van alle besproken onderwerpen staat in het jaarverslag van de GMR over 2024 (klik [hier](#)).

Belangrijke samenwerkingspartners voor de ondersteuningsorganisatie

Als onderdeel van de ondersteuning van de organisatie huren we belangrijke capaciteit in. Buiten juridische ondersteuning, inzet van een energieadviseur en inzet van een planologe, maken wij structureel gebruik van een bedrijfsarts, een arbeidsdeskundige, een externe functionaris gegevensbescherming en een externe vertrouwenspersoon. Wanneer hier specifiek ontwikkelingen te vermelden zijn, komen we daar in dit verslag bij de betreffende onderdelen op terug.

Horizontale dialoog en verbonden partijen

Het College van Bestuur van PCBO neemt actief deel aan stedelijke bestuurlijke overleggen, waaronder de sectorkamers *Primair Onderwijs*, *Het Jonge Kind*, de *stuurgroep Onderwijshuisvesting* en de *stuurgroep Schoolzorgteams*. Deze overleggen zijn van belang om

gezamenlijk beleid te ontwikkelen, verbinding te leggen tussen partners en de belangen van onze scholen en leerlingen te vertegenwoordigen.

Een belangrijke groep stakeholders zijn de instellingen voor peuterspeelzaalwerk. In het kader van het stedelijk beleid rond voorschoolse educatie onderhoudt PCBO nauwe contacten met organisaties in Rotterdam-Zuid. Er worden samenwerkingsafspraken gemaakt die bijdragen aan een doorgaande ontwikkellijn voor jonge kinderen.

Ook de samenwerking met het voortgezet onderwijs is stevig verankerd. Op zowel bestuurs- als schoolniveau is er intensief contact met onder meer CVO, onder andere via pre-gymnasiumprogramma's en de samenwerking in de Zuider gymnasiums. Dit bevordert een soepele overgang van primair naar voortgezet onderwijs.

PCBO onderhoudt daarnaast nauwe contacten met diverse pabo's. Zo is het bestuur actief partner in het SO&P-partnerschap van Hogeschool InHolland en werkt het samen met de pabo's van Thomas More en de Hogeschool Rotterdam, mede in het kader van de Onderwijsregio. Er zijn eveneens contacten met de Christelijke Hogeschool Ede. Deze samenwerkingen leiden tot uiteenlopende vormen van werkplekleren en dragen bij aan een continue instroom van startbekwame leerkrachten.

Binnen de **Onderwijsregio Rotterdam** speelt PCBO een actieve rol in de ontwikkeling van beleid en de afstemming tussen besturen en opleidingen.

Een groot deel van de scholen van PCBO is gevestigd in Rotterdam-Zuid, waar het **Nationaal Programma Rotterdam-Zuid (NPRZ)** wordt uitgevoerd. Binnen dit programma werken Rijk, gemeente, corporaties, zorginstellingen, schoolbesturen, bedrijfsleven, politie en het Openbaar Ministerie samen aan een gezonde toekomst voor de wijk. De bestuurder van PCBO neemt actief deel aan zowel de *stuurgroep Children's Zone* als de *Onderwijstafel NPRZ*.

Tot slot is PCBO lid van de **PO-Raad**, de sectororganisatie voor het primair onderwijs, en van **Verus**, de profielorganisatie voor scholen met een christelijke identiteit. Via deze netwerken draagt PCBO bij aan landelijke beleidsvorming en versterkt het de verbinding tussen identiteit, kwaliteit en maatschappelijke opdracht.

Samenwerkingsverbanden

FOKOR is de vereniging voor samenwerkende schoolbesturen voor (speciaal) basis- en (speciaal) (voortgezet) onderwijs in Rotterdam. De voorzitter van het College van Bestuur is lid van het bestuur van FOKOR.

Daarnaast onderhouden de Rotterdamse schoolbesturen onderling nauwe contacten en vindt er regelmatig overleg plaats over actuele ontwikkelingen in het onderwijs.

PCBO werkt al jarenlang samen met Playing for Success van de Dreamteam Foundation. Dit naschoolse programma biedt ondersteuning aan kinderen van 9 tot 13 jaar die een extra boost in hun zelfvertrouwen kunnen gebruiken. Het programma vindt plaats in de inspirerende omgeving van het Topsportcentrum en Theater Zuidplein. PCBO investeert jaarlijks in ruim 100 plaatsen voor leerlingen, waarmee we bijdragen aan hun persoonlijke groei en toekomstperspectief.

Een meer incidentele samenwerking met sportclub Feyenoord wordt momenteel omgezet in een structureel partnerschap. We verwachten in 2025 een formele samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen, waarmee we onze gezamenlijke inzet voor kansengelijkheid en talentontwikkeling verder versterken.

Klachtenbehandeling

Het bestuur heeft in 2024 één anonieme klacht ontvangen. Juist omdat deze anoniem was, kon deze niet in behandeling worden genomen. Voorts zijn er op bestuursniveau twee klachten binnen gekomen, waarvan één op bestuursniveau is afgehandeld. De andere klacht is ingediend bij de Geschillen Commissie Bijzonder Onderwijs. Deze klacht is in behandeling genomen en ongegrond verklaard.

De interne klachtenregeling staat op de website www.pcbo.nl onder het kopje 'over PCBO' onder Ouders - PCBO.

Governance

In de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs.

Het bestuur conformeert zich in algemene zin aan deze code. Desalniettemin laat het afgelopen jaar zich kenmerken als turbulent met de nodige wijzigingen en voorgenomen wijzigingen in het aansturingsmodel. Met een nieuwe functionele en personele inrichting van het bestuur en de bestuursondersteunende diensten en functies, werken we hard aan verbetering en herstel van de kwaliteit van het bestuurlijk handelen. De eerste resultaten en signalen als gevolg hiervan worden positief gekwalificeerd door schoolleiders en de onderwijsinspectie.

Zoals aangegeven zijn in 2024 verschillende wijzigingen geweest in het bestuur van PCBO. Half juli is mevrouw D. Middelkoop teruggetreden als voorzitter CvB en met ingang van 1 oktober is mevrouw I. van Doesburg gestart als nieuwe voorzitter van CvB van PCBO. Daarnaast is de heer F. van Winkelen gedurende het verslagjaar tot 1 december werkzaam geweest als lid van het College van Bestuur. De heer P. Monster heeft gedurende het gehele verslagjaar deel uitgemaakt van het College van Bestuur – in verband met ziekte is hij echter afwezig geweest.

Functiescheiding

De functiescheiding is binnen PCBO georganiseerd op organieke wijze: er is een bestuur en er is een Raad van Toezicht (two-tier).

Organisatieontwikkeling

In 2024 is gewerkt aan een nieuw perspectief voor de organisatie, als tussenstap op weg naar de nieuwe strategische koers voor 2026 en verder.

We hebben in 2024 in dialoog met onze collega's van het bestuurskantoor en met de (adjunct)directeuren van de scholen bepaald wat nodig is om onze missie te realiseren met een ondersteunend bestuurskantoor. Er is gewerkt aan het bieden van helderheid op het inhoudelijk kader, het organisatiekader en het systeemkader.

1. Het inhoudelijke kader – biedt inhoudelijk richting en prioriteiten –

Op drie thema's - onderwijskwaliteit, personeel en bedrijfsvoering – zijn heldere doelen, strategieën en acties voor de korte termijn bepaald. Deze zijn gebundeld in het jaarplan voor 2025. Daarnaast is het speelveld voor deze drie thema's verkend voor het nieuwe koerstraject dat wordt ingezet in 2025. Tegelijkertijd is in 2024 langs de pijlers van het huidige strategische beleidsplan gewerkt aan het onderwijs.

2. Het organisatiekader – hoe de organisatie werkt -

De directeuren, het CvB en het bestuurskantoor PCBO hebben een sturingsfilosofie ontwikkeld voor PCBO. Hoe komen wij samen tot effectieve strategie- en beleidsontwikkeling. En hoe zorgen we voor kennisdeling en professionalisering in de organisatie? Het resultaat is een gezamenlijk organisatiekader met een duidelijke structuur voor samenwerking en besluitvorming. De voorbereiding van beleidsstukken vindt voortaan plaats in klankbordgroepen die zijn samengesteld uit een vertegenwoordiging van (adjunct)directeuren en CvB ondersteund door medewerkers van het bestuurskantoor.

3. Het systeemkader – dit maakt helder hoe we cyclisch verbonden zijn -

De jaarlijkse gesprekscyclus tussen CvB en directie is opnieuw vastgesteld. Er is sprake van een najaarsgesprek over de begroting en schoolorganisatie/jaarplan en een voorjaarsgesprek dat gericht is op individueel functioneren en aansturing van de school. Daarnaast is meerdere keren per jaar een directeurenberaad waarin naast inhoudelijke punten ook gewerkt wordt aan de onderlinge relatie en bijbehorende samenwerking. In de praktijk zijn er uiteraard veel meer contacten met de scholen gedurende het jaar, maar deze momenten gelden voor alle scholen, ongeacht de situatie.

Tot slot is in 2024 de rol van het bestuurskantoor verder uitgewerkt. De ambitie is dat het bestuurskantoor de dienstverlening en advisering aan de scholen door ontwikkelt. Het bestuurskantoor zal worden versterkt om deze ontwikkeling te sturen (of te begeleiden) en te organiseren. Hiervoor zijn drie nieuwe functies ingericht en de werving voor deze functies is in 2024 gestart en in 2025 afgerond. Met ingang van maart en april 2025 starten een bestuurssecretaris, een directeur bedrijfsvoering en een directeur beleid op het bestuurskantoor.

2. Verantwoording van het beleid

	Wat is onze ambitie en waar staan we eind 2024?																								
Pijler 1	Kind centraal Algemene doelstelling: Alle scholen voldoen aan de basiskwaliteit. Waar staan we? Eind 2023 werd één van onze scholen door de Inspectie van het Onderwijs als zeer zwak beoordeeld. Twee scholen ontvingen het oordeel <i>goed</i> en de overige scholen werden als <i>voldoende</i> beoordeeld. De betreffende school met het oordeel <i>zeer zwak</i> werd in 2024 opnieuw bezocht en kreeg toen het oordeel <i>onvoldoende</i>. Hoewel de inspectie de inzet en ontwikkeling van het team waardeerde, achtte zij het voor een positief eindoordeel nog te vroeg. We verwachten dat deze school tijdens het herstelonderzoek in 2025 alsnog het oordeel <i>voldoende</i> zal behalen. Daarnaast heeft de inspectie in 2024 een van onze nieuwkomersklassen als <i>onvoldoende</i> beoordeeld. Ook hier is een herstelonderzoek gepland, dat in juni 2025 zal plaatsvinden. Activiteiten 2024 <table> <tr> <th colspan="2">Actieve ondersteuning van scholen:</th></tr> <tr> <td>- Hulp bij data-analyse en kwaliteitsonderzoeken</td><td>Deels gelukt</td></tr> <tr> <td>- Inzet Schoolzorgteams</td><td>Gelukt</td></tr> <tr> <th colspan="2">Creëren kaders:</th></tr> <tr> <td>- Kader burgerschap</td><td>Deels gelukt</td></tr> <tr> <td>- Visie jonge kind*</td><td>Gelukt</td></tr> <tr> <td>- Visie gedrag</td><td>Niet gelukt</td></tr> <tr> <td>- Visie inclusief onderwijs</td><td>Niet gelukt</td></tr> <tr> <th colspan="2">Stimuleren innovatie en leren van elkaar:</th></tr> <tr> <td>- Uitbreiding concept Goud Onderwijs</td><td>Deels gelukt</td></tr> <tr> <td>- Ontwikkelgroep taal/leesspecialisten</td><td>Niet gelukt</td></tr> <tr> <td>- Lectoraat</td><td>Gelukt</td></tr> </table> *Om het vakmanschap rond het onderwijs aan jonge kinderen te versterken, is een visie op het jonge kind ontwikkeld. Voor een sterke doorgaande lijn is het belangrijk dat beleidsmedewerkers onderwijskwaliteit meer inzicht krijgen in de ontwikkeling van peuters en leerlingen in groep 1 en 2. Dit draagt bij aan gerichte ondersteuning en kwaliteitsverbetering.	Actieve ondersteuning van scholen:		- Hulp bij data-analyse en kwaliteitsonderzoeken	Deels gelukt	- Inzet Schoolzorgteams	Gelukt	Creëren kaders:		- Kader burgerschap	Deels gelukt	- Visie jonge kind*	Gelukt	- Visie gedrag	Niet gelukt	- Visie inclusief onderwijs	Niet gelukt	Stimuleren innovatie en leren van elkaar:		- Uitbreiding concept Goud Onderwijs	Deels gelukt	- Ontwikkelgroep taal/leesspecialisten	Niet gelukt	- Lectoraat	Gelukt
Actieve ondersteuning van scholen:																									
- Hulp bij data-analyse en kwaliteitsonderzoeken	Deels gelukt																								
- Inzet Schoolzorgteams	Gelukt																								
Creëren kaders:																									
- Kader burgerschap	Deels gelukt																								
- Visie jonge kind*	Gelukt																								
- Visie gedrag	Niet gelukt																								
- Visie inclusief onderwijs	Niet gelukt																								
Stimuleren innovatie en leren van elkaar:																									
- Uitbreiding concept Goud Onderwijs	Deels gelukt																								
- Ontwikkelgroep taal/leesspecialisten	Niet gelukt																								
- Lectoraat	Gelukt																								
Pijler 2	Ouders als partner Algemene doelstelling: Alle PCBO-locaties geven actief en passend vorm aan educatief partnerschap.																								

	Waar staan we? Alle PCBO-scholen besteden structureel aandacht aan educatief partnerschap. Op vrijwel elke locatie is een medewerker ouderbetrokkenheid actief, met als specifieke taak het versterken van de samenwerking tussen school en ouders. Vanuit het Nieuw Rotterdams Onderwijs Beleid (NROB) ontvangen de scholen subsidie om deze samenwerking verder te stimuleren. Doel hiervan is het bevorderen van de ontwikkeling en het verbeteren van de leerprestaties van leerlingen. Daarbij staat het realiseren van een wederkerige relatie centraal, waarin school en ouders als pedagogische partners samenwerken rond de ontwikkeling van het kind. Ook binnen de voorschoolse educatie (VE) is ouderbetrokkenheid een belangrijk aandachtspunt. Enkele scholen zetten aanvullend in op de talige component van educatief partnerschap via het programma <i>Thuis in Taal</i>, waarin taalontwikkeling in de thuissituatie en de relatie met school wordt versterkt. Activiteiten 2024 In 2024 waren er geen specifieke acties anders dan lopende cyclische activiteiten.														
Pijler 3	Meesterschap en Vakmanschap Algemene doelstelling: Ons personeelsbestand heeft voldoende bevoegde en vakbekwame professionals die zich steeds verder ontwikkelen. Waar staan we? Net als in voorgaande jaren kampt PCBO met een tekort aan bevoegde en bekwame leerkrachten. Dit wordt onder meer zichtbaar in het feit dat de personele lasten, ondanks indexatie, nauwelijks boven de begroting uitkomen. Het lerarentekort blijft een structurele zorg. We werken aan het zijn en blijven van een aantrekkelijke werkgever. We investeren in positionering van onze scholen en de professionele ontwikkeling en kwaliteit van onze medewerkers via trainingen en workshops. Ook op schoolniveau wordt geïnvesteerd in vakmanschap. Voorbeelden zijn het expertisecentrum Begaafd op Zuid en onze Rotterdams Goud-scholen. In 2023 is daarnaast, samen met BOOR en Hogeschool Rotterdam, het lectoraat <i>‘Samenwerken aan een Taalrijke Omgeving voor Jonge Kinderen’</i> gestart. Activiteiten 2024 <table border="1"> <tr> <td colspan="2">Basis voor goed werkgeverschap versterken:</td></tr> <tr> <td>- Creëren van zicht op meerjarige formatieve ontwikkelingen</td><td>Niet gelukt</td></tr> <tr> <td>- Processen stroomlijnen</td><td>Niet gelukt</td></tr> <tr> <td>- Versterking adviesfunctie HR</td><td>Niet gelukt</td></tr> <tr> <td colspan="2">Communicatie verder versterken:</td></tr> <tr> <td>- Informatie over arbeidsvoorwaarden</td><td>Deels gelukt</td></tr> <tr> <td>- Vergroten arbeidsmarktcommunicatie</td><td>Gelukt</td></tr> </table>	Basis voor goed werkgeverschap versterken:		- Creëren van zicht op meerjarige formatieve ontwikkelingen	Niet gelukt	- Processen stroomlijnen	Niet gelukt	- Versterking adviesfunctie HR	Niet gelukt	Communicatie verder versterken:		- Informatie over arbeidsvoorwaarden	Deels gelukt	- Vergroten arbeidsmarktcommunicatie	Gelukt
Basis voor goed werkgeverschap versterken:															
- Creëren van zicht op meerjarige formatieve ontwikkelingen	Niet gelukt														
- Processen stroomlijnen	Niet gelukt														
- Versterking adviesfunctie HR	Niet gelukt														
Communicatie verder versterken:															
- Informatie over arbeidsvoorwaarden	Deels gelukt														
- Vergroten arbeidsmarktcommunicatie	Gelukt														

	Actieve ondersteuning en advisering aan scholen:	
	- Ondersteuning door HR-adviseurs	Deels gelukt
	- Specifieke expertise op het vlak van verzuim	Niet gelukt
	Aandacht voor anders organiseren:	
	- Deelname aan G4 aanpak "slim organiseren"	Gelukt
Pijler 4	De wereld om ons heen Algemene doelstelling: We hebben een herkenbaar profiel en werken samen met relevante partners, zowel op school- als bestuursniveau. Waar staan we? Het bestuur is actief vertegenwoordigd in stedelijke en regionale gremia, zoals de gemeente, de Onderwijsregio en het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid (NPRZ). Er is een intensieve samenwerking met andere grote onderwijsbesturen in de stad. Voor het nieuwkomersonderwijs werken we nauw samen met scholen in Vlaardingen en Schiedam, waar specifieke expertise beschikbaar is. Activiteiten 2024	
	Positionering van de scholen:	
	- Het schoolpositioneringstraject wordt in 2024 afgerond.	Deels gelukt
	Zichtbaarheid PCBO:	
	- De zichtbaarheid van PCBO wordt in lijn met eerdere jaren voortgezet met o.a. een personeelsfeest en onlinemarketing.	Gelukt

	Wat is onze ambitie en waar staan we eind 2024?	
Algemeen	Huisvesting en ICT Algemene doelstelling: Ons onderwijs wordt gegeven in veilige, goed onderhouden gebouwen met een goede ICT-infrastructuur. Waar staan we? PCBO is bezig met een grote verbeterslag in de huisvesting van haar scholen. We hebben veel nieuwbouwprojecten die lopen en intussen investeren we in onze huidige gebouwen. We zien op onderdelen vertragingen, bijvoorbeeld door regelgeving vanuit de flora en fauna wetgeving. Organisatorisch vraagt de workload van deze projecten aandacht.	

	In 2024 is op het vlak van ICT-prioriteit gegeven aan het op orde brengen van de ICT-infrastructuur op het bestuurskantoor. De verouderde devices zijn vervangen en er is een project gestart om de vindbaarheid en deelbaarheid van documenten te verbeteren. Ook zijn stappen gezet om het beheer en beveiliging beter op orde te krijgen. Elk jaar maakt onze Functionaris Gegevensbescherming een verslag van aandachtspunten en voortgang en in de beheersing van privacygegevens. Hieruit blijkt dat de organisatie nog verder kan en moet groeien in volwassenheidsniveau om te voldoen aan het nieuwe normenkader en dat er duidelijk regie en meer eigenaarschap gewenst is. Met de komst van de directeur Bedrijfsvoering in 2025 zal dit nadrukkelijk aandacht krijgen. Activiteiten 2024 <table border="1"> <tr> <td data-bbox="341 815 885 896">- We realiseren de planning van de vier lopende nieuwbouwprojecten.</td><td data-bbox="885 815 1426 896">Deels gelukt</td></tr> <tr> <td data-bbox="341 896 885 943">- We komen tot een visie op ICT.</td><td data-bbox="885 896 1426 943">Deels gelukt</td></tr> </table>	- We realiseren de planning van de vier lopende nieuwbouwprojecten.	Deels gelukt	- We komen tot een visie op ICT.	Deels gelukt		
- We realiseren de planning van de vier lopende nieuwbouwprojecten.	Deels gelukt						
- We komen tot een visie op ICT.	Deels gelukt						
Algemeen	Financiën Algemene doelstelling: We zijn financieel gezond en in control. Waar staan we? Het jaar 2024 bestond voor een belangrijk deel uit het opdoen van ervaring met het gebruik van de nieuwe begrotingstool. Dit gaat met stappen vooruit, maar zal ook in 2025 aandacht vragen in extra training en begeleiding. Daarnaast zal in 2025 gekeken worden hoe nog sneller financiële informatie beschikbaar kan komen om uiteindelijke beter en sneller beslissingen te kunnen nemen in investeren en bijsturen. We zijn nu nog onvoldoende in staat om hier kort cyclisch op te sturen en de uitvoering is procesmatig beter in te regelen. Als gevolg van implementatie van nieuwe regelgeving rondom de opbouw van de onderhoudsvoorziening is een correctie doorgevoerd en daarmee sprake van een eenmalige dotatie van € 7,3 miljoen. Dit zorgt daarmee voor een daling van het eigen vermogen hetgeen geen risico vormt voor de financiële positie van PCBO. We hebben een gezonde financiële positie en in de beheersing en sturing aan het verbeteren. Activiteiten 2024 <table border="1"> <tr> <td data-bbox="341 1626 885 1742">- We stellen in 2024 een kaderbrief op met richtlijnen voor het financiële beleid.</td><td data-bbox="885 1626 1426 1742">Gelukt</td></tr> <tr> <td data-bbox="341 1742 885 1823">- We komen tot een ontwikkel agenda voor de financiële inrichting.</td><td data-bbox="885 1742 1426 1823">Niet gelukt</td></tr> <tr> <td data-bbox="341 1823 885 1897">- We maken een keuze ten aanzien van de onderhoudsvoorziening.</td><td data-bbox="885 1823 1426 1897">Gelukt</td></tr> </table>	- We stellen in 2024 een kaderbrief op met richtlijnen voor het financiële beleid.	Gelukt	- We komen tot een ontwikkel agenda voor de financiële inrichting.	Niet gelukt	- We maken een keuze ten aanzien van de onderhoudsvoorziening.	Gelukt
- We stellen in 2024 een kaderbrief op met richtlijnen voor het financiële beleid.	Gelukt						
- We komen tot een ontwikkel agenda voor de financiële inrichting.	Niet gelukt						
- We maken een keuze ten aanzien van de onderhoudsvoorziening.	Gelukt						

2.1 Onderwijs & Kwaliteit

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

In het kader kwaliteitszorg van PCBO is uitgewerkt welke definitie van kwaliteit wordt gehanteerd, hoe zicht wordt gehouden op kwaliteit, op welke manier aan versterking van kwaliteit wordt gewerkt en hoe wij ons daarover verantwoorden. Dit kader krijgt in de dagelijkse praktijk handen en voeten en wordt in de uitvoering verder doorontwikkeld.

Definitie van kwaliteit

In het document 'Definitie van kwaliteit: wanneer is PCBO tevreden over...' is de definitie van kwaliteit van PCBO uitgewerkt. Voor het speciaal basisonderwijs, het speciaal onderwijs en het onderwijs aan nieuwkomers zijn aanvullende versies gemaakt. Deze documenten zijn al in 2020 vastgesteld. Elk jaar wordt op het bestuurskantoor nagegaan wat de implicaties van de wijzigingen in het toezichtkader zijn voor de definitie van kwaliteit. Aanvullingen die nodig zijn om aan de minimale vereisten voor basiskwaliteit te voldoen, worden gedaan. Op basis van dit kader wordt binnen PCBO het gesprek gevoerd over wat dit impliceert voor onze definitie van kwaliteit.

Visie op leren

Naast de definitie van kwaliteit wordt er gewerkt vanuit een gezamenlijke visie op leren. Deze visie beschrijft dat 'ieder kind op de scholen van PCBO recht heeft op het beste onderwijs. De leerkracht staat dagelijks voor de klas en bereikt de leerlingen. Dat betekent dat er geïnvesteerd wordt in het vakmanschap van leerkrachten. Leerkrachten werken samen met behulp van data, reflecteren en stellen zich lerend op'. Leerkrachten hebben hoge verwachtingen en investeren in de relatie met hun leerlingen. Ze spreken hoge verwachtingen uit en zijn betrokken bij het leren van de leerling. Om de visie op leren met de hoge verwachtingen van de leerling 'levend' te houden is het gesprek hierover van belang. In 2025 zullen we dit verder uitwerken tijdens het Directeurenberaad, waarin we met de directeuren opnieuw in gesprek gaan over de huidige visie zodat we de visie kunnen doorleven. Daarnaast zullen er op alle scholen kwaliteitsgesprekken gevoerd gaan worden.

Zicht op kwaliteit

Het bestuur houdt op verschillende manieren zicht op de kwaliteit van de scholen:

- Jaarlijks schoolbezoek door CvB;
- Jaargesprek CvB met schoolleiders;
- Kwaliteitsgesprekken op scholen door adviseurs van het bestuurskantoor;
- Begeleidingstrajecten voor individuele scholen;
- Analyses M-toetsen, E-toetsen en centrale eindtoets;
- Rapportages behaalde referentieniveaus ten opzichte van schoolnormen;
- Documenten op schoolniveau: schoolplan, jaarplan, verbeterplan;
- Externe onderzoeken, op verzoek scholen of op aanwijzing van het bestuur;
- Tevredenheidspeilingen (ouders, leerlingen, personeel);
- Deelname verdiept toezicht GGD.

Werken aan kwaliteit

In verschillende gremia wordt continu gewerkt aan het optimaliseren van de kwaliteit:

- Directeurenberaad;
- Vaste klankbordgroepen (bovenschools) met een delegatie van directeuren en adjunct-directeuren en bestuurskantoor;
- Tijdelijke projectgroepen (bovenschools) met een delegatie van o.a. directeuren, adjunct-directeuren en ondersteuning vanuit het bestuurskantoor;
- Netwerkbijeenkomsten onder andere voor intern begeleider (IB), ouderbetrokkenheid, starters, schakelklassen, VVE-coaches (voor- en vroegschoolse educatie);
- PLG Hoogbegaafdheid (Professionele Leergemeenschap);
- Vanuit het bestuurskantoor o.a. door adviseurs kwaliteit en passend onderwijs.

Wanneer scholen hun doelstellingen niet (dreigen te) behalen wordt gewerkt met verbeterplannen en worden opbrengsten intensief gemonitord. Indien nodig wordt ondersteuning ingezet door in- of externe begeleiders of adviseurs.

Verantwoorden over kwaliteit

PCBO verantwoordt zich over de kwaliteit aan de directeuren, de GMR en de Raad van Toezicht. Dit vindt gedurende het hele schooljaar plaats in de reguliere vergaderingen. Voor de externe stakeholders is het bestuursverslag beschikbaar via de website van de stichting.

PCBO verantwoordt zich ook naar de inspectie van het onderwijs. De inspectie hanteert sinds 2017 een bestuursgerichte aanpak waarbij in principe elk schoolbestuur eens in de vier jaar bezocht wordt. Tussentijds kunnen op basis van de risicoanalyse van de inspectie kwaliteitsonderzoeken op scholen plaatsvinden en nemen PCBO-scholen regelmatig deel aan thema-onderzoeken.

Doelen en resultaten

Doelstelling 2024

‘Al onze scholen voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit en daarmee aan de wettelijke vereisten voor de basisvaardigheden. Waar de basiskwaliteit op orde is, wordt ingezet op verdere versterking van de onderwijskwaliteit. Taal is hierbij een speerpunt, gelet op het grote belang van optimale taalontwikkeling voor onze leerlingen. Het onderwijs op onze scholen wordt zo goed mogelijk afgestemd om het daarmee passend te maken voor zoveel mogelijk leerlingen. Daarnaast wordt een visie ontwikkeld op inclusief onderwijs en op gedrag.’

Met de opbrengsten van de doorstroomtoets evalueert en monitort PCBO de onderwijsresultaten van de scholen. Hiermee sluit PCBO aan bij de werkwijze van de onderwijsinspectie. Voor 2024 is er geen specifieke doelstelling of ambitie geformuleerd door PCBO. De signaleringswaarden van de onderwijsinspectie vormen het uitgangspunt. Alle leerlingen van de reguliere PCBO-scholen hebben in februari 2024 de doorstroomtoets gemaakt. Hierbij hebben 18 scholen de doorstroomtoets van Bureau ICE (IEP) afgenomen, de overige 6 scholen hebben de doorstroomtoets van Leerling in Beeld afgenomen. Op de SBO-scholen is gekozen voor de doorstroomtoets van Route 8.

Voor het schooljaar 2023-2024 wordt voor de beoordeling van de resultaten gebruik gemaakt van de eindtoetsen afgenomen in de schooljaren 2021-2022, 2022-2023 en 2023-2024. Voor

de indicator 1F (fundamenteel niveau) is de signaleringswaarde voor alle scholen vastgesteld op 85%. De signaleringswaarde voor de indicator 2F/1S (streefniveau) hangt samen met de gemiddelde schoolweging van een school over drie schooljaren.

Op basis van het driejaarsgemiddelde kunnen we constateren dat alle PCBO-scholen de signaleringswaarde op 1F en 2F/1S behalen. Daarnaast scoort 75% van onze scholen op of boven het landelijk gemiddelde. Voor 1F zijn dit deels andere scholen dan voor 2F/1S.

Veel van onze scholen boeken aansprekende resultaten. Tegelijk is duidelijk dat enkele scholen daarin een inhaal- en verbeterlag te maken hebben en dat we in de inrichting en borging van de kwaliteitscyclus en aansturing nog stappen te zetten hebben. In ons Jaarplan 2025 hebben we acties en voornemens geformuleerd om daar concreet aan te werken. Bestuurlijk besteden we daar aandacht aan in de ontwikkeling van ons Koersplan 2026-2030. Er is nog geen visie ontwikkeld op inclusief onderwijs. In de paragraaf 'passend onderwijs' staat beschreven hoe we op dit moment invulling geven aan passend onderwijs.

Analyse opbrengsten

De opbrengsten van de doorstroomtoets zijn verwerkt in een bestuursrapportage. Dit betreft een getalsmatige analyse. Om de opbrengsten te verklaren en goed te kunnen duiden hebben alle scholen een analyseformat aangeleverd aan het bestuur met daarin de duiding van de doorstroomtoets. Daarnaast leveren de scholen rondom de M- en E-toetsen van het leerlingvolgsysteem ook een analyseformat aan. Hierin beschrijven de scholen (maximaal) drie positieve signalen en (maximaal) drie zorgsignalen n.a.v. de opbrengsten van de M- en E-toetsen. Daarnaast geven de scholen aan op welke manier zij de positieve signalen borgen en verder versterken en welke interventies er nodig zijn om opbrengsten te verbeteren. Met enkele scholen heeft er naar aanleiding van deze analyse een kwaliteitsgesprek plaatsgevonden.

Speciaal onderwijs en Speciaal Basisonderwijs

Op onze twee scholen voor speciaal onderwijs wordt jaarlijks een kwaliteitsgesprek gevoerd over de opbrengsten. De school levert hiertoe een uitgebreide analyse aan. Vanuit de analyse komen per school aandachtspunten naar voren die door de school worden opgepakt. In verband met het inspectiebezoek op één van beide scholen is op deze school gekozen voor voorbereidende gesprekken m.b.t. het inspectiebezoek, waarbij de onderwijskwaliteit onderdeel is geweest van dit gesprek. In december 2023 en januari 2024 hebben er kwaliteitsgesprekken plaatsgevonden op de SBO-scholen, waarbij is vastgesteld dat de huidige werkwijze met het analyseformat van PCBO niet aansluit bij de werkwijze van de SBO-scholen. De afdeling onderwijskwaliteit laat zich, tot er vanuit de afdeling een passend analyseformat is opgesteld, middels gesprekken informeren over de onderwijskwaliteit. In de eerste helft van 2025 zal het analyseformulier opgesteld worden (in samenwerking met S(B)O), waarop de scholen in juli 2025 hun toetsgegevens kunnen analyseren. Naast de gegevens vanuit de toetsen zullen de leerroutes ook opgenomen worden in het formulier, zodat de leerlingen vanuit de leerroute gevolgd kunnen worden.

Nieuwkomers

Op drie van onze scholen wordt onderwijs gegeven aan leerlingen die de Nederlandse taal nog moeten leren omdat zij net uit het buitenland zijn gekomen. Gedurende 40 weken krijgen deze

leerlingen vanuit een rijke en betekenisvolle omgeving de Nederlandse taal aangeboden. Ook is er aandacht voor lezen, rekenvaardigheden en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Het doel is om de leerlingen na 40 weken door te laten stromen naar een reguliere groep van de basisschool. Een van de scholen heeft in 2024 een herstelopdracht gekregen vanwege een onvoldoende oordeel op nieuwkomersonderwijs op de school. Een van de adviseurs van de afdeling Onderwijs & Kwaliteit begeleidt dit traject aan de hand van een door de school opgesteld verbeterplan. De school heeft nauw contact met een andere school binnen het bestuur, die nieuwkomersonderwijs biedt. In de eerste helft van 2025 zal het document 'waar zijn we tevreden over...' dat is opgesteld aan de hand van de inspectiekaders en als kapstok dient voor de reguliere scholen, specifiek gemaakt worden voor het onderwijs aan nieuwkomers.

Onderwijsresultaten

Een uitgebreid overzicht van de onderwijsresultaten per school is te vinden op www.scholenopdekaart.nl van Vensters. Op basis van de behaalde resultaten op de doorstroomtoets 2024 kan het volgende worden geconcludeerd:

Rekenen

- 75% van de PCBO-scholen behaalt het fundamentele niveau 1F voor rekenen.
- 67% van de PCBO-scholen behaalt het fundamentele niveau 1F voor rekenen én scoort op of boven het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare schoolweging.
- 37,5% van de PCBO-scholen behaalt het streefniveau 1S voor rekenen.

Taal – Taalverzorging

- 96% van de PCBO-scholen behaalt het fundamentele niveau 1F voor het deelgebied Taal – Taalverzorging.
- 58% van de PCBO-scholen behaalt het fundamentele niveau 1F voor het deelgebied Taal – Taalverzorging én scoort op of boven het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare schoolweging.
- 83% van de PCBO-scholen behaalt het streefniveau 2F voor het deelgebied Taal – Taalverzorging.
- 50% van de PCBO-scholen behaalt naast het streefniveau 2F ook het landelijk gemiddelde voor het deelgebied Taal – Taalverzorging.

Taal – Lezen

- 100% van de PCBO-scholen behaalt het fundamentele niveau 1F voor het deelgebied Taal – Lezen.
- 88% van de PCBO-scholen behaalt het fundamentele niveau 1F én het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare schoolweging voor het deelgebied Taal – Lezen.
- 100% van de PCBO-scholen behaalt het streefniveau 2F voor het deelgebied Taal – Lezen.
- 83% van de PCBO-scholen behaalt naast het streefniveau 2F ook het landelijk gemiddelde voor het deelgebied Taal – Lezen.

In vergelijking met de domeinen taalverzorging en lezen scoorden de leerlingen gemiddeld lager op rekenen. Dit is een landelijke trend en wordt deels verklaard door de veranderingen in de toetsstructuur en normering. Echter, in de toetsresultaten van de methodegebonden

toetsen zien we binnen PCBO ook terug dat de rekenresultaten tegenvallen. Hier zullen we bestuursbreed extra aandacht aan moeten besteden in het volgende schooljaar.

Opvallend is het grote aantal scholen met een score van 100% op 1F op Taal-Lezen. De maximale score op het fundamentele niveau voor lezen is op 20 scholen behaald. Van de 690 kinderen die de doorstroomtoets maakten, stromen slechts acht leerlingen uit met een leesniveau lager dan 1F.

Vanaf 2025 zullen alle scholen structureel twee keer per jaar een kwaliteitsgesprek voeren met een van de adviseurs van de afdeling onderwijs & kwaliteit. Iedere school krijgt een vaste adviseur toegewezen. Centraal in dit gesprek staat het bespreken van de schoolresultaten en de stappen die ingezet worden om tot betere resultaten te komen.

Overige ontwikkelingen

Het jonge kind

Op basis van de nulmeting van 2022, de visie op het jonge kind van PCBO en het Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB) van Rotterdam is de noodzaak van meer aandacht voor het jonge kind ook binnen PCBO vergroot. Mede door het moeizame bereik van de Rotterdamse doelgroep peuters en de toename van peuters en kleuters die starten met een ontwikkelingsachterstand.

In 2024 zijn de volgende nascholingen 'in company' aangeboden:

- 'Peuters met dreumesgedrag' met als doel om handvaten te bieden aan VVE-coaches en pedagogisch medewerkers voor het begeleiden van peuters met ontwikkelingsachterstanden.
- Taal in spel om de maximale inzet van taal in hoeken te bevorderen door het inzetten van woordenschat, taaldenkvragen en concrete materialen.
- Opfrustrainingen kinder-EHBO om te voldoen aan de wet op de locaties.

Er is een nieuw protocol Meld overleg- en aangifteplicht opgesteld voor PCBO in samenwerking met de adviseur (Voor-)Schoolmaatschappelijk Werk ((V)SMW). Dit protocol is besproken met alle geledingen binnen de peuteropvang en de basisscholen.

De inhoudelijke onderwerpen vanuit de wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK), het beleid gemeente Rotterdam en de toezichthouders van de GGD worden besproken in de netwerken van PCBO voor VVE-coaches, IB'ers en (V)SMW'ers. De adviseur Jonge Kind van PCBO neemt deel aan overleggen en werkgroepen binnen de gemeente Rotterdam en er wordt samengewerkt met andere kinderopvang besturen binnen Rotterdam.

In 2024 hebben twee van de peuteropvang locaties deelgenomen aan de zelfevaluatie toezichtskader. Deze zelfevaluatie heeft geleid tot duidelijke ontwikkelpunten waaraan gewerkt gaat worden.

Uit het jaargesprek met de toezichthouders van de GGD komt naar voren dat de juiste onderwerpen aan bod komen op beleidsmatig niveau en het pedagogisch en didactisch niveau op de locaties ruim voldoende is.

Expertisecentrum

Aan het begin van het schooljaar 2023-2024 is de Zuider gymnasiumbasisschool (ZGBS) begonnen aan de verdere ontwikkeling van het 'Begaafd Op Zuid expertisecentrum'. Het team van de ZGBS ontwikkelt verschillende menu's waarvan de scholen van PCBO gebruik kunnen

maken, om beter af te kunnen stemmen op meer- en hoogbegaafde leerlingen op PCBO-scholen. Denk hierbij aan teamtrainingen maar ook aan leerkrachtbegeleiding of advisering op het gebied van meer- en hoogbegaafdheid. In het voorjaar van 2024 is er een training aangeboden voor alle belangstellenden binnen PCBO over begaafdheid en het expertisecentrum Begaafd op Zuid. Deze training is herhaald tijdens een IB-netwerk, waarbij voorzien werd in een behoefte. Daarom is afgesproken dat dit een jaarlijks terugkerend onderwerp op het IB-netwerk wordt.

Goud Onderwijs

Vanuit PCBO werken de Bogermanschool en de Willem van Oranje al sinds 2021 volgens de principes van Goud Onderwijs, destijds gestart als 'Rotterdams Goud'. In 2024 heeft er een audit plaatsgevonden op deze scholen en hebben zij beiden het predicaat 'Goud-school' ontvangen. Naast deze scholen is in 2023 de Prins Willem Alexanderschool met Goud gestart en is in 2024 ook SO De Regenboog gestart met dit concept. Dit is de eerste school voor speciaal onderwijs waar volgens dit concept gewerkt wordt. Kenmerkend voor Goud onderwijs is de aandacht voor regels en routines (gedragscultuur), een kennisrijk curriculum (aanbod) en de organisatie waarbij er sprake is van een operationeel schoolleider en inhoudelijk schoolleider. De organisatiestructuur zorgt ervoor dat de leerkracht en de aandacht voor het primaire onderwijsproces centraal staat.

Onderdeel van Goud is dat er door de CED-groep leerwinstrapportages worden opgesteld. Deze worden besproken met de scholen en vanuit deze rapportages wordt met elkaar uitgewisseld welke succesfactoren er zijn.

Schoolmaatschappelijk werk/schoolzorgteams

De schoolzorgteams die in 2022 gestart zijn met NPO-middelen van de scholen zijn in 2024 op al onze scholen ingevoerd, uitgezonderd de 2 SO-scholen, die vallen buiten de scope van de opzet van de schoolzorgteams. Op de beide SO-locaties wordt schoolmaatschappelijk werk (smw) vanuit MEE ingezet.

De gemeente heeft budget beschikbaar gesteld, waardoor er in 2024 een subsidieaanvraag ingediend kon worden voor extra uren voor smw. Dit heeft op de meeste scholen geleid tot een verdubbeling van het aantal uren (van 6 fte in 2022 naar 15 fte in 2024). Eind 2024 hebben bijna alle scholen van PCBO een smw'er in vaste dienst (voorheen werd smw voornamelijk bij andere aanbieders afgenomen). Naast de SO-locaties, die met een smw'er vanuit MEE werken, heeft het Open Venster een smw'er van Enver vanuit de pilot 'ONZE school'. Vanuit het ministerie van Onderwijs is in 2024 extra budget vrijgekomen voor de zogenoemde brugfunctionarissen. Wij hebben op 6 scholen deze subsidie aangevraagd voor drie schooljaren en financieren hiermee de extra uren smw die niet door de gemeente gedekt worden. De subsidie is ingegaan op 1 augustus 2024 en eindigt op 1 augustus 2027. Door de extra uren kunnen de smw'ers desgewenst ook trainingen geven aan kinderen en wordt op een aantal scholen een groepsaanbod gerealiseerd, bijvoorbeeld 'meidenvenijn' en de 'fijn vrienden' training.

In 2024 zijn er door smw 1.200 casussen opgepakt (22% van het totaal aantal leerlingen). Daarnaast zijn 81 leerlingen, verdeeld over 7 scholen, bereikt met trainingen. Op een groot aantal scholen zijn er voor alle leerlingen trainingen geweest, bijvoorbeeld in de week tegen pesten en kindermishandeling. De smw'ers komen dan in alle klassen. Daarnaast geven de smw'ers advies en consultatie aan leerkrachten en denken ze mee bij casuïstiek met de IB'er en in de schoolzorgteams (indirect bereik van leerlingen). Het totale bereik van de leerlingen op onze scholen is vergroot met de urenitbreiding. Smw'ers maken veel gebruik van fondsen, waardoor ze ook ondersteunend zijn in de armoedeaanpak op de scholen. Directeuren en IB'ers geven aan dat hun scholen ontzorgd worden en er meer tijd is voor preventie. Daarnaast zijn de lijnen met het wijkteam veel korter geworden. Een punt van aandacht blijft de arbeidstekorten bij de wijkteams en wisseling van medewerkers, waardoor de continuïteit regelmatig onder druk komt te staan. Daarnaast zijn er veel wachtlijsten in de jeugdhulp.

Onderwijs aan nieuwkomers

Op drie scholen van PCBO wordt in schakelklassen onderwijs verzorgd aan nieuwkomers. Het aantal groepen per school varieert. Op één school zijn drie groepen geformeerd, waarmee dit een nieuwkomersvoorziening type 2 is. Dit houdt in dat de onderwijsinspectie hier specifiek toezicht op houdt. De andere twee scholen vallen onder nieuwkomersvoorziening type 3, waarbij het toezicht op de kwaliteit is geïntegreerd in het regulier kwaliteitstoezicht van de onderwijsinspectie. De nieuwkomersvoorziening type 3 is in 2024 door de onderwijsinspectie bezocht en als onvoldoende beoordeeld. De school heeft een herstelopdracht gekregen op OPO (basisvaardigheden), OP2 (zicht op ontwikkeling en begeleiding), OP3 (pedagogisch-didactisch handelen) en SKA1 (visie, ambities en doelen). Er is een verbetertraject opgestart waarbij er gemiddeld eens per zes weken afstemming plaatsvindt tussen de IB'er/adjunct-directeur van de school en de adviseur Onderwijs en Kwaliteit.

De plaatsing van nieuwkomers op de scholen is belastend en een taakverzwaring voor directies en IB'ers. Dit wordt niet alleen binnen PCBO zo ervaren, maar binnen de gehele stad. Daarom is er een initiatief gestart in 2024 om te onderzoeken of er een centrale aanmeldtool ontwikkeld kan worden. Dit onderzoek loopt door in 2025, met als doel om tot een werkbare oplossing te komen in 2025. Hierbij zijn de besturen, PPO en de gemeente nauw betrokken. In 2024 is er binnen het IB-netwerk van de scholen met nieuwkomers gesproken over het onderwijsaanbod, de leerlijnen en de monitoring hiervan op schoolniveau. Ook de sociale veiligheid wordt op schoolniveau gemonitord.

Onderzoek

Leerschool Rotterdam-Zuid

PCBO is één van de initiatiefnemers in de totstandkoming van de Rotterdamse Kennisagenda, een samenwerking tussen Rotterdamse schoolbesturen en kennisinstituten. De Rotterdamse Kennisagenda geeft richting aan het beter benutten van kennis uit wetenschappelijk onderzoek en het evidence-informed inzetten van interventies bij de aanpak van taalachterstanden. Doel is dat het verbinden van onderzoek met de praktijk leidt tot het evidence-informed verbeteren van de taalprestaties van leerlingen in Rotterdam-Zuid. In 2021 werden verbindingen gelegd en is focus bepaald. In 2022 is een start gemaakt met de

uitvoering van de agenda onder de naam Leerschool Rotterdam-Zuid. Concreet is in 2023 op een aantal scholen, waarvan twee van PCBO, trajecten gestart waarbij collega's van de school, onderzoekers van de Rotterdamse kennisinstituten en lerarenopleiders in PLG's gezamenlijk onderzoek doen naar aanleiding van een door de school aangeleverde onderzoeksvraag. In 2024 zijn er meer scholen aangehaakt.

Lectoraat

In het verlengde van de kennisagenda, heeft PCBO samen met de Hogeschool Rotterdam en BOOR het lectoraat 'Samenwerken aan een taalrijke omgeving' tot stand gebracht. Dr. Martine van der Pluijm is benoemd tot lector en leidt het lectoraat binnen het Kenniscentrum Talentontwikkeling van Hogeschool Rotterdam. Het lectoraat richt zich op kennisontwikkeling voor de beroepspraktijk en het hoger onderwijs om toekomstige professionals beter toe te rusten voor het creëren van een taalrijke omgeving voor (jonge) kinderen op school en thuis. De taal- en leesontwikkeling van Nederlandse kinderen is al jaren een bron van zorg. Rotterdam kent een hoog percentage volwassenen met een lage opleiding die moeite hebben met lezen en schrijven.

Veel volwassenen dragen dit in hun rol als ouder over aan hun kinderen. Zo ontstaat kansenongelijkheid. De lector heeft de opdracht gekregen om leraren en andere professionals bewuster te maken van deze taalongelijkheid en in co-creatie met (voor)scholen en opleidingen te onderzoeken hoe zij hun leerlingen een taalrijke omgeving kunnen bieden ter ondersteuning van de kennis- en taalontwikkeling op jonge leeftijd en ter bevordering van de leesontwikkeling. Het lectoraat spant zich in voor meer samenhang in het taalaanbod op school en een sterkere verbinding tussen de twee belangrijkste contexten die de taalontwikkeling van kinderen bepalen: de school en het gezin. De wens hierbij is steeds de kennisbronnen van leerlingen in te zetten, zoals hun thuistaal. De resultaten moeten ertoe leiden dat taalrijke omgevingen duurzaam een plek krijgen in kinderopvang en basisscholen en opleidingen voor leraren en andere professionals in en rondom de school.

PCBO wil bijdragen aan het beste onderwijs voor leerlingen. Een onderzoekende houding van leraren en andere professionals is daarbij essentieel, evenals een goede verbinding tussen onderzoek en de schoolpraktijk. In dit lectoraat leren professionals in scholen en studenten hoe ze die onderzoekende houding kunnen vormgeven en leren onderzoekers en opleiders hoe zij de verbinding met de praktijk goed kunnen realiseren. Er is nadrukkelijk een verbinding tussen het lectoraat en de Leerschool Rotterdam-Zuid.

Inspectie van het Onderwijs

In 2024 heeft de onderwijsinspectie meerdere onderzoeken uitgevoerd:

29 februari 2024 – SO De Regenboog

Vanuit de steekproef heeft de onderwijsinspectie een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd op SO De Regenboog. De onderwijskwaliteit is als voldoende beoordeeld. Er zijn enkele herstelopdrachten gegeven op OP0 (basisvaardigheden) SKA1 (visie, ambities en doelen) en SKA3 (evaluatie, verantwoording en dialoog). In november 2024 heeft de school de rapportages aan de inspectie verstuurd waarmee zij aantonen dat zij aan de herstelopdrachten hebben voldaan. De terugkoppeling van de inspectie hierop wordt begin 2025 gegeven.

<https://toezichtresultaten.onderwijsinspectie.nl/detail?q=20KH&page=1&id=1267679&pseudocode=20KH%257COKE%252001%257CSO>

23 april 2024 – Vreewijkschool

Op de Vreewijkschool heeft de onderwijsinspectie een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd naar aanleiding van geconstateerde risico's in december 2023. Dit heeft geresulteerd in een goede beoordeling van de standaard SKA2 (kwaliteitscultuur). De overige standaarden zijn als voldoende beoordeeld. Om deze kwaliteit te borgen blijft de school voorlopig nog werken met het verbeterplan en wordt dit vanuit het bestuur gemonitord middels driemaandelijke gesprekken.

<https://toezichtresultaten.onderwijsinspectie.nl/detail?q=14FC&page=1&id=911546&pseudocode=14FC%257CC1>

4 juni 2024 – De Sleutel Schakelklassen

Het kwaliteitsonderzoek naar het nieuwkomersonderwijs op de Sleutel heeft geresulteerd in een onvoldoende beoordeling. De school heeft een herstelopdracht gekregen op OP0 (basisvaardigheden), OP2 (zicht op ontwikkeling en begeleiding), OP3 (pedagogisch-didactisch handelen) en SKA1 (visie, ambities en doelen). Er is een verbetertraject opgestart waarbij er gemiddeld eens per zes weken afstemming plaatsvindt tussen de IB'er/adjunct-directeur van de school en de adviseur Onderwijs en Kwaliteit.

<https://toezichtresultaten.onderwijsinspectie.nl/detail?q=16YB&page=1&id=2235593&pseudocode=16YB%257CC2>

16 september 2024 – De Klaver Heijplaat

Aanleiding voor het herstelonderzoek op De Klaver Heijplaat ligt in het eindoordeel zeer zwak, dat de inspectie in september 2023 heeft toegekend aan de school. Het herstelonderzoek van september 2024 heeft geleid tot een onvoldoende eindoordeel. De onderwijsresultaten, veiligheid, zicht op ontwikkeling en evaluatie en de verantwoording en dialoog zijn voldoende. De school heeft een onvoldoende oordeel gekregen op de standaarden OP1 (aanbod), OP3 (pedagogisch-didactisch handelen), OP4 (onderwijstijd), SKA1 (visie, ambities en doelen) en SKA2 (kwaliteitscultuur).

<https://toezichtresultaten.onderwijsinspectie.nl/detail?q=12WT&page=1&id=910933&pseudocode=12WT%257CC2>

Herstelopdracht Burgerschap

In 2022 is vanuit de Inspectie bestuursbreed een herstelopdracht gegeven voor Burgerschap. De voortgang op het herstelonderzoek is onderdeel van het jaarlijkse gesprek tussen de onderwijsinspectie en het bestuur naar aanleiding van de prestatie-risico-analyse. Het CvB heeft samen met een werkgroep en onder begeleiding een concept kadernotitie burgerschap opgesteld. Naast de Kadernotitie is er door twee werkgroepen van directeurs gewerkt aan de uitwerking in de scholen en een systeem van monitoring voor burgerschap. Deze teams maken deel uit van de Leergang Lerende Leiders. De input die dit oplevert zal conform de afgesproken systematiek via de Klankbordgroep onderwijskwaliteit geagendeerd worden in het directeursberaad zodat er ook sprake is van een gedragen document. Aan de hand van dit document zal er begin 2025 een route burgerschap worden opgesteld met als doel dat alle scholen voor de zomer van 2025 een burgerschapsplan hebben dat voldoet aan de wettelijke normen van de inspectie.

<https://toezichtresultaten.onderwijsinspectie.nl/detail?q=47595&page=1&id=249408&pseudocode=47595>

Visitatie

Er heeft tijdens het verslagjaar geen bestuurlijke visitatie plaatsgevonden.

Passend onderwijs

PCBO maakt samen met 21 schoolbesturen onderdeel uit van het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Rotterdam (www.pporotterdam.nl). Deze besturen bieden gezamenlijk onderwijs in Rotterdam voor ruim 50.000 leerlingen. In Rotterdam is gekozen voor een centraal model.

PPO beschrijft haar doelstellingen in het ondersteuningsplan, dat wordt goedgekeurd door de Algemene Ledenvergadering, bestaande uit de aangesloten besturen.

In Rotterdam willen we dat:

- Kinderen goed en zo dicht mogelijk bij huis ondersteund worden.
- Ouders en professionals, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, nauw betrokken worden bij de ondersteuning van het kind.
- De schoolcontactpersoon een bekend en vertrouwd gezicht is voor het hele schoolteam.
- De ondersteuning snel en bij voorkeur binnen de school geregeld wordt, waarbij gebruik gemaakt kan worden van een breed scala aan specialisten.
- De extra ondersteuningsmiddelen op transparante wijze, effectief ingezet worden op de plaatsen waar dat het hardst nodig is.
- Er voor ieder kind passende ontwikkelingsmogelijkheden zijn.
- We met gezond verstand en vertrouwen in elkaar de bureaucratie tot een minimum beperken.

PCBO besteedt de middelen aan de inzet van extra personeel om tegemoet te komen aan de extra ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Daarnaast zet PCBO de middelen in ten behoeve van jonge kinderen met een ontwikkelingsachterstand die nu niet naar school gaan en mogelijk ten onrechte uitstromen naar speciaal (basis) onderwijs of de zorg. PPO Rotterdam en de grote vier schoolbesturen (waaronder PCBO) hebben daarom in samenwerking met de gemeente het initiatief genomen om te starten met aanvangsklassen. In deze klassen wordt het lesgeven en de begeleiding aangepast aan de behoeften van deze kinderen en worden ze voorbereid op doorstroming naar een voor hen passende school.

PPO Rotterdam heeft een overdrachtsverplichting ten aanzien van het speciaal (basis) onderwijs. Voor leerlingen die een TLV van PPO Rotterdam ontvangen en ingeschreven staan op een SBO- of de SO-school ontvangt het bestuur de bijbehorende basis- en ondersteuningsbekostiging.

In 2024 is het budget inclusief onderwijs ingezet op 5 PCBO-scholen. Dit betreft budget voor het ONZE-aanpakproject* gericht op de aansluiting van onderwijs en zorg op basisschool het Open Venster en het bieden van inclusief onderwijs op de volgende scholen; Zalmplaatschool, Oranjeschool, Zuider gymnasiumbasisschool en de Elout van Soeterwoude. De selectie is afgestemd met de schooldirecteuren, het samenwerkingsverband en de bestuurder.

Met de aandacht voor het dekkend netwerk op wijkniveau vervullen de inclusieve scholen binnen het wijknetwerk een belangrijke schakel voor alle scholen. Zo zijn er mooie voorbeelden van leren van elkaar waarbij de inclusieve school een presentatie verzorgt binnen het wijknetwerk en hierdoor scholen willen leren hoe het inclusieve concept ook naar hun school kan worden vertaald.

**De essentie van de ONZE-aanpak (Onderwijs en Zorg Expertise-aanpak) is dat het team van de school versterkt wordt met een gedragswetenschapper en extra handen in de school op het*

gebied van zorg. Deze brengen extra expertise en capaciteit op het snijvlak van onderwijs en zorg in school.

In het kader kwaliteitszorg PCBO is de basisondersteuning beschreven en onderwerp van gesprek in de kwaliteitsgesprekken met de scholen. PCBO-scholen leveren jaarlijks een update van het schoolondersteuningsplan aan bij het samenwerkingsverband PPO Rotterdam. De adviseur zorg en begeleiding hanteert dit plan bij overplaatsing van leerlingen binnen het bestuur. In november 2024 heeft de inspectie een herstelonderzoek uitgevoerd bij het samenwerkingsverband. Ondertussen is op vier van de zeven onderzoeken voldoende herstel gepleegd. Er moet nog gewerkt worden aan het herstel van dekkend netwerk, een betere scheiding tussen bestuur en toezicht en het beter sturen op de wettelijke taken.

Zorg en begeleiding

Onze scholen geven onderwijs aan leerlingen die relatief vaker begeleiding nodig hebben op onderwijskundig gebied of omdat extra zorg bij de leerling of het gezin vereist is. Naast ons reguliere onderwijs heeft PCBO twee SBO-scholen en twee SO-scholen, scholen die bezocht worden door leerlingen met bijzondere onderwijsbehoeften.

Met de inzet van een adviseur zorg en begeleiding op het bestuurskantoor voorzien we in adequate ondersteuning en begeleiding voor al onze scholen bij vraagstukken rondom zorg en begeleiding. Het bestuur werkt nauw samen met het samenwerkingsverband en er is frequent overleg met de beleidsadviseurs passend onderwijs van de vier grote schoolbesturen over de uitvoering en ontwikkeling van beleidsthema's uit het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.

Thema's die aan bod kwamen zijn o.a. de voorbereidingen voor het traject visieontwikkeling op inclusief onderwijs, thuiszitters, zorgplicht en sociale veiligheid, ondersteuning van scholen bij (complexe) casuïstiek en gedragsondersteuning, zicht op ambities m.b.t. de basisondersteuning, netwerk gedragscoaches PCBO, werken aan kwaliteitsagenda SO/SBO en samenwerking met de coördinator schoolmaatschappelijk werk en zicht houden op de succesfactoren van de inclusieve scholen.

Sociale veiligheid

Jaarlijks monitort het bestuur de uitkomsten van de monitor sociale veiligheid op de scholen door een analyse op bestuursniveau te maken. De werkwijze hiervoor is vastgelegd in een kwaliteitskaart. Op de onderdelen 'welbevinden' en 'sociale veiligheid' scoort de meerderheid (26 van de 30) van de scholen voldoende. Ruim een derde (12 van de 30) van de scholen heeft uitval op het onderdeel 'aantasting sociale veiligheid'. Dit is de mate waarin de sociale- en de fysieke veiligheid van de leerling wordt aangetast naar beleving van de leerlingen. De uitval op de monitor sociale veiligheid wordt tijdens schoolbezoeken besproken.

De analyses van scholen maken duidelijk dat de uitkomsten van de monitor op het gebied van aantasting sociale veiligheid soms niet overeenkomen met de situatie in de klas. In de groepen zijn naar aanleiding van de uitkomsten gesprekken gevoerd (soms met de groep, soms met individuele leerlingen), die duidelijk maken dat leerlingen de vragen bijvoorbeeld hadden betrekken op een situatie van lang geleden of buiten de context van de school. Hier en daar zijn uiteraard ook zaken aan het licht gekomen die wel inzet van passende maatregelen vereisten. Dit is door de scholen adequaat opgepakt. In sommige gevallen is hierbij ondersteuning van de adviseurs van het bureau ingezet door inzet van gedragsondersteuning op groepsniveau met een programma om de dynamiek op binnen de groep te versterken en

de leerkracht hierin te trainen. Ook het ondersteuningsaanbod van bureau Halt gericht op regels voor gebruik van sociale media is meermaals ingezet op scholen.

In de jaaragenda 2025 is opgenomen om de evaluatieve cyclus van de schoolmonitoring aan te scherpen om het werken vanuit hoge verwachtingen en het leren van de scholen onderling te versterken. Zo wordt er met ingang van 2025 gewerkt met een ambitie op bestuursniveau en gaat het goede gesprek gevoerd worden tussen scholen over de uitkomsten van de monitor in relatie tot effectief schoolbeleid.

Bij het opstellen van het veiligheidsbeleid zijn medewerkers van het bestuurskantoor, schooldirecties en de GMR betrokken. In het jaarplan 2025 is opgenomen dat het veiligheidsbeleid PCBO met heldere werkprocessen wordt geactualiseerd.

Aan het bestuur is een externe vertrouwenspersoon verbonden, die het bestuur jaarlijks rapporteert over signalen of klachten inzake sociale veiligheid. Deze signalen worden in het kwaliteitsteam van PCBO besproken en zo nodig worden de ervaringen benut om het beleid aan te scherpen.

2.2 Personeel & Professionalisering

Rotterdamse arbeidsmarkt

De onderwijsarbeidsmarkt in Rotterdam kampt met een lerarentekort en een gebrek aan continuïteit binnen schoolteams. Rotterdam kampt, samen met andere grote steden, met een personeelstekort van 16%, wat ruim boven het landelijk gemiddelde van 8,1% ligt. Buiten de G5 is het tekort gedaald naar 6,6%, waardoor de tekorten steeds meer een grootstedelijk vraagstuk worden.

Binnen PCBO bedroeg het personeelstekort op 1 oktober 2024 16,6%. Dit betekent een lichte daling ten opzichte van 2023 (16,9%, bron: Centerdata), maar een stijgende trend vergeleken met voorgaande jaren (2022: 12,5%, bron: Centerdata).

Bestuur	Respons %	Aantal scholen	Tekort leerkrachten (incl. vervanging)			Tekort Schoolleiding			Tekort OOP		
			1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024
PCBO	86%	24	13,9%	17,4%	17,5%	6,0%	10,0%	2,8%	0,0%	15,0%	13,6%

Ondanks dit hoge percentage wisten we dit beter dan gemiddeld binnen de G5 te beheersen. Mede doordat we verdere vacatures konden beperken of adequaat invulden en personeel wisten te behouden voor PCBO door o.a. blij mobiliteit (het herplaatsen van enkele medewerkers om hen meer in hun kracht te zetten). Om de impact van het lerarentekort te verminderen, werkten we nauw samen met Rotterdamse en Haagse schoolbesturen.

De afspraken over de inzet van uitzendkrachten, die in 2023 zijn gemaakt, kregen in 2024 een vervolg binnen de samenwerking via de Onderwijsregio. Daarnaast vindt er periodiek overleg plaats tussen de HR-hoofden van alle Rotterdamse schoolbesturen, waarin ook PCBO vertegenwoordigd is. In 2024 zijn hierin concrete afspraken gemaakt over onder andere stagevergoedingen voor hbo-studenten, studieovereenkomsten, gezamenlijke werving en het aantrekkelijker maken van het onderwijs in Rotterdam. De focus ligt hierbij op krachtenbundeling, het voorkomen van onderlinge concurrentie en het versterken van de samenwerking tussen schoolbesturen.

Personeelsbestand 2024

De samenstelling van het personeelsbestand van PCBO op arbeidsvoorwaardengroep ziet er als volgt uit:

	Fte Totaal	Fte OP	Fte OOP	Fte OOP-L	Fte Directie	Fte Stagiaires	Fte Bestuurskantoor
2024	706,75	382,90	45,80	209,47	48,89	0,00	17,69
2023	693,83	380,59	41,60	203,49	45,80	4,00	16,34
2022	722,07	417,55	38,98	181,64	46,61	18,06	17,22

* Totaal aantal fte met peildatum 31 december van betreffende jaar (bron: HR2day).

In bovenstaande tabel zien we dat de totale omvang Fte van PCBO in 2024 licht gestegen is ten opzichte van 2023.

In het afgelopen jaar is de omvang van de directielaag toegenomen van 45,8 fte naar 48,89 fte. Deze stijging is het directe gevolg van de uitbreiding en versteviging van het middenmanagement, met name door de toevoeging van adjunct-directeuren op meerdere locaties.

Verder zijn er nagenoeg geen wijzigingen in de arbeidsvoorwaardengroepen in vergelijking met het voorgaande jaar. De continuïteit hierin wordt mede ondersteund door de inzet van de arbeidsmarkttoelage. Deze toelage maakt het mogelijk om extra te investeren in het behouden van personeel op onze schoollocaties met een verhoogde achterstandsscore. Tegelijkertijd bestaat er zorg over de houdbaarheid van deze regeling. De arbeidsmarkttoelage is tijdelijk van aard en er leeft binnen het bestuur en de schoolteams de vrees dat het wegvallen van deze toelage op termijn negatieve gevolgen zal hebben voor de stabiliteit van het personeelsbestand en de aantrekkelijkheid van de functie op deze locaties.

Alle arbeidsvoorwaardengroepen zijn in het bovenstaande overzicht opgenomen, met uitzondering van de categorie 'bestuurders'. Tot 1 november 2024 bestond het bestuur uit twee personen (2,0 fte). Eén van hen is per die datum uit dienst getreden; de andere was het hele jaar ziek en niet actief. Van 1 januari tot 1 december 2024 is een interim-bestuurder aangesteld. Per 1 oktober 2024 is een nieuwe bestuurder gestart (1,0 fte).

Verdeling tussen mannen en vrouwen bij PCBO op peildatum 31 december 2024 in nominale aantallen:

	Man	Vrouw
2024	114	866
2023	100	825
2022	111	853

Het personeelsbestand binnen PCBO laat zien dat er meer vrouwen dan mannen werkzaam zijn. In bovenstaande tabel is te zien dat het aandeel mannen iets is gestegen ten opzichte van 2023. Het streven blijft om diversiteit binnen alle lagen van de organisatie te bevorderen, waarbij gelijke kansen en een inclusieve werkomgeving centraal staan.

Demografische samenstelling personeelsbestand van PCBO op peildatum 31 december 2024 in nominale aantallen:

	10-19 jaar	20-29 jaar	30-39 jaar	40-49 jaar	50-59 jaar	60-69 jaar
2024	23	126	232	285	192	122
2023	7	110	235	270	184	119
2022	22	123	250	264	186	119

De leeftijdsverdeling binnen de organisatie laat in 2024 een aantal verschuivingen zien ten opzichte van 2023.

We zien allereerst een toename van jongere medewerkers. Het aantal medewerkers in de groep 10-19 jaar is gestegen van 7 naar 23 en in de groep 20-29 jaar van 110 naar 126.

In de middengroepen zien we geen significante veranderingen ten opzichte van 2023. De groep 30-39 jaar is met een lichte daling van 235 naar 232 nagenoeg stabiel gebleven. De groep 40-49 jaar is juist toegenomen van 270 naar 285. Dit kan duiden op doorstroom binnen de organisatie. Zowel de 50-59 jaar groep als de 60-69 jaar groep zijn licht gegroeid.

Over het algemeen laat de verdeling zien dat er een gezonde instroom van jongere medewerkers is, terwijl de doorstroom en retentie in de oudere groepen stabiel blijven.

Verzuim

Onderstaande kerngetallen typeren het verzuimpercentage, verzuimduur, nulverzuim en de verzuimfrequentie in 2024 in vergelijking tot het voorgaande jaar (2023) (bron: HR2day):

	Verzuimpercentage (%)	Gem. verzuimduur (dagen)	Verzuimfrequentie*	Nulverzuim (%)**
2024	6,1	29,71	1,18	46,04
2023	5,3	23,43	1,20	44,68
2022	5,2	20,55	1,56	32,80

* Verzuimfrequentie: aantal keer per jaar dat een medewerker zich gemiddeld heeft ziekgemeld.

** Nul-verzuim: het percentage medewerkers dat in bepaald jaar niet verzuimd heeft.

In 2023 bedroeg het gemiddelde ziekteverzuim in het primair onderwijs 7,2%. Het gemiddelde ziekteverzuim is in het eerste kwartaal van 2024 afgenomen tot 6,2%, terwijl het gemiddelde over alle sectoren 5,7% bedroeg.

Het verzuimpercentage van PCBO is gestegen van 5,3% in 2023 naar 6,1% in 2024. Deze stijging is deels te verklaren door een toename in de verzuimduur van lopende dossiers. Daarnaast is er met het vertrek van de verzuimmedewerker een vacuüm ontstaan binnen de HR-afdeling, dat tot op heden niet opnieuw is ingevuld. Om dit gat op te vangen, heeft de arbeidsdeskundige bepaalde taken tijdelijk overgenomen. Echter, om een structurele en efficiënte aanpak te waarborgen, zullen de rollen en verantwoordelijkheden binnen de HR-afdeling opnieuw worden gedefinieerd en belegd om een optimale ondersteuning te kunnen bieden tijdens het verzuimproces.

Desondanks is het verzuimpercentage van PCBO om en nabij gelijk aan het landelijk gemiddelde van het primair onderwijs.

De verzuimfrequentie is in 2024 vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2023. Hieruit kunnen we wel afleiden dat medewerkers gemiddeld even vaak, maar wel langer ziek waren in 2024. In het nulverzuim zien we een lichte stijging t.o.v. de afgelopen jaren.

Zaken in het afgelopen jaar met personele betekenis

In 2024 is er gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw, proactief en dienstverlenend bestuurskantoor dat gericht is op het adviseren en ondersteunen van het College van Bestuur (CvB) en de scholen. Deze verschuiving is noodzakelijk door de maatschappelijke opdracht en de toenemende complexiteit in het onderwijsveld. De uitdagingen waar het onderwijs voor staat, zoals het lerarentekort en andere maatschappelijke ontwikkelingen, vragen om een nieuwe benadering die helpt om adequaat en toekomstgericht te blijven handelen.

Als onderdeel van deze ontwikkeling is er in 2024 een wervingstraject opgestart voor drie sleutelposities binnen het bestuurskantoor. Deze functies zijn gericht op het versterken van de bestuurlijke aansturing en samenwerking binnen PCBO. Het gaat om de werving van een directeur beleid, een directeur bedrijfsvoering en een bestuurssecretaris.

De bestuurder zal samen met de nieuw geworven medewerkers vanaf 2025 de nieuwe directiestructuur vormen.

Uitkeringen na ontslag

In het verslagjaar zijn de kosten voor uitkeringen na ontslag € 120.702. Van dit bedrag is € 21.990 geclaimd bij het UWV, aangezien het ging om transitievergoedingen in het kader van langdurige arbeidsongeschiktheid.

Binnen PCBO wordt actief gewerkt aan voorkoming van uitkeringen na ontslag door middel van beoordelingsgesprekken en, indien nodig, het inzetten van verbetertrajecten en het aanbieden van coaching of begeleiding voor zowel vaste als tijdelijke medewerkers. Het doel is om bij een mogelijk ontslag de werknemer te behouden in een (aangepaste) functie binnen de eigen organisatie.

Wanneer gedwongen ontslag alsnog noodzakelijk is, worden de gesprekken gericht op het bereiken van een redelijke en eerlijke ontslagvergoeding die in lijn is met de onderwijssector. De richtlijnen van het Participatiefonds vormen hierbij de minimale ondergrens, terwijl de berekeningsgrondslagen van de transitievergoeding de maximale bovengrens bepalen.

Regeling bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

Deze bijzondere bekostiging levert een bijdrage aan de professionalisering van personeel en de begeleiding van startende leraren en schoolleiders. De school stelt een bestedingsplan op en legt dit ter instemming voor aan de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad. De gelden worden ingezet voor nascholing, coaching en begeleiding. De coaching en begeleiding vinden plaats door zowel interne als externe coaches.

Naast de begeleiding op schoolniveau is er sprake van een structurele bovenschoolse begeleiding van starters en studenten. Twee bovenschoolse schoolopleiders begeleiden en

coachen startende leerkrachten binnen het bestuur. Deze ondersteuning richt zich zowel op professionele ontwikkeling als op het versterken van het pedagogisch-didactisch handelen. Tweemaal per jaar organiseren zij een netwerkbijeenkomst voor starters, waarin inhoudelijke thema's centraal staan en onderlinge uitwisseling wordt gestimuleerd.

Ook op het vlak van schoolleidersontwikkeling zijn belangrijke stappen gezet. Verschillende (aankomend) schoolleiders hebben de leergang Lerende Leiders of de LAS 1 en 2 gevolgd. De leergang Lerende Leiders is in samenwerking met de Erasmus Universiteit specifiek ontwikkeld voor PCBO en draagt bij aan de herregistratie van schoolleiders. Het programma bevat inhoudelijke modules gericht op onderwijskundig leiderschap, teamontwikkeling en strategisch handelen.

Personeelsbeleid, waaronder strategisch HRM

In 2024 heeft het personeelsbeleid verdere concretisering gekregen. Op basis van de gesprekken in 2023 over de contouren van het beleid, is in 2024 ingezet op creëren van een gestructureerde overlegstructuur. Dit heeft geleid tot de opzet van een nieuw overlegmodel, waarin onder andere de klankbordgroep Personeel een centrale rol speelt.

Binnen deze overlegstructuur is een prioritering aangebracht van de belangrijkste thema's die opgepakt dienen te worden. De volgende speerpunten zijn hierin opgenomen:

- Inrichten van strategische personeelsplanning: Het ontwikkelen van een langetermijnvisie op personeelsinzet en -ontwikkeling, afgestemd op de onderwijsdoelen van de organisatie.
- Structurele verzuimaanpak inrichten: Het opstellen en implementeren van een beleid gericht op het terugdringen en preventief aanpakken van ziekteverzuim.
- Heldere werkprocessen voor HR: Het verbeteren en uniformeren van werkprocessen binnen de HR-afdeling, zodat deze efficiënter en transparanter worden.
- Geactualiseerde beleidsdocumenten en implementatie van HR-beleid: Het herzien en actualiseren van bestaande beleidsstukken, inclusief een zorgvuldige implementatie binnen de organisatie.
- Dashboard inrichten met analyses voor scholen: Het ontwikkelen van een dashboard met relevante personele en onderwijskundige data, zodat scholen beter inzicht krijgen in trends en ontwikkelingen binnen hun personeelsbestand.

Toekomstige ontwikkelingen

De initiatieven zoals hierboven genoemd vormen de basis voor verdere doorontwikkeling in 2025.

In dit jaar zal het (strategisch) personeelsbeleid worden aangesloten op het nieuw te ontwikkelen Koersplan, zodat het HR-beleid naadloos aansluit bij de bredere organisatiedoelen en de uitdagingen waar het onderwijsveld voor staat.

Banenafpraak

Binnen PCBO zijn momenteel geen medewerkers werkzaam in het kader van de banenafpraak. De reden hiervoor is dat de organisatie, ondanks haar inzet voor inclusie en diversiteit, momenteel niet in aanmerking komt voor het plaatsen van medewerkers met een

arbeidsbeperking onder de voorwaarden van de banenafpraak. Dit kan te maken hebben met het feit dat de specifieke functies binnen PCBO, gezien de vereisten en het werkprofiel, momenteel geen ruimte bieden voor deze doelgroep.

Desondanks blijft PCBO zich inzetten voor een diverse en inclusieve werkplek. De organisatie blijft actief zoeken naar mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te betrekken en te ondersteunen, in lijn met de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de organisatie.

Werkdrukmiddelen

Met betrekking tot de werkdrukmiddelen wordt de informatie over het beschikbare budget door de schooldirecties gedeeld met de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad (PMR) en het team. Per school is de aanpak verschillend maar bij iedere school wordt een inventarisatie gedaan naar de wensen van alle collega's. De inventarisatie wordt voorgelegd tijdens een teamvergadering waarbij door alle teamleden wordt aangegeven welke aanpak de voorkeur heeft. De uitkomst wordt door de directie besproken met het team en de PMR. De PMR heeft bij alle scholen instemming verleend.

De beschikbare middelen zijn ruim € 1,9 miljoen voor het kalenderjaar 2024.

De middelen worden onder meer ingezet voor extra handen in de klas, vakleerkrachten, inhuur begeleiding voor sport- en speelactiviteiten, netwerkbeheer, materialen voor ICT. Circa 90% van deze middelen wordt ingezet voor eigen personeel en inhuur van personeel.

Onderstaand een greep uit de genomen niet-financiële maatregelen:

- Bewuste keuzes maken ten aanzien van vergaderdruk, administratieve last, bezoek culturele instellingen, etc.
- Flexibele inzet van een deel van de werktijd, dagdelen vrij roosteren.
- Meer gebruik maken van elkaars kwaliteiten.
- Inzet van stagiaires, studenten en ouders.

De Elout van Soeterwoudeschool en peuterspeelzaal De Kleine Elout zijn met trots bekroond tot Klassewerkplek 2024, wat getuigt van de hoge mate van werkgeluk onder de leerkrachten. De werkomgeving is ondersteunend, collegiaal en gericht op de professionele groei van alle medewerkers. Daarnaast draagt de status van Klassewerkplek bij aan een merkbare verlaging van de werkdruk.

Verantwoording over de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag

Nieuwe VOG's in 2024	VOG aanwezig op datum indiensttreding	VOG te laat aanwezig	VOG niet aanwezig
Nieuwe medewerkers in loondienst	102	<5	0
Nieuwe medewerkers niet in loondienst met een VOG-verplichting incl. stagiaires	*	*	*

* De registratie van VOG's van medewerkers niet in loondienst zal in 2025 worden ingericht.

In 2024 is bij instroom van nieuwe medewerkers altijd een VOG aangevraagd en verkregen. Dit betreft 155 medewerkers, waarvan 52 stagiaires. Voor vrijwilligers met een vrijwilligersvergoeding en ingehuurde krachten binnen het bestuurskantoor is de VOG-aanvraag goed in beeld en vindt dit eveneens plaats. We hebben geconstateerd dat we te weinig zicht hebben op de status hiervan binnen de individuele scholen. Daarbij zijn echter geen signalen dat hier mogelijke tekortkomingen zouden zijn. Indien de VOG nog niet beschikbaar was op het moment van de geplande indiensttreding, werd de startdatum aangepast naar het moment waarop de VOG wel aanwezig was. Wij hebben onze accountant geen opdracht gegeven een controle uit te voeren op de tijdige aanwezigheid van VOG's.

2.3 Huisvesting & Facilitaire zaken

Doelen en resultaten

De gemeente Rotterdam is verantwoordelijk voor het goed huisvesten van scholen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Hoe beter de leeromgeving, des te beter leerlingen functioneren. Daarom spant de gemeente zich in om de onderwijshuisvesting waar nodig te verbeteren. PCBO participeert actief in het bestuurlijk overleg en werkt mee aan de totstandkoming van beleid.

Om te zorgen dat onze leerlingen onderwijs volgen in goede leeromgevingen wordt vanuit het bestuurskantoor dagelijks gewerkt aan het realiseren, beheren en exploiteren van de schoolgebouwen. Om actief te kunnen blijven sturen op de kwaliteit van de huisvesting hanteren we ons eigen huisvestingsbeleid dat aansluit bij het gemeentelijke beleid. Het huisvestingsbeleid geeft heldere kaders en spelregels voor het realiseren, beheren en exploiteren van de schoolgebouwen binnen de ambities die binnen Rotterdam zijn geformuleerd.

PCBO is bezig met een grote verbeterslag in de huisvesting van haar scholen. We hebben veel nieuwbouwprojecten die lopen én intussen investeren we in onze huidige gebouwen. We zien op onderdelen vertragingen, bijvoorbeeld door regelgeving vanuit de flora en fauna wetgeving.

Op 15 februari 2024 heeft de gemeente Rotterdam het integraal huisvestingsplan 2024-2027 vastgesteld. In samenspraak met de schoolbesturen is een lijst opgesteld van 34 panden, die in de komende 4 jaar starten met vervanging of renovatie. Voor PCBO betreft dit 4 panden, namelijk De Hoeksteen, De Klaver (KL), De Koppeling, Beatrixschool (10MY), naast de panden die in een eerder IHP al waren toegekend.

School	Doelstelling	Procesfase	Tijdspad	Conform planning	Toelichting
Da Costaschool	Nieuwbouw op andere locatie	Definitief ontwerp (Bouwheerschap overgedragen aan de gemeente)	zomer 2025		Aanvraag vergunning
			zomer 2026		Start bouw
			najaar 2027		Oplevering
Zalmpaat	Uitbreiding nieuwbouw	Businesscase (BC)	eind 2024		Vertraging goedkeuring ivm discussie omtrent m2 tbv IKC
			mei-25		Raming en concept BC
			eind 2025		Goedkeuring BC
Bogerman Willem v. Oranje	Nieuwbouw	Opstellen businesscase wordt uitgevoerd (Bouwheerschap ligt bij gemeente)	eind 2024		Vertraging ivm locatie gymzaal
			eind 2025		Afronding businesscase
Beatrix IJsselmonde	Sloop/nieuwbouw	Bestek is afgerond. Aannemer gecontracteerd. Verhuizing naar tijdelijke huisvesting vertraagd.	Kw2-2025		Start bouw vertraagt ivm vleermuizen
			okt-25		Verhuizing/ start bouw
			Kw1-2027		Oplevering
Margrietschool	Sloop/nieuwbouw	Start bouw februari 2024	herfst 2025		Oplevering
Steven Stemerding	Sloop/nieuwbouw	Realisatie nieuwbouw	begin 2025		Selectie bouwproject-management
			2026		Start bouw
Wilhelmina	Renovatie/sloop/nieuwbouw	Businesscase ligt ter goedkeuring voor bij de gemeente	eind 2024		Reactie op/ goedkeuring businesscase
			sep-25		Herijking BC ivm m2 kinderopvang
De Akker	Sloop/nieuwbouw	Startnotitie is afgerond. Businesscase is in beginfase	medio 2025		Afronding businesscase ligt stil ivm ontbreken capaciteit bij gemeente
			eind 2025		Haalbaarheidsstudie
Beatrix Zuider Gymnasium	Uitbreiding ZGBS	realisatie uitbreiding	mei-24 mrt-25		Start bouw Oplevering
De Hoeksteen	Renovatie of sloop/nieuwbouw	Initiatieffase	nnb		
Koppeling	Renovatie of sloop/nieuwbouw	Initiatieffase	nnb		

Contractonderhoud

In 2024 stond in de meerjarenonderhoudsplanung € 436.500 opgenomen voor contractonderhoud; hiervan is circa € 346.000 uitgegeven. In de planning wordt rekening gehouden met onvoorziene uitgaven (begroot bedrag per m2 bruto vloeroppervlakte) circa € 50.000, deze post is dit jaar nauwelijks aangesproken. Daarnaast zien we dat onderhoud langer duurt door drukte en personele problemen bij leveranciers en kunnen we nog strakker sturen op realisatie van de planning zoals deze is vastgesteld. Per saldo is sprake van een onderbesteding van € 90.500.

Meerjarig onderhoud van de gebouwen

Volgens het meerjarenonderhoudsplan stond in 2024 € 0,4 miljoen onderhoud gepland voor de scholen. De gerealiseerde uitgaven bedragen per eind december € 1,5 miljoen. Geplande werkzaamheden uit eerdere jaren zijn in dit jaar uitgevoerd. Met het doorschuiven van deze werkzaamheden is rekening gehouden in het beginsaldo van de voorziening bij de stelselwijziging.

Voorziening groot onderhoud

Begin 2024 is besloten om de voorziening groot onderhoud op te bouwen via de componentenmethode en dus niet te kiezen voor de mogelijkheid van activeren en afschrijven. Uitgangspunt voor de opbouw van de voorziening is de door FD-advies opgestelde meerjarenplannen, waarbij alleen de kosten voor niet frequent onderhoud zijn meegenomen vanaf € 10.000 exclusief BTW. Het stopjaar voor de opbouw van de voorziening per pand is bepaald aan de hand van het bouwjaar, renovaties en eventuele opname in een Integraal Huisvestingsplan van de gemeente.

De eenmalige inhaaldotatie van € 7,3 miljoen is in de beginbalans van 2024 verwerkt ten laste van het eigen vermogen. De voorziening m.b.t. de schoolgebouwen is opgehoogd met € 7,6 miljoen en de voorziening m.b.t. de eigendomspanden is met € 0,3 miljoen verlaagd. Voor eigendomspanden mogen minder componenten worden voorzien en zullen deze vervangingen moeten worden geactiveerd.

Door de gewijzigde benadering van de voorziening groot onderhoud komen er meer kosten rechtstreeks ten laste van de exploitatie. Wanneer werkzaamheden niet volgens planning worden uitgevoerd, kan dit het jaarlijkse resultaat zowel in negatieve als in positieve zin sterk beïnvloeden.

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

Vanzelfsprekend investeren we bij vervanging direct in duurzame alternatieven. Daarbij kan gedacht worden aan het vervangen van verlichting altijd door energiezuinige varianten (LED). Waar mogelijk investeren in het plaatsen van zonnepanelen, daar waar de constructie dit toestaat en de school niet binnen aanzienbare tijd op de nominatie staat voor grote verbouwing of nieuwbouw. Daarnaast huren we een externe specialist in (energieadviseur) om ons energieverbruik te monitoren en te adviseren op energie- en duurzaamheidsvraagstukken.

In het kader van social return proberen we bij vacatures waar mogelijk voorrang te geven aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en bij inkoopprocessen wegen we ook maatschappelijk verantwoord ondernemen als onderdeel mee in de aanbestedingen.

Van groot belang is een goed klimaat binnen onze locaties. Onderzoek toont aan dat een gezonde werk- en leeromgeving bijdraagt aan gezondheid en betere resultaten. We hanteren bij ver- en nieuwbouw dan ook altijd de leidraad 'frisse scholen' en maken gebruik van geboden mogelijkheden en informatie vanuit de gemeente (w.o. Duurzaam010 en 010toegankelijk). Met de vele projecten die op stapel staan op het gebied van verbouw en nieuwbouw zal dit de komende jaren volop focus houden.

2.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

Doelen en resultaten

	Proces doelstelling	Doel
Goede inzet reservepositie	Een concrete volgende stap zetten in de afbouw van het vermogen	Deels behaald
Afnemende reserve scholen	Bevordering van kwalitatief goed onderwijs en afbouw vermogen	Doorlopend
Gemeentelijke subsidies:		
(V)SMW	Tijdige signalering van belemmeringen van leerlingen	Behaald
VVE	'Vliegende' start voor 2- en 3-jarigen	Behaald
(Nieuw) Rotterdams Onderwijs Beleid	Gelijke kansen voor elk talent	Behaald
Rijkssubsidie:		
NPO	Terugdringen leerachterstanden	Loopt nog t/m juli 2025
Zij-instroom/studieverlof	Opleiding (toekomstige) collega's	Doorlopend
Professionalisering/begeleiding	Deskundigheidsbevordering	Doorlopend

Goede inzet reservepositie

Belangrijk thema voor PCBO is de doelmatige inzet van haar middelen. Dit is een terugkerend thema in de verschillende fasen van onze PDCA-cyclus (begroting/ realisatie). Het begrote resultaat voor 2024 was negatief vanwege het voornemen extra middelen vanuit de reserves in te zetten ter bestrijding van de leervertraging als gevolg van corona en ter bevordering van kwalitatief goed onderwijs. Echter het gerealiseerde resultaat is minder negatief door de vrijval van de voorziening schoolpleinen, de aanpassing van de waardering van de private beleggingen, nieuw aangevraagde subsidies via OC&W en hogere gemeentelijke baten. Sinds 2023 proberen we meer realistisch te begroten zodat we beter inzicht krijgen in de mate waarin we 'scherp aan de wind' varen en voorkomen dat we op papier negatieve financiële resultaten inboeken terwijl we in praktijk telkens positieve resultaten halen. Als we dit beter beheersen zijn we ook beter in staat om meerjarige keuzes te maken in het blijven financieren van bepaalde projecten, ook wanneer de overheidsfinanciering hiervoor zou eindigen, terwijl we tegelijkertijd de continuïteit van de organisatie kunnen borgen doordat we goed zicht houden op incidentele versus structurele baten en lasten. Daarom hebben we een andere begrotingswijze (opgebouwd vanuit de scholen in plaats van alleen centraal) en hebben we andere aannames gedaan rondom de baten (waarbij we redeneren vanuit waarschijnlijkheid van ontvangsten in plaats van zekerheid).

In 2024 hebben we de opbouw van de onderhoudsvoorziening aangepast als gevolg van gewijzigde Rijksregelgeving. Door de langere horizon is de voorziening eenmalig fors opgehoogd. Dit is verwerkt via een stelselwijziging in de beginbalans. Onze reservepositie maakt dat dit voor PCBO geen probleem is. Doel voor 2025 is om een verdere doorvertaling te maken van een actuele risicoanalyse naar noodzakelijk aan te houden vermogen voor een goede bedrijfscontinuïteit. Zodra we dit goed in beeld hebben zullen verdere plannen worden uitgewerkt voor een afbouw van het vermogen met investeringen die duurzaam bijdragen aan de kwaliteit van PCBO, waaronder het leer- en werkklimaat van onze leerlingen en medewerkers.

Afnemende reserve scholen

Er wordt onverminderd veel aandacht gegeven aan het besteden van de spaarsaldi van voorgaande schooljaren. De gelden worden voornamelijk ingezet ter voorkoming van tekorten op het huidige jaar en de toekomstige jaren. De spaarsaldi van voorgaande schooljaren worden langzaam afgebouwd. Door de inzet van de reserves kan vermindering van bekostiging via een zachte landing worden gerealiseerd.

(Voor)School Maatschappelijk Werk ((V)SMW)

Doel van het (V)SMW is het bieden en/of regelen van school gebonden zorg- en hulpverlening aan kinderen/leerlingen en hun ouders/ verzorgers en het ondersteunen van de (voor)schoollocatie binnen de zorgstructuur waarvan de (v)SMW'er deel uitmaakt. De (V)SMW'er biedt kortdurende hulpverlening, toeleiding naar hulp en schoolondersteuning (ondersteuning aan de leerkracht en in de klas). Sinds 2024 hebben 24 scholen een SchoolZorgTeam. In juni 2024 is de subsidie over 2023 vastgesteld door de gemeente conform de beschikking en verantwoording. De verantwoording over 2024 is in april 2025 ingediend bij de gemeente. De activiteiten zijn conform de aanvraag uitgevoerd.

Vroeg en Voorschoolse Educatie (VVE)

De peuterspeelzalen worden bekostigd vanuit de gemeentelijke subsidie VVE. Het doel is een 'vliegende start' realiseren voor twee- en driejarige kinderen. Alle peuterspeelzalen bieden 960 uur voorschoolse educatie aan. De subsidie wordt verleend op basis van het aantal groepen. In 2024 zijn 30 groepen door de gemeente bekostigd.

In juni 2024 is de verantwoording over 2023 goedgekeurd door de gemeente. De verantwoording over 2024 is in april 2025 ingediend bij de gemeente.

(Nieuw) Rotterdams Onderwijsbeleid

De subsidie wordt verleend ten behoeve van de uitvoering van activiteiten/prestaties in het kader van Kwaliteit, dagprogrammering CZ, burgerschapsinitiatieven, Rotterdamse Lerarenbeurs, schoolleidersbeurs, vermindering ervaren werkdruk, talentscouting, zij-instroom, schakelklassen en educatief partnerschap. De subsidie over 2022/2023 is in april 2024 definitief vastgesteld door de gemeente. De afrekening over het schooljaar 2023/2024 is eind november 2024 ingediend bij de gemeente.

NPO

Het Nationaal Programma Onderwijs is er voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Met dit extra geld kunnen scholen hun leerlingen en leraren helpen coronavertragingen aan te pakken. Met het uitvoeren van een schoolscaan hebben scholen zicht gekregen op vertragingen en behoeften bij hun leerlingen en naar aanleiding daarvan keuzes gemaakt uit de 'menukaart' met interventies. Er zijn begrotingen/plannen opgesteld op basis van de gemaakte keuzes. De plannen zijn begin van het schooljaar 2024/2025 geëvalueerd en bijgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de verlengde bestedingstermijn tot juli 2025.

Opstellen beleidsrijke meerjarenbegroting

Al jaren wordt gewerkt met een ontwikkelagenda die met de jaren meer inhoud heeft gekregen aan de hand van de strategische keuzes en waarin de koppeling tussen de ontwikkelthema's en de inzet van middelen zichtbaarder wordt. Sinds 2023 worden de schooldirecties gevraagd een meerjarenbegrotingen op te stellen voor alle schooluitgaven, waar voorheen ze alleen gevraagd werden een begroting op te stellen op het gebied van ICT, onderwijsleerpakket en meubilair. Met het concretiseren van doelstellingen en een goede doorvertaling hiervan in de begroting op schoolniveau willen we het begrotingsproces nog verder verbeteren.

Investeringsbeleid

De schooldirecties stellen een meerjarige begroting op voor de investeringen in onderwijsleerpakket, ICT en meubilair.

De realisatie van de investeringen ten opzichte van de geplande investeringen blijft ook dit jaar achter. Voor wat betreft het onderwijsleerpakket is de vervanging van methoden uitgesteld vanwege de tijdsinspanning die het kost om te komen tot een keuze voor een nieuwe methode en deels zijn methodes omgezet naar jaarlijkse kosten in plaats van een eenmalige aanschaf. ICT-investeringen zijn deels uitgesteld in afwachting van de realisatie van nieuwbouw.

Treasury

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het treasurymanagement van de stichting. Het treasurybeleid is in een statuut vastgelegd. De algehele doelstelling voor de treasuryfunctie bij PCBO is dat deze de financiële continuïteit van de organisatie waarborgt. Het beleid is erop gericht om een zo hoog mogelijk rendement te combineren met een zo laag mogelijk risico. Deze afweging wordt meegenomen in de productkeuze naar aard, looptijd en beschikbaarheid van middelen. Vanwege de negatieve rente op spaarrekeningen is PCBO in 2020 overgestapt naar schatkistbankieren. Inmiddels is geen sprake meer van negatieve rente, maar de spaarrente bij het schatkistbankieren ligt nog aanmerkelijk hoger dan bij de commerciële banken. De publieke middelen staan op een rekening-courant bij het Rijk. De obligatieportefeuille wordt beheerd aan de hand van een matig defensief risicoprofiel. Het treasurystatuut voldoet aan de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016, nr. WJZ/800938, houdende regels voor onderwijsinstellingen omtrent het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten en de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 5 december 2018, nr. FEZ/1402273, houdende wijziging van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 in verband met aanpassing van de definitie van lidstaat in relatie tot de voorwaarden met betrekking tot het aangaan van leningen.

In 2024 is een lening afgelost in de publieke portefeuille. In de private portefeuille hebben wijzigingen plaatsgevonden binnen het ESG Fondsenmandaat en het ESG Beleggingsmandaat.

De overige private middelen worden alleen kortlopend weggezet op spaarrekeningen bij solide banken.

	31-12-2023	31-12-2024	
Vast rentende obligaties met looptijd 2023 resp. 2024-2033, waarde	3.147.856	2.747.856	publiek
duurzaam fondsen mandaat	2.352.687	2.925.600	privaat
duurzaam beleggen mandaat	2.443.339	2.525.172	privaat
Spaarrekeningen, saldi	4.953.860	4.866.581	privaat
Schatkistbankieren	45.142.405	43.517.593	
Betaalrekeningen, saldi	16.468	30.186	
Kassaldi	9.172	9.828	
De obligaties vallen vrij in nominale waarde (x € 1.000) in 2025: 600, 2026: 950, 2027: 700 en 2033: 500			

Allocatie van middelen

De budgetten worden per school berekend. De ontvangen subsidies worden over de verschillende beleidsterreinen verdeeld op basis van de berekeningsgrondslagen waarna budgethouders op basis van hun plannen reallocaties kunnen voorleggen aan het College van Bestuur.

De budgetten zijn voor de school taakstellend op de middellange termijn. Hierdoor wordt het mogelijk om budgetten over meerdere jaren te verdelen. Voor fluctuaties in de uitgaven worden reserves aangehouden.

Op basis van de keuze voor deze vorm van financieel beleid worden de jaarlijkse vergoedingen van het rijk voor de volgende zaken aangewend:

- ter bestrijding van de jaarlijkse exploitatiekosten van de scholen in personele en materiële zin;
- toevoeging van een deel van de vergoeding aan voorzieningen of aan de reserve ter dekking van een mogelijke meerjarenbegroting.

Met ingang van de vereenvoudigde bekostiging per 2023 is het allocatiepercentage vastgesteld door de kosten van de bestuursbrede begroting om te zetten in een percentage van de basisbekostiging inclusief de onderwijsachterstandsmiddelen. In de bestuursbrede begroting zijn opgenomen de kosten voor centraal afgedekte risico's, het bestuurskantoor en de huisvestingslasten.

De allocatie wordt jaarlijks bij het opstellen van de meerjarenbegroting geactualiseerd.

Onderwijsachterstandsmiddelen

De onderwijsachterstandsmiddelen worden conform de bekostigingsmethodiek op basis van schoolscores van het CBS over de scholen verdeeld.

De middelen worden ingezet voor (extra) personele inzet. Opleidingsinstituten, onderzoeksinstituten en scholen werken samen aan onderwijsontwikkeling in de scholen in het kader van bestrijden van achterstanden door kwalitatief goed onderwijs. In Hoofdstuk twee is hier inhoudelijk op toegelicht.

Planning- en controlcyclus

Voor de planning en control wordt gebruik gemaakt van aparte software. Capisci maakt budgetbeheer op schoolniveau makkelijker, zodat directeuren beter in staat zijn om hun financiële stand van zaken te beheren. Hiermee wordt het eigenaarschap en de financiële bewustwording bij directeuren versterkt.

De directies stellen zelf hun schoolbegroting op, waarna deze besproken wordt met de financiële administratie. De begroting van de bestuursbrede kosten wordt opgesteld door de financiële administratie. De totale begroting op bestuursniveau wordt besproken met het College van Bestuur en voorgelegd aan de Raad van Toezicht ter goedkeuring.

Voor 2024 is een gesprekkencyclus ingepland om gezamenlijk de uitputting van de begroting te volgen en daar waar nodig aangepaste prognoses op te stellen. Zo werken we met een betere planning en control cyclus waar uit wordt gegaan van reële inschattingen en op basis van een actueel bijgewerkte boekhouding waar nodig bijgestuurd kan worden.

Periodiek wordt een rapportage opgesteld op bestuursniveau met de realisatie en een bijgestelde prognose, welke wordt besproken met de auditcommissie en wordt voorgelegd aan de Raad van Toezicht. Frequent wordt voortgang besproken door de bestuurder met de schoolleiders. Minimaal één keer per jaar heeft dit een formeel karakter.

2.5 Continuïteitsparagraaf

De volgende onderdelen uit de continuïteitsparagraaf zijn opgenomen in de verantwoording op het financieel beleid:

Prognose voor medewerkers en leerlingen en de toelichting daarop in hoofdstuk 3.3
Meerjarenbegroting (Staat van baten en lasten en MJ-balans) en de toelichting daarop in hoofdstuk 3.4

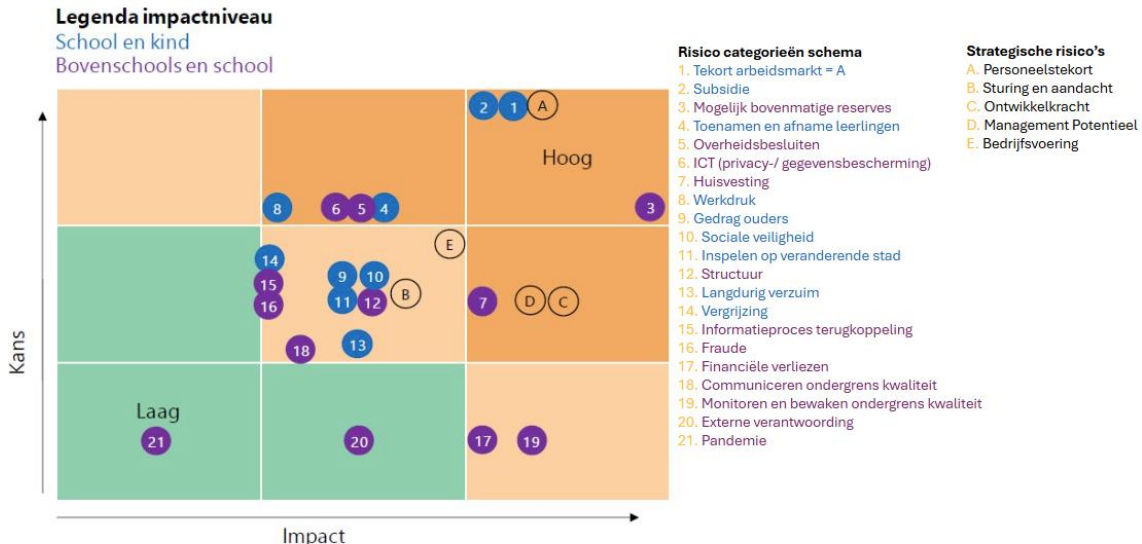
De rapportage van het toezichthoudend orgaan is opgenomen in het verslag intern toezicht.

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem (B1)

In 2023 is in samenwerking met een extern bureau een start gemaakt met het inrichten van een nieuwe visie op risicobeheersing en uitwerking in een risicomanagementbeleid. Doel hiervan is een concrete aanpak op het gebied van risicomanagement die aansluit bij de sturingsfilosofie, bijdraagt aan de missie, bestuurlijk is ingestoken en helpt met cyclische evaluatie en het uitvoeren van dialoog in de organisatie. In de tussentijd gaat de bestaande risicobeheersing onveranderd door. Hierbij kan gedacht worden aan de diverse stappen binnen de reguliere processen als controle van correcte uitvoering, maar ook aan een inventarisatie die in 2024 is gestart die op bestuurlijk niveau meer inzicht geeft in de positie van de scholen ten aanzien van financiën en onderwijskwaliteit. Deze uitkomst is grafisch hieronder weergegeven en zal in 2025 verder opvolging krijgen. Daarbij stellen we vast dat in de risicobeheersing dit nog te afhankelijk is van specifieke personen en dat het aantoonbaar doorlopen van de PDCA-cyclus verdere verbetering behoeft. Uit de tussentijdse controle van de accountant blijkt dat interne beheersing van PCBO van een voldoende niveau is en passend voor de fase waarin PCBO zich momenteel bevindt.

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden (B2)

Prioritering risico's op basis van kans en impact

Onderstaande tabel bevat de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen die zijn vastgesteld:

Omschrijving Risico	Gevolgen	Mitigerende maatregelen
Tekort aan leraren	Tekort aan kwalitatief goed personeel	Actieve samenwerking met pabo's, traject voor zij-instromers, begeleiding voor starters, nadenken over alternatieve onderwijsconcepten
Resultaat: In 2024 zijn via het zij-instroomtraject, flexibele PABO en verkorte deeltijd resp. 6, 7 en 10 personeelsleden gestart. 6 zij-instromers hebben hun diploma behaald en zijn als bevoegd leerkracht benoemd.		
Tekort aan directeuren	Tekort aan kwalitatief goed personeel	Intern opleidingstraject /kweekvijver
Resultaat: Afgelopen jaren zijn regelmatig (adjunct-)directeuren benoemd vanuit de eigen kweekvijver.		
Oplopend verzuim	Discontinuïteit van het onderwijs	Actief casemanagement door de arbeidsdeskundige, leidinggevend en afdeling HR
Resultaat: Ons verzuimpercentage is afgelopen jaar toegenomen, voornamelijk door langdurig verzuim als gevolg van zwaar medische problematiek en chronische klachten.		
Afnemend leerlingaantal	Teruglopende inkomsten en teruglopend marktaandeel	In begroting en formatie sturen op aantal groepen en aantal medewerkers, inzet adviseur marketing en communicatie
Resultaat: Het leerlingaantal is relatief stabiel.		
Binnenklimaat voldoet niet aan richtlijnen	Gezondheidsrisico's en slechtere prestaties leerlingen	Ventilatie verbeteren en luchtkwaliteit monitoren

Resultaat: De scholen zijn uitgerust met CO2-meters zodat leerkrachten zicht hebben op de luchtkwaliteit in de lokalen. In 2024 zijn voor 3 scholen de bouwkundige aanpassingen afgerond waardoor de scholen voldoen aan de gestelde norm.

Onderwijskwaliteit niet op orde	Tegenvallende resultaten leerlingen	Zichthouden op en verbetering van de kwaliteit (zie § 2.2)
---------------------------------	-------------------------------------	--

Resultaat: Wanneer scholen hun doelen niet dreigen te halen worden verbeterplannen opgesteld. In 2024 is één school van het oordeel zeer zwak naar het oordeel onvoldoende gegaan. Alle andere scholen scoren boven de signaleringswaarden.

Verder blijven we werken aan bewustwording onder medewerkers van privacy en cybersecurity. Cyberincidenten kunnen reputatieschade opleveren en ook de continuïteit van het onderwijs in gevaar brengen.

Informatiebeveiliging en privacy (IBP) (B3)

In 2024 is op het vlak van ICT-prioriteit gegeven aan het op orde brengen van de ICT-infrastructuur op het bestuurskantoor. De verouderde devices zijn vervangen en er is een project gestart om de vindbaarheid en deelbaarheid van documenten te verbeteren. Ook is gewerkt aan verbetering van ons intranet 'Hartwijzer 2.0' dat begin 2025 zal worden geïmplementeerd. Daarnaast wordt toegewerkt naar één duidelijk aanspreekpunt voor de scholen en het bestuurskantoor bij ICT-vragen en problemen. Onze dienstverlener 'De Rolfgroep' zal hiertoe fungeren als, zoals we dat noemen, 'single point of contact'.

Voortgang 2024

Een belangrijk onderdeel van veiliger werken in 2024 was het nemen van extra stappen op het gebied van toegang en autorisatie. Daarbij kan gedacht worden aan het herzien van toegangsrechten en implementatie van meer factor authenticatie voor diverse systemen.

Op het vlak van informatiebeveiliging en privacy wordt daarnaast, als onderdeel van nieuw beleid dat in wording is, een routekaart ontwikkeld. Deze routekaart maakt inzichtelijk welke stappen moeten worden gezet voor een goede beheersing in lijn met het nieuwe normenkader informatiebeveiliging en privacy (IBP).

Het huidige register van verwerkingen, essentieel voor de volledige risicobeoordeling is verder aan te vullen. In 2025 wordt dit verder geactualiseerd en zal het beheer anders ingericht worden. Er is één beveiligingsincident in de vorm van datalekken geregistreerd in 2024. Deze komt voort uit de betrokkenheid van één van de schoolleiders. In 2025 zal extra geïnvesteerd worden in awareness op dit gebied van onze bestaande medewerkers en krijgt dit ook andere invulling bij onboarding van nieuwe medewerkers.

Elk jaar maakt onze Functionaris Gegevensbescherming een verslag van aandachtspunten en voortgang en in de beheersing van privacygegevens. Hieruit blijkt dat de organisatie nog verder kan en moet groeien in volwassenheidsniveau om te voldoen aan het nieuwe normenkader en dat er duidelijk regie en meer eigenaarschap gewenst is. Met de komst van de directeur Bedrijfsvoering in 2025 zal dit nadrukkelijk aandacht krijgen.

3. Verantwoording van de financiën

Dit hoofdstuk verantwoordt de financiële staat van het bestuur. Het geeft de belangrijkste financiële gegevens weer en is los van de jaarrekening te lezen. De eerste paragraaf geeft een analyse van de staat van baten en lasten en de balans. In de tweede paragraaf komt de financiële positie van het bestuur aan bod.

3.1 Staat van baten en lasten en balans

	Vorig jaar (T-1)	Begroting verslagjaar (T)	Realisatie verslagjaar (T)	Verschil verslagjaar t.o.v. begroting	Verschil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN	2023	2024	2024		
Rijksbijdragen	73.194.229	67.302.000	69.389.368	2.087.368	-3.804.861
Overige overheidsbijdragen en subsidies	11.212.151	12.919.000	13.970.380	1.051.380	2.758.229
Baten werk in opdracht van derden	0	0	0	0	0
Overige baten	1.719.816	911.000	1.615.739	704.639	-104.077
TOTAAL BATEN	86.126.196	81.132.000	84.975.487	3.843.387	-1.150.709
LASTEN					
Personeelslasten	68.335.406	68.968.000	70.991.814	2.023.814	2.656.408
Afschrijvingen	1.380.444	1.370.000	1.318.312	-51.688	-62.132
Huisvestingslasten	7.269.503	6.741.000	6.478.671	-262.329	-790.832
Overige lasten	9.172.162	8.876.000	8.706.147	-169.853	-466.015
TOTAAL LASTEN	86.157.515	85.955.000	87.494.944	1.539.944	1.337.429
SALDO					
Saldo baten en lasten	-31.319	-4.822.900	-2.519.457	2.303.443	-2.488.138
Saldo financiële baten en lasten	1.657.290	1.885.000	2.439.254	554.254	781.964
Saldo buitengewone baten en lasten	0	0	0	0	0
TOTAAL RESULTAAT	1.625.971	-2.938.000	-80.203	2.857.697	-1.706.174

Algemeen beeld verschil ten opzichte van de begroting

We zien een afwijking van € 2,8 miljoen tussen het resultaat zoals begroot en het uiteindelijke resultaat. Deze afwijking is minder groot dan voorgaande jaren, maar desondanks nog steeds fors. Zoals eerder toegelicht is ons streven om de afwijking tussen begroot resultaat en gerealiseerd resultaat in de komende jaren verder te verkleinen. De verschillen lichten we hieronder toe. Een aantal zaken spelen hierbij een grote rol.

Allereerst is de voorziening schoolpleinen omgezet naar een bestemmingsreserve en zijn de private beleggingen gewaardeerd naar koerswaarde. Daarnaast hebben we meer Rijkssubsidie ontvangen, o.a. door de nieuwe subsidies voor School en Omgeving en Brugfunctionarissen.

De G5 subsidie voor Slim organiseren is gecontinueerd per augustus 2024. Verder is de indexering van onze ontvangsten te behoudend ingeschat. Tegelijkertijd merken we dat het ons moeite kost om voldoende personeel te vinden. Ons gemiddeld personeelsbestand is afgelopen jaar licht gedaald. Ultimo jaar was wel sprake van een hoger aantal fte dan verwacht. Dit is in hoofdstuk twee nader toegelicht. De Rijksbijdragen en Gemeentelijke bijdragen zijn hoger dan begroot (o.a. door extra indexatie), maar onze personele lasten zijn niet in deze verhouding meegestegen.

Meer specifieke toelichting van de verschillen

De Rijksbijdrage is hoger dan begroot. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

Meer indexatie dan begroot (0,8 mln)

Hogere subsidie arbeidsmarkttoelage (0,1 mln)

Subsidie School en Omgeving (0,5 mln)

Groeibekostiging (0,1 mln)

Extra subsidie basisvaardigheden (0,1 mln)

Extra subsidie Slim organiseren (0,5 mln)

De overige overheidsbijdragen zijn hoger dan begroot. Dit komt met name door de indexatie van de VVE (0,5 mln), indexatie en uitbreiding van SMW inclusief schoolzorgteam (0,2 mln) en de verlenging van de Lekker Fit subsidie (0,1 mln).

De overige baten zijn hoger doordat o.a. meer subsidies voor opleidingstrajecten zijn toegekend en extra middelen voor de verbinding van po en vo.

De personele lasten zijn 2 miljoen hoger dan begroot. Deze extra kosten zijn voor 1 miljoen toe te rekenen aan inhuur van personeel en voor 1 miljoen aan extra kosten voor eigen personeel. De hogere kosten voor eigen personeel worden veroorzaakt door een hoger aantal fte's dan begroot voor 0,5 miljoen en door een hogere gemiddelde personeelslast (GPL) voor 0,5 miljoen door de gewijzigde samenstelling van het personeelsbestand. Vacatures voor leerkrachten konden niet altijd worden ingevuld, wat is opgevangen door extra inzet van onderwijsondersteunend personeel met lesgevende taken. Personeelsleden ontvangen toelages voor de vervanging van hogere functies.

De gewijzigde opbouw van de voorziening groot onderhoud leidt tot een lagere jaarlijkse dotatie dan begroot. Daarentegen worden de jaarlijkse onderhoudskosten fors hoger. De voorziening schoolpleinen is naar aanleiding van de accountantscontrole over 2023 gecorrigeerd naar een bestemmingsreserve. Omdat er sprake is van een niet materiele fout loopt de correctie via de staat van baten en lasten. De vrijval bedraagt € 0,7 miljoen. Vanwege deze omzetting komen de kosten voor de aanpassingen van de schoolpleinen nu rechtstreeks ten laste van de exploitatie. Hier was bij het opstellen van de begroting 2024 nog geen zicht op.

Aan de ene kant hebben we dus tegenvallende kosten, maar daarnaast ook meevallende kosten, per saldo blijven de totale huisvestingskosten nog ruim binnen begroting.

De overige lasten zijn lager dan begroot. Dit komt met name door de vrijval van de voorziening schoolpleinen. Deze verlaging wordt weer grotendeels gecompenseerd door hogere uitgaven voor inkoop van activiteiten, voornamelijk vanuit de dagprogrammering en activiteiten in het kader van nieuwe subsidie voor School en Omgeving.

In de financiële baten is de waardeverandering van de effecten meegenomen van 0,5 miljoen. Bij het opstellen van de begroting was nog geen rekening gehouden met de aanpassing van de waardering van de private portefeuille naar koerswaarde.

Verschillen ten opzichte van vorig jaar

De totale Rijksbijdragen zijn gedaald in vergelijking met 2023 door de beëindiging van de NPO- en ventilatiesubsidie. De daling wordt deels weer gecompenseerd door hogere subsidies voor basisvaardigheden en nieuwe subsidies voor brugfunctionarissen en School en Omgeving.

De overige overheidsbijdragen en subsidies zijn gestegen door de verhoging van de subsidies Rotterdams onderwijsbeleid inclusief versterking schoolleiding en SMW inclusief schoolzorgteam.

De personele lasten zijn hoger door de loonstijging en meer inhuur van extern personeel.

Het totaal van de huisvestingslasten is gedaald ten opzichte van vorig jaar. De 2 belangrijkste oorzaken hiervan zijn de lagere dotatie aan de voorziening onderhoud en de in 2023 gedane hoge uitgaven voor aanpassingen van de ventilatie.

Bij de overige lasten zit de daling in de post dotatie overige voorzieningen, vanwege de eerdergenoemde vrijval van de voorziening schoolpleinen. Deze daling wordt deels gecompenseerd door de stijging van de overige kosten o.a. als gevolg van prijsstijgingen. Vooral de post overige lasten is gestegen omdat door het tekort aan leerkrachten subsidies in het kader van (N)ROB, basisvaardigheden, School en Omgeving en werkdruk meer zijn ingezet voor de inkoop van activiteiten.

De financiële baten zijn gestegen door de hogere rente ontvangsten en de aanpassing van de waardering van de publieke effectenportefeuille naar koerswaarde. De rente op het schatkistbankieren was het eerste half jaar rond de 3,9% en daalde daarna gestaag naar 2,9% eind december.

	Realisatie vorig jaar	Realisatie verslagjaar	Realisatie verslagjaar
	(T-1)	n.a.v. stelselwijziging	(T)
	31-12-2023	1-1-2024	31-12-2024
ACTIVA			
VASTE ACITVA			
Materiële vaste activa	6.138.716	6.138.716	6.087.912
Financiële vaste activa	7.544.336	7.544.336	7.599.082
Totaal vaste activa	13.683.052	13.683.052	13.686.994
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorderingen	4.818.164	4.818.164	6.089.463
Kortlopende effecten	400.000	400.000	600.000
Liquide middelen	50.121.905	50.121.905	48.424.188
Totaal vlottende activa	55.340.069	55.340.069	55.113.651
TOTAAL ACTIVA	69.023.121	69.023.121	68.800.645
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN			
Private reserve	9.247.149	9.530.333	10.064.042
Bestemmingsreserves privaat	483.378	483.378	477.861
Bestemmingsreserves publiek	36.374.253	28.734.241	28.179.000
Overige reserves en fondsen	53.154	53.154	0
Totaal eigen vermogen	46.157.934	38.801.106	38.720.903
VOORZIENINGEN	12.939.315	20.296.143	19.591.560
LANGLOPENDE SCHULDEN	10.853	10.853	11.508
KORTLOPENDE SCHULDEN	9.915.019	9.915.019	10.476.674
TOTAAL PASSIVA	69.023.121	69.023.121	68.800.645

De beginbalans van 2024 wijkt af van de eindbalans van 2023 door de volgende stelselwijziging:

- De voorzieningen voor groot onderhoud zijn conform de wettelijke voorschriften opgebouwd volgens de componentenmethode. Hiervoor was een extra dotatie nodig van € 7,3 miljoen vanuit het eigen vermogen.

Mutaties ten opzichte vorig jaar

Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa bestaan uit investeringen, desinvesteringen en afschrijvingen.

De investeringen in 2024 bestaan voor

- circa € 390.000 uit ICT, waaronder digitale schoolborden en laptops
- circa € 653.000 uit meubilair
- circa € 274.000 uit onderwijsleermethoden
- zonnepanelen voor € 56.000

Daarentegen is ook gedesinvesteerd voor een oorspronkelijke aanschafwaarde ad € 1.112.000, opgebouwd uit € 213.000 aan ICT-middelen, € 484.000 aan meubilair, € 377.000 aan onderwijsleermethoden en € 38.000 vervoersmiddelen. De boekwaarde van de totale desinvesteringen bedroeg circa € 106.000.

Financiële vaste activa

De private effecten bestaan per jaareinde uit een duurzaam fondsenmandaat en een duurzaam beleggen mandaat. De waardering van de private portefeuille is aangepast naar de koerswaarde. De publieke portefeuille bestaat uit obligatieleningen van diverse financiële instellingen. De publieke portefeuille is gewaardeerd tegen aanschafwaarde, omdat deze obligaties worden aangehouden tot einde van de looptijd. In 2025 zal een bedrag van € 600.000 nominaal worden afgelost. Deze leningen zijn verplaatst van de financiële vaste activa naar de kortlopende effecten.

Vorderingen

De vorderingen bestaan uit vorderingen op de gemeente in verband met het betaalritme, het rijk voor de bekostiging asielzoekerskinderen, huren, subsidies en voorgesloten kosten.

Het totale saldo van de vorderingen is met € 1.271.000 gestegen ten opzichte van 2023. De stijging van de vordering op de gemeente betreft voornamelijk voorgefinancierde kosten inzake bouwprojecten. De vooruitbetaalde kosten zijn lager doordat de facturatie m.b.t. de inkoop van activiteiten na afstemming met de leveranciers merendeels in de betreffende periode plaats vindt.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn in 2024 per saldo met € 1.700.000 afgenomen. Voor de verklaring hiervan wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is per saldo met € 0,08 miljoen afgenomen. De grootste fluctuaties betreffen de reserves NPO en personeel. De stijging van de personele reserves ad € 1,9 miljoen komt voornamelijk doordat vacatureruimte niet kon worden ingevuld noch met intern noch met extern personeel. De daling van de reserve NPO was voorzien omdat deze gelden voor augustus 2025 moeten worden besteed aan de bestrijding van achterstanden. De reserve schoolpleinen betreft de gereserveerde bedragen voor inrichting van schoolpleinen bij nieuwbouwprojecten.

Voorzieningen

De voorzieningen betreffen een voorziening voor jubilea, onderhoud, eigendomsgebouwen, schoolpleinen, langdurige arbeidsongeschiktheid en transitievergoedingen.

- In de voorziening voor meerjarig onderhoud van de schoolpanden zijn het binnen- en het buitenonderhoud opgenomen. De dotatie vindt plaats op basis van de in 2023 geactualiseerde planning. De kosten voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht.
De voorziening is opgebouwd volgens de verplichte componentenmethode.
- In de voorziening onderhoud eigendomsgebouwen zijn het binnen- en buitenonderhoud opgenomen van het kantoorpand, de vergaderlocatie en de woonhuizen.
- De voorziening langdurige arbeidsongeschiktheid betreft kosten in verband met het vertrek van medewerkers in het kader van arbeidsongeschiktheid voor zover deze niet gedekt zijn door de afgesloten WGA-verzekeringen, zijnde het eigen behoud op de stop-losverzekering van Loyalis. De in 2024 betaalde uitkeringen vallend onder deze verzekering zijn ten laste van de voorziening gebracht.
- De voorziening jubilea betreft kosten in verband met de gratificaties voor 25- en 40-jarige onderwijsjubilea. De dotatie aan de voorziening jubilea is gebaseerd op de gewenste grootte aan het einde van het kalenderjaar op grond van het aantal formatieplaatsen. De onttrekkingen bestaan uit de in het verslagjaar uitgekeerde gratificaties.
- De voorziening transitievergoedingen betreft kosten van vastgestelde transitievergoedingen welke nog niet zijn uitgekeerd.

De voorziening groot onderhoud is licht gedaald in 2024, de dotatie voor toekomstige uitgaven is iets lager dan de gerealiseerde uitgaven in 2024.

Schulden

De schulden bevatten diverse posten zoals de handelscrediteuren, te betalen loonbelasting, een reservering voor vakantiegeld en overlopende passiva.

De toenames betreffen voornamelijk de schulden aan de belastingdienst en het pensioenfonds en de reservering vakantiegeld als gevolg van de salarisverhogingen en de handelscrediteuren. Deze toenames worden deels tenietgedaan door de daling van nog te besteden subsidies en de uitbetaling van de bindingstoelage in december, waardoor het totaal van de kortlopende schulden met € 562.000 stijgt.

3.2 Financiële positie

Kengetallen

Kengetal	Realisatie Verslagjaar (T-1)	Realisatie Verslagjaar 1-1-2024	Realisatie Verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3	Signaleringswaarde
	2023	na stelselwijziging	2024	2025	2026	2027	
Solvabiliteit 2 (Eigen vermogen + voorzieningen)/balanstotaal	0,86	0,86	0,85	0,85	0,85	0,85	Ondergrens: < 0,3
Weerstandsvermogen Eigen vermogen/totale baten (incl. financiële baten)	0,53	0,44	0,44	0,42	0,43	0,40	Ondergrens: < 0,05
Liquiditeit Vlottende activa/kortlopende schulden	5,58	5,58	5,26	5,20	5,29	5,03	Ondergrens: 0,75 (bij totale baten boven €12 mln)
Absolute omvang liquide middelen in miljoen	€ 50,1	€ 50,1	€ 48,4	€ 46,6	€ 44,3	€ 42,6	€ 100.000
Huisvestingsratio * (Huisvestingslasten + afschrijving gebouwen/terreinen)/totale lasten	8,5%	8,5%	7,4%	6,5%	6,9%	6,9%	
Rentabiliteit Resultaat/totale baten (incl. financiële baten) * 100%	1,85%	1,85%	-0,90%	-0,88%	-2,01%	-3,27%	Afhankelijk van de financiële positie
Reservepositie (o.b.v. signaleringswaarde OCW) (Feitelijk publiek eigen vermogen -/- Signaleringswaarde publiek eigen vermogen)/totale baten	29,0%	20,3%	19,7%	18,3%	18,2%	15,4%	Bovengrens: > 0
Signaleringswaarde Mogelijk Bovenmatig Eigen Vermogen (Feitelijk publiek eigen vermogen/normatief eigen vermogen)	3,32	2,63	2,57	2,50	2,42	2,19	Bovengrens: > 1

* Huisvestingsratio is geen verplicht kengetal meer en kent daardoor geen signaleringswaarde meer vanuit OCW.

Kengetal	Realisatie Verslagjaar (T-1)	Realisatie 1-1-2024 na stelselwijziging	Realisatie Verslagjaar (T)
	2023	2024	2024
Solvabiliteit 2 excl. privaat vermogen	0,83	0,83	0,82
Weerstandsvermogen excl. privaat vermogen	0,41	0,33	0,32
Liquiditeit excl. privaat vermogen	4,60	4,57	4,25

Toelichting op de financiële positie

Alle kengetallen voldoen aan de door de inspectie gestelde waarden waarbij de reservepositie onderwerp van gesprek blijft.

De solvabiliteit daalt licht vanwege de iets sterkere daling van het eigen vermogen in 2024 ten opzichte van de daling van het balanstotaal, die wordt veroorzaakt door de afname van zowel de vorderingen als de liquide middelen. Ook voor de toekomstige jaren blijft de solvabiliteit stabiel omdat de daling van het eigen vermogen gelijke tred houdt met de daling van het balanstotaal.

De rentabiliteit is in 2024 lager dan in 2023 doordat het resultaat negatief is. In de komende jaren zullen de reserves worden ingezet waardoor negatieve cijfers worden begroot.

Reservepositie

Vanaf 2016 is de reservepositie van PCBO gestaag opgelopen. Belangrijk onderdeel van het sturen op de omvang van de reserves is door meer beleidsrijk te begroten. Dit vraagt van ons om nog beter in beeld te brengen welk eigen vermogen noodzakelijk is om onze risico's in voldoende mate financieel op te kunnen vangen en wat nodig is om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren en structureel op peil te houden. Zo zien we in 2024 dat we in staat zijn om ontwikkelingen te absorberen zoals de gewijzigde regelgeving van de onderhoudsvoorziening: dit heeft een eenmalige ophoging van €7,3 miljoen gevergd, die we dankzij onze reservepositie hebben kunnen opvangen waarna we nog steeds ruimte hebben voor bovengenoemde beleidslijn.

Zoals ook eerder is beschreven staat het geven van goed onderwijs door voldoende vakbekwaam personeel onder druk staat door de krapte op de arbeidsmarkt met lagere salariskosten tot gevolg. Daarnaast ontvangen we gelden met een incidenteel karakter (bijvoorbeeld met toekenning van een jaar). Dit incidentele karakter maakt het lastig om hier goed beleid op te maken. Dit leidt tot overschotten en toenemende reserves.

Op basis van de signaleringswaarde zijn in het verleden (meest recent 2023) inschattingen gemaakt van het bovenmatig Eigen Vermogen en zijn de eerste beelden verzameld voor bestedingsdoeleinden om dit vermogen af te bouwen. Deze uitgangspunten worden in 2025 herijkt, waarna het gewenste afbouwscenario van de reserves zal worden vastgesteld.

Het overzicht hieronder gaat uit van de goedgekeurde meerjarenbegroting.

Signalering mogelijk bovenmatige reserves (OCW/lvho) (x 1.000)	Realisatie Verslagjaar (T-1)	Realisatie Verslagjaar 1-1-2024	Realisatie Verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3
	2023	na stelselwijziging	2024	2025	2026	2027
A. Feitelijke publiek eigen vermogen						
Eigen vermogen	€ 46.158	€ 38.801	€ 38.721	€ 37.920	€ 36.221	€ 33.514
minus: Privaat eigen vermogen	€ 9.731	€ 10.014	€ 10.542	€ 10.214	€ 10.071	€ 10.078
Totaal	€ 36.427	€ 28.787	€ 28.179	€ 27.706	€ 26.150	€ 23.436
B. Signaleringswaarde publiek eigen vermogen						
1.a Boekwaarde materiële vaste activa (excl. gebouwen)	€ 5.493	€ 5.493	€ 5.497	€ 5.497	€ 5.497	€ 5.497
1.b (Aanschafwaarde gebouwen * 50%) * 1,27	€ 1.073	€ 1.073	€ 1.073	€ 1.073	€ 1.073	€ 1.073
2. Liquiditeitsbuffer	€ 4.392	€ 4.392	€ 4.374	€ 4.531	€ 4.221	€ 4.139
totaal	€ 10.958	€ 10.958	€ 10.944	€ 11.102	€ 10.791	€ 10.709
Signalering mogelijk bovenmatig publiek eigen vermogen	€ 25.469	€ 17.829	€ 17.235	€ 16.604	€ 15.359	€ 12.727
als % van totale baten	29,0%	20,3%	19,7%	18,3%	18,2%	15,4%

3.3 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Leerlingen

	Vorig jaar (T-1) 1-2-2022	Verslagjaar (T) 1-2-2023	T+1 1-2-2024	T+2 1-2-2025	T+3 1-2-2026
Aantal leerlingen	6925	6738	6740	6765	6759

Het aantal leerlingen is gedaald per 1-2-2023 als gevolg van de sluiting van 2 locaties per augustus 2022. We verwachten een stabiel beeld van de ontwikkeling van het aantal leerlingen voor de komende jaren.

	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024
Aantal peuters	312	324	318

Deze cijfers geven, conform de stedelijke trend, een achterblijvend aantal peuters t.o.v. de capaciteit. Het aantal peuters is gestegen per 1-10-2023 vanwege de opening van een eigen peuterspeelzaal bij de Prinses Margrietschool. Begin 2024 hebben we 1 groep van speelzaal Baloe gesloten. Na de zomervakantie is 1 groep van Hummeloord gesloten, waardoor we vanuit de gemeente toestemming kregen om bij het Kleine Klavertje een extra groep te starten. Ook voor de peuters verwachten we een redelijk stabiel beeld op totaalniveau voor de komende jaren.

FTE (teldatum 31-12)

Aantal FTE	Vorig jaar (T-1) 2023	Verslagjaar (T) 2024	T+1 2025	T+2 2026	T+3 2027
Bestuur/management	47,80	50,89	50,03	50,03	50,03
Personeel primair proces/ docerend personeel	380,59	382,90	389,67	390,72	390,72
Ondersteunend personeel met lesgevende taken	203,49	209,47	213,61	213,40	213,40
Ondersteunend personeel/ overige deelnemers	57,94	63,49	60,79	60,79	60,79
Totaal	689,82	706,75	714,11	714,95	714,95

In bovenstaande fte's zijn de stagiaires niet meegenomen.

We zien een lichte groei in alle personeelscategorieën met voor de toekomst een redelijk stabiel beeld. Ondanks het directeuren- en lerarentekort, streven wij ernaar om de vacatures te vervullen, al dan niet via de inzet van ingehuurde krachten.

Onze inspanningen in stedelijk verband en met ondersteuning vanuit de landelijke overheid gaan onverminderd door en er zal gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden die de Rijksoverheid ons biedt.

3.4 Staat van baten en lasten en balans

Meerjarenbegroting baten en lasten

	Begroting verslagjaar	Realisatie verslagjaar	T+1	T+2	T+3
	(T)	(T)			
BATEN	2024	2024	2025	2026	2027
Rijksbijdragen	67.302.000	69.389.368	73.462.000	67.690.000	66.657.000
Overige overheidsbijdragen en subsidies	12.919.000	13.970.380	14.222.000	13.831.000	13.283.000
Overige baten	911.000	1.615.739	970.000	936.000	882.000
TOTAAL BATEN	81.132.000	84.975.487	88.654.000	82.457.000	80.822.000
LASTEN					
Personeelslasten	68.968.000	70.991.814	74.493.000	70.066.000	69.688.000
Afschrijvingen	1.370.000	1.318.312	1.148.000	1.216.000	1.267.000
Huisvestingslasten	6.741.000	6.478.671	5.849.000	5.871.000	5.849.000
Overige lasten	8.876.000	8.706.147	9.874.000	8.897.000	8.611.000
TOTAAL LASTEN	85.955.000	87.494.444	91.364.000	86.050.000	85.415.000
SALDO					
Saldo baten en lasten	-4.823.000	-2.519.457	-2.710.000	-3.593.000	-4.593.000
Saldo financiële baten en lasten	1.885.000	2.439.254	1.909.000	1.894.000	1.886.000
TOTAAL RESULTAAT	-2.938.000	-80.203	-801.000	-1.699.000	-2.707.000

Toelichting op de meerjarenbegroting

Het begrote resultaat voor het kalenderjaar 2025 is € 0,8 miljoen negatief.

Sinds 2024 gaan we uit van een meer optimistische raming van baten dan eerdere jaren. We begroten inkomsten waarvoor de subsidie nog niet is toegekend en/of de regeling nog niet is gepubliceerd. Daarmee beogen we te komen tot een meer realistische begroting. We gaan verder met het aanscherpen van onze structuur van monitoring zodat we meer richting kunnen geven aan onze prognoses. Een concreet risico is dat we de kosten ramen op basis van fte's. Op dit moment merken we dat we moeite hebben met het vinden van genoeg onderwijsgevend personeel en dat we dit invullen met onderwijsondersteunend personeel. Bij toenemende tekorten zullen we zien dat het niet zal lukken om het aantal fte's zoals begroot ook daadwerkelijk aan te stellen.

Voor 2026 t/m 2028 zijn zowel de baten als de lasten niet geïndexeerd. In 2025 zal in het kader van 'beleidsrijk begroten' bekeken worden wat hier passend is.

De begroting is een weergave van onze plannen. De begrote tekorten voor 2025 en verder komen ten laste van de bestaande reserves. De daarmee gepaarde kosten zijn doelbewuste uitgaven. De reserves en verwachte inkomsten bieden voldoende ruimte om deze tekorten op te vangen. We hebben bewust gekozen voor een negatieve begroting om ruimte te scheppen voor het aannemen en behouden van personeel, zodat de scholen de middelen hebben voor het geven van kwalitatief goed onderwijs. Bijkomend voordeel is dat de negatieve resultaten leiden tot afbouw van onze vermogenspositie.

De Rijksbijdragen zijn gebaseerd op vereenvoudigde bekostiging 2025 zoals bekendgemaakt in de publicatie van 25 oktober 2024. Er is rekening gehouden met een verhoging van 2,95% van

de bekostigingsbedragen op basis van de ervaring dat loonstijgingen worden bekostigd door OCW. Dit percentage wordt geadviseerd door de PO-raad. De inkomsten 2025 stijgen ten opzichte van de prognose 2024 door de subsidie voor School en Omgeving en de raming van extra subsidies zoals een volgende tranche voor basisvaardigheden. De inkomsten voor Slim organiseren hebben we doorgetrokken ervan uitgaande dat als deze inkomsten stoppen, we hiervoor in de plaats gelden vanuit de Onderwijsregio ontvangen. Vanaf 2026 is geen rekening meer gehouden met inkomsten voor de arbeidsmarkttoelage.

De gemeentelijke subsidie is door de niet te beïnvloeden veranderende regelgeving lastig in te schatten. Vanuit de gemeente hebben we nog geen indicatie ontvangen van de bedragen volgens het Nieuw Rotterdams Onderwijs Beleid (NROB) voor schooljaar 2025-2026. De beschikking voor schooljaar 2024-2025 is daarom doorgetrokken naar de komende jaren. Voor de VVE is uitgegaan van subsidie voor 30 groepen. De subsidies voor SMW, VSMW en schoolzorgteams zijn gebaseerd op de aangevraagde bedragen voor 2025 inclusief een prijsindex. In het gemeentelijk overleg is de subsidiering voor het SMW-onderwerp van gesprek, waaronder de hoogte van de eigen bijdrage, een andere verdeling van middelen en het samenvoegen van de basisbekostiging SMW met de bekostiging voor de schoolzorgteams. Het effect hiervan is nog niet in te schatten.

De overige baten waren afgelopen jaren door incidentele baten hoog en zijn voor de begroting genormaliseerd.

De personele lasten zijn gebaseerd op het huidige personeelsbestand en op basis van gesprekken met directeuren rekening houdend met verlenging van de tijdelijke dienstverbanden, vacatureruimte etc. Verder is rekening gehouden met de inzet van de resterende NPO-middelen, de subsidie basisvaardigheden en de subsidie School en Omgeving. De GPL stijgt ten opzichte van 2024 doordat de lonen per 1-10-2024 met 4,9% zijn verhoogd. Vanaf 2026 is geen arbeidsmarkttoelage meer begroot, waardoor de GPL daalt. In 2025 is inhuur nodig om de basis op orde te krijgen en te komen tot een koersplan. Scholen hebben i.v.m. vacatures en de inzet op subsidies nog ingehuurd personeel begroot. Vanaf 2026 zijn deze kosten lager begroot.

De afschrijvingen zijn ingeschat op basis van de huidige inventaris en de door de scholen in hun meerjarenplannen aangegeven nieuwe aanschaf van inventaris.

In de huisvestingslasten zijn voor 2025, 2026 en 2027 eenmalige kosten in het kader van nieuwbouwprojecten begroot. Voor 2025 zijn de energiekosten berekend op basis van de verwachte verbruikseenheden en reeds door leverancier bekendgemaakte tarieven. De dotatie voor onderhoud is ook onderdeel van de huisvestingslasten. Als gevolg van de invoering van de componentenmethode voor de voorziening groot onderhoud is de dotatie aan de voorziening lager geworden, terwijl de jaarlijkse onderhoudskosten zijn toegenomen.

In de overige lasten zijn in 2025 uitgaven opgenomen voor de inkoop van activiteiten in het kader van basisvaardigheden en School en Omgeving. De financiële baten zijn gebaseerd op de renteontvangsten van het Schatkistbankieren, de afnemende obligatieportefeuille vanuit de publieke middelen en de private beleggingsfondsen.

Balans in meerjarig perspectief

	Realisatie vorig jaar (T-1)	Realisatie verslagjaar nav stelselwijziging	Realisatie verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3
	31-12-2023	1-1-2024	31-12-2024	2025	2026	2027
ACTIVA						
VASTE ACITVA						
Materiële vaste activa	6.138.716	6.138.716	6.087.912	7.698.000	8.411.000	8.739.000
Financiële vaste activa	7.544.336	7.544.336	7.599.082	6.649.000	5.951.000	5.951.000
Totaal vaste activa	13.683.052	13.683.052	13.686.994	14.347.000	14.362.000	14.690.000
VLOTTENDE ACTIVA						
Vorderingen	4.818.164	4.818.164	6.089.463	3.800.000	3.800.000	3.800.000
Kortlopende effecten	400.000	400.000	600.000	950.000	698.000	0
Liquide middelen	50.121.905	50.121.905	48.424.188	46.601.000	44.278.000	42.591.000
Totaal vlottende activa	55.340.069	55.340.069	55.113.651	51.351.000	48.776.000	46.391.000
TOTAAL ACTIVA	69.023.121	69.023.121	68.800.645	65.698.000	63.138.000	61.081.000
PASSIVA						
EIGEN VERMOGEN						
Private reserve	9.247.149	9.530.333	10.064.042	10.064.000	10.071.000	10.078.000
Bestemmingsreserves privaat	483.378	483.378	477.861	150.000	0	0
Bestemmingsreserves publiek	36.374.253	28.734.241	28.179.000	27.706.000	26.150.000	23.436.000
Overige reserves en fondsen	53.154	53.154	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	46.157.934	38.801.106	38.720.903	37.920.000	36.221.000	33.514.000
VOORZIENINGEN	12.939.315	20.296.143	19.591.560	17.890.000	17.679.000	18.329.000
LANGLOPENDE SCHULDEN	10.853	10.853	11.508	12.000	12.000	12.000
KORTLOPENDE SCHULDEN	9.915.019	9.915.019	10.476.674	9.876.000	9.226.000	9.226.000
TOTAAL PASSIVA	69.023.121	69.023.121	68.800.645	65.698.000	63.138.000	61.081.000

Toekomstige ontwikkelingen

De materiële activa nemen in 2025 t/m 2027 toe als gevolg van investeringen in o.a. ICT en meubilair, wat samenhangt met de oplevering van een aantal nieuwbouw- en renovatieprojecten.

De beleggingen vanuit de publieke middelen worden niet herbelegd, waardoor de financiële vaste activa stapsgewijs afnemen.

De liquide middelen en het eigen vermogen vertonen een dalende trend vanwege de begrote tekorten. De tekorten zijn het gevolg van de aanwending van reserves ter ondersteuning van scholen in hun kwaliteitsontwikkeling en voor extra maatregelen op het gebied van het personeelsbeleid, met name proactief reageren op de arbeidsmarkt.

De mutaties in de voorzieningen betreffen voornamelijk de onderhoudsvoorziening. In 2025 staan veel werkzaamheden gepland, waardoor de uitgaven ten laste van de voorziening de

jaarlijkse dotatie overtreffen. In 2027 staan weinig werkzaamheden gepland zodat de dotatie dat jaar hoger is dan de uitgaven.

Liquiditeitsplanning (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Ontvangsten						
Debiteuren (Rijk/Gemeente/Swv/etc)*	88.654	82.457	80.822	80.342	80.342	
Rente*	1.973	1.958	1.950	1.947	1.947	
Totale Ontvangsten	90.627	84.415	82.772	82.289	82.289	422.392
Uitgaven						
Crediteuren*	14.429	13.474	13.166	12.789	12.789	66.647
Lonen*	74.493	70.066	69.688	69.934	69.934	354.115
Onderhoud tlv voorziening	3.060	1.569	708	1.647	0	6.984
Investerings materiële vaste activa	2.758	1.929	1.595	400	1.670	8.352
Investerings financiële vaste activa	-950	-698	0	0	0	-1.648
Diversen	-1.339	398	-698	0	0	-1.639
Totale Uitgaven	92.450	86.738	84.459	84.770	84.393	432.810
Ontvangsten minus uitgaven	-1.823	-2.323	-1.687	-2.481	-2.104	-10.418
Saldo liquide middelen (begin jaar)	48.424	46.601	44.278	42.591	40.110	48.424
Saldo liquide middelen (einde jaar)	46.601	44.278	42.591	40.110	38.006	38.006

In de planning is geen rekening gehouden met eventuele voorschotten i.v.m. bouwbouwactiviteiten. Dit kunnen majeure bedragen betreffen zowel in de ontvangsten (ontvangen voorschotten) als in de uitgaven (voorgeschoten kosten).

* ontvangsten en uitgaven met invloed op resultaat	1.705	875	-82	-434
Afschrijvingskosten	1.148	1.216	1.267	1.339
Dotatie onderhoudsvoorziening	1.358	1.358	1.358	1.358
Begroot resultaat	-801	-1.699	-2.707	-3.131

Ondertekening door bestuur

Naam: I. van Doesburg

Functie: voorzitter College van Bestuur

Datum: 24-6-2025

4. Verslag intern toezicht

4.1 Samenstelling intern toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) heeft als kerntaak het integraal toezicht houden op de strategie en het beleid van het College van Bestuur (CvB) en op de uitvoering van dit beleid binnen PCBO. Het toezicht is erop gericht dat de doelstellingen worden behaald die wettelijk en maatschappelijk van PCBO mogen worden verwacht en dat de algemene gang van zaken, gebeurt op een te verantwoorden wijze. De Raad van Toezicht vervult daarnaast het werkgeverschap van het College van Bestuur en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het College van Bestuur.

Een belangrijk besluit was de benoeming per 1 oktober 2024 van mevrouw I. (Ingrid) van Doesburg tot voorzitter van het College van Bestuur. De Raad van Toezicht vertrouwt erop dat met deze benoeming de bestuurlijke continuïteit van PCBO is geborgd en ziet uit naar een constructieve samenwerking.

De samenstelling van de Raad van Toezicht, aandachtsgebieden en nevenfuncties (situatie op 31 december 2024) is als volgt:

Naam	Rol en Aandachtsgebied en/of commissies	Hoofd- en nevenfuncties	Datum en termijn benoeming
Mevrouw N.E. (Nelleke) Groenewegen	Voorzitter (per 1 november 2024) benoemd op voordracht van de GMR. In verband met de benoeming tot voorzitter is de voordrachtsrelatie met de GMR per die datum overgedragen aan mevrouw Lewis tot 1 december 2024 Aandachtsgebied: Jeugdzorg Lid remuneratiecommissie	Hoofdfunctie: Bestuurder Stichting Jeugdinterventies tot 1 juni 2024 (bezoldigd) Nevenfuncties: - Voorzitter RvT Stichting Budgethulp tot 1 maart 2024 - Lid bestuur Kenniswerkplaats Pedagogische Basis vanaf 1 september 2024 (onbezoldigd) - Voorzitter bestuur ART Foundation (onbezoldigd)	<i>Eerste benoeming:</i> 1 mei 2019 <i>Datum einde huidige benoemingstermijn:</i> 1 mei 2027 <i>Herbenoembaar:</i> nee
Mevrouw M.C. (Marjolijne) Lewis	Lid per 1 december 2024 op voordracht van de GMR. Aandachtsgebied: P&O en contactpersoon GMR Voorzitter remuneratiecommissie per 1 december 2024	Hoofdfunctie: Raad van bestuur Gemiva Nevenfuncties: - - Lid RvT SKVR (bezoldigd) - Lid RvT Cohesie (bezoldigd)	<i>Eerste benoeming:</i> 1 april 2018 <i>Datum einde huidige benoemingstermijn:</i> 1 april 2026 <i>Herbenoembaar:</i> nee

De heer J. (Johan) ter Maaten	Lid Aandachtsgebied: Financiën Voorzitter auditcommissie	Hoofdfunctie: Consultant Data Management & Governance bij ANWB Nevenfunctie: - Voorzitter KiN (onbezoldigd) - Bewindvoerder (onbezoldigd)	<i>Eerste benoeming:</i> 1 juni 2019 <i>Datum einde huidige benoemingstermijn:</i> 1 juni 2027 <i>Herbenoembaar:</i> nee
Mevrouw A.S. (Arlette) Sprokkereef	Lid Aandachtsgebied: Maatschappelijke innovaties en veranderprocessen Lid auditcommissie	Hoofdfunctie: Directeur Travire, (interim directeur-bestuurder/interim manager, adviseur en toezichthouder).	<i>Eerste benoeming:</i> 1 mei 2023 <i>Datum einde benoemingstermijn:</i> 1 mei 2027 <i>Herbenoembaar:</i> Ja
De heer L.Y.R.H. (Lorenzo) Trimp	Vicevoorzitter (per 1 november 2024) Aandachtsgebied: mens, samenleving, identiteit & burgerschap	Hoofdfunctie: Manager Sociaal Domein, gemeente Schiedam Nevenfuncties: - Lid RvT Sport en Welzijn Leidschendam- Voorburg (bezoldigd) - Lid RvT Sport en Welzijn Moerdijk (bezoldigd) - Lid RvT Sport en Welzijn Bodegraven Reeuwijk (bezoldigd)	<i>Eerste benoeming:</i> 1 mei 2023 <i>Datum einde benoemingstermijn:</i> 1 mei 2027 <i>Herbenoembaar:</i> ja

Wijzigingen in de Raad van Toezicht gedurende het verslagjaar

In het verslagjaar hebben zich de volgende wijzigingen in de samenstelling en taakverdeling van de Raad van Toezicht van PCBO voorgedaan:

1. Mevrouw J.M. Molenkamp heeft haar lidmaatschap van de Raad van Toezicht per 1 december 2024 neergelegd. Daarmee kwam ook de rol van voorzitter van de Raad van Toezicht vacant;
2. De Raad van Toezicht heeft uit haar midden mevrouw N.E. Groenewegen met ingang van 1 november 2024 benoemd tot voorzitter. Met haar benoeming tot voorzitter kwam de rol van vicevoorzitter vacant;
3. Met ingang van 1 november 2024 is de heer L.Y.R.H. Trimp benoemd tot vicevoorzitter van de Raad van Toezicht van PCBO.

De taak- en portefeuillevverdeling van de remuneratiecommissie wijzigde met deze wijzigingen eveneens.

4.2 Vergaderingen en speerpunten

De RvT heeft in 2024 vijf keer regulier vergaderd met het CvB. Er zijn twee informele ontmoetingen georganiseerd ten behoeve van de onderlinge verstandhouding en samenwerking. Een delegatie van de RvT heeft gesproken met een delegatie van de GMR en in het voorjaar 2024 heeft de RvT samen met de GMR en de voorzitter van het CvB een thema-avond over sociale veiligheid georganiseerd onder begeleiding van een externe gespecialiseerde coach.

De belangrijkste (gespreks-)onderwerpen waren in het afgelopen jaar:

- Organisatieontwikkelingen algemeen;
- Samenstelling Raad van Toezicht en College van Bestuur in relatie tot topstructuur;

De ontwikkeling van een sturingsfilosofie, een kaderbrief en een meerjarenbegroting met globaal koersplan.

Over onder andere de volgende onderwerpen is goedkeuring gegeven, dan wel heeft besluitvorming plaatsgevonden:

- Begroting PCBO 2025;
- Meerjarenbegroting PCBO 2025-2030;
- Jaarverslag 2023 bestaande uit een bestuursverslag, de jaarrekening en meerjarenbalans;
- Honorering RvT en wijzigingen binnen de RvT;
- Werving, selectie en aanstelling nieuwe voorzitter CvB.

Adviezen zijn uitgebracht over:

- Adviezen naar aanleiding van het Begeleidingstraject van 2023
- De besturingsfilosofie
- Het aanstellen van een bestuurssecretaris
- De versterking van het bestuurskantoor
- De invulling van de topstructuur van PCBO
- De kaderbrief
- De verhoging van de frequentie van de MARAPS
- Dotatie onderhoudsvoorziening

De RvT heeft met het CvB afgesproken dat er in 2025 rond de thema's: Toezichtsrol op huisvesting, mogelijk bovenmatige reserves, informatievoorziening/ beveiliging en risicomanagement extra thema-overleggen worden georganiseerd. Uiteraard zal het herstelplan naar aanleiding van het rapport van de onderwijsinspectie waar al eerder in dit verslag aan is gerefereerd een prominente rol spelen in de bespreekpunten van 2025. Mede door de personele ontwikkelingen in het CvB en de RvT is er in de vergaderingen en gesprekken van 2024 minder ruimte geweest om het gesprek te voeren over de onderwijskwaliteit. De ontwikkelde visie op onderwijs zal worden geactualiseerd en worden verrijkt met een visie op Inclusief onderwijs. De RvT is voornemens om in 2025 de aandacht

voor de organisatie weer te verleggen naar waar het uiteindelijk om gaat: goed onderwijs aan kinderen op Rotterdam-Zuid. In dat kader wordt ook gewerkt aan de inrichting van een Commissie (Onderwijs-)kwaliteit. De onderwijskwaliteit is voor een deel ook afhankelijk van voldoende bevoegd en bekwaam personeel. Het personeelstekort zal echter komende jaren fors toenemen door vergrijzing en een toename in aantal leerlingen. Deze zorgelijke ontwikkelingen zullen veel vragen van de hele organisatie en van HR. De RvT heeft het CvB daarom o.a. geadviseerd om aandacht voor de ontwikkeling van een strategisch Personeelsbeleid.

De werkgeversrol van de Raad van Toezicht is belegd bij de Remuneratiecommissie.

Inhoudelijke vraagstukken

In 2024 heeft RvT verdere acties in gang gezet nadat zij in 2023 de opdracht had gegeven om een foto te maken van het bestuurlijk functioneren van PCBO. Deze inzichten zijn herkenbaar in het inspectierapport, dat na balansdatum is opgesteld "inzake 2024 en eerder".

Het koersplan laat zien waar PCBO gemeenschappelijk aan werkt en geeft koers en kaders aan op de middellange termijn. In de loop van het jaar is de RvT door het CvB goed geïnformeerd over de ontwikkelingen algemeen (richting), op het gebied vernieuwing van processen (inrichting) en over de onderwijskwaliteit en onderwijsresultaten (verrichting). De raad waardeert in hoge mate hoe de nieuwe voorzitter van het CvB in korte tijd zicht heeft verkregen op de scholen, snel ziet wat er nodig is continue werkt aan het verbeteren van het onderwijs en hoe er invulling wordt gegeven aan de identiteit en van de rol van goed werkgever. Zorgen zijn concreet gedeeld en worden door de RvT erkend en herkend.

De komende jaren zal veel vragen van alle mensen in de organisatie, het CvB, de GMR en de RvT. De RvT weet dat er veel betrokkenheid en passie aanwezig is in de organisatie. Met de noodzakelijke uitbreiding op het bestuurskantoor, de komst van een nieuwe bestuurssecretaris en twee nieuwe directeuren (bedrijfsvoering en beleid) is er vertrouwen dat doelen gerealiseerd gaan worden en de gewenste organisatieontwikkeling zichtbaar wordt.

Toezicht op doelmatige besteding van middelen

De Raad van Toezicht constateert dat er belangrijke stappen zijn gezet door PCBO in het versterken van het kader voor doelmatige besteding van middelen. In 2023 is een interim bestuurder geworven en in 2024 een nieuw voorzitter College van Bestuur. Een belangrijke opdracht aan beide bestuurders was invulling geven aan de behoefte om beoogde resultaten scherper te formuleren zodat ook gericht daarover het gesprek kan plaatsvinden.

De eerste stap was werken met een andere manier van begroten. Deze stap is door de interim bestuurder ingezet voor de begroting 2024 en doorgezet voor de begroting 2025. Hierbij is de verantwoordelijkheid lager in de organisatie gelegd en zijn directeuren meer betrokken bij de doelmatige besteding van middelen. Het werken met heldere kaders en PDCA-cyclus is

expliciet opgenomen in het wervingsprofiel. Dit vormt een belangrijk fundament voor het toezicht op doelmatige besteding (zie ook toetsingskader van de VTOI-NVTK). De Raad van Toezicht ziet dit terug in de realisatie van het nieuwe inhoudelijk kader, organisatiekader en systeemkader waarbij College van Bestuur in 2024 samen met de scholen invulling geeft aan de beleidskaders en de concretisering daarvan in doelstellingen, resultaten en planning. Doelmatigheid is een terugkerend thema in de gesprekken tussen College van Bestuur en Raad van Toezicht. Bij de besprekingen in de Auditcommissie en Raad van Toezicht van de verschillende documenten die onderdeel zijn van de PDCA-cyclus wordt dit geadresseerd. In de Begroting 2024 is bijvoorbeeld een paragraaf Doelmatigheid opgenomen met als afwegingsvragen:

- Passen de uitgaven binnen het onderwijsdoel?
- Is er een zakelijk belang?
- Is er gepaste soberheid?
- Zijn er voor kosten gemotiveerde keuzen gemaakt?
- Zijn de kosten proportioneel in relatie tot de activiteiten?

De begroting 2024 besteedt aandacht aan onder meer de basisvaardigheden en passend & inclusief onderwijs. Deze thema's komen ook terug in de managementrapportage gedurende 2024. Er is ruimte voor verbetering in het expliciet maken van de relatie tussen financiële inzet en onderwijskundige resultaten.

Een belangrijk thema van het toezicht binnen PCBO is de normering van mogelijke bovenmatige eigen reserves. Dit thema brengt de Raad van Toezicht terugkerend op de bestuurstafel: zowel bij de kaderbrief, begroting als realisatie van de cijfers. De onzekere impact van het ravijnjaar 2026 maakt het planmatig verder afbouwen van de reserves complex. Raad van Toezicht en College van Bestuur hebben in dat kader het gesprek gevoerd over het uitbreiden van het financieel instrumentarium, zoals denken in financiële scenario's. Door de bestuurlijke wisseling heeft de voorgenomen thema-sessie over mogelijke bovenmatige eigen reserves en risicomanagement nog niet plaatsgevonden. De Raad van Toezicht zal in 2025 inzetten op verdere verdieping van de managementrapportages en het laten organiseren van deze themasessies om het toezicht op doelmatigheid verder te versterken.

Binnen PCBO wordt er gewerkt met bestemmingsreserves: bijvoorbeeld in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs, om de inzet van middelen te kunnen monitoren. Een standaardvraag aan accountant, in het kader van zijn natuurlijke adviesfunctie, is om suggesties te geven voor de sturing op toezicht doelmatige besteding.

PCBO beschikt over een private reserve. Het bestuur heeft de gelden van deze reserve onder andere geormerkt voor de aan het administratiekantoor verbonden uitgaven.

De Raad van Toezicht concludeert dat de cultuur van PCBO zich van oudsher kenmerkt door conservatief financieel beheer. Daarbij realiseert de Raad zich de complexiteit van de beperkte voorspelbaarheid van de middelen en de krapte op de arbeidsmarkt. Door het nieuwe College van Bestuur is in 2024 scherper gestuurd op een volledige uitputting van de baten in 2024:

zowel in de begroting als in de realisatie door te werken met meer aannames over waarschijnlijke middelen (en niet alleen de bevestigde baten). Een belangrijke verandering is de andere invulling van het begrotingsproces met meer regie door de scholen zelf. Deze positieve ontwikkelingen wordt door College van Bestuur voortgezet in 2025.

Het oordeel van Raad van Toezicht is dat er sprake is van doelmatige besteding in de zin van gepaste soberheid en proportionaliteit. Er is ruimte voor verbetering voor tijdige besteding (inschatten baten), expliciete relaties leggen tussen financiële inzet en onderwijskundige resultaten, en de tijdige afbouw van de mogelijk bovenmatige eigen reserves.

4.3 Vergoedingsregeling

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden een vergoeding die aansluit bij het advies van de Nederlandse Vereniging voor Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI) van 2024. De bedragen worden verantwoord in de jaarrekening. In het verslagjaar is de vergoeding bijgesteld tot het gemiddelde niveau van Raden van Toezicht van onderwijsinstellingen in Nederland. Hiervoor heeft de RvT de afwegingen uit de richtlijnen van VTOI-NVTK gevolgd.

4.4 Hoe het toezicht is vormgegeven

Het afgelopen jaar heeft de RvT besloten om een visie op Toezicht te ontwikkelen die in lijn is met de breedte en zwaarte van het huidige toezicht. De uitslag van de zelfevaluatie in september 2024 heeft daartoe aanleiding gegeven. Afgesproken is om in 2025 het Toezichtkader te herijken, de agenda van de RvT te koppelen aan de jaarkalender en de sturingsfilosofie. In 2025 zal deze visie verder worden uitgewerkt.

De werkgeversfunctie ten opzichte van het bestuur is ingevuld door de jaargesprekken en tussentijdse ontwikkelgesprekken.

Commissies

De raad kent twee commissies: een remuneratiecommissie en een (financiële) auditcommissie. Beide commissies hebben een adviserende taak.

De remuneratiecommissie adviseert de raad inzake de arbeidsovereenkomsten en honorering van de leden van het College van Bestuur. De commissie bestaat per einde verslagjaar uit de leden Lewis (voorzitter) en Groenewegen.

In 2024 heeft deze remuneratiecommissie de voltallige Raad van Toezicht geadviseerd inzake de verlenging van de inzet van een interim lid CvB in verband met langdurige uitval van een lid CvB. Tevens heeft deze commissie de raad geadviseerd over de werving, het selectieproces en de benoeming van een nieuwe bestuurder, mevrouw I. (Ingrid) van Doesburg. Zij is per 1 oktober 2024 benoemd als opvolger van mevrouw D. Middelkoop.

De auditcommissie bestaat uit de leden Ter Maaten (voorzitter) en Sprokkereef. De commissie adviseert over financiële aangelegenheden en de rechtmatigheid en doelmatigheid van het financieel beheer en beleid. De taken en werkwijze zijn vastgelegd in een reglement. De commissie adviseerde in 2024 onder meer over de jaarrekening 2023, de begroting 2025, de afbouw van het mogelijk bovenmatig eigen vermogen, opname ontwikkelagenda in de MARAP, frequentie van de MARAP, invulling toezicht rol op huisvesting, informatiebeveiliging en privacy (IBP), frauderisico en risicomanagement.

Governance en werkwijze

Naleving Code Goed Bestuur

De RvT neemt de Code Goed Bestuur, zoals vastgesteld door de PO-Raad, in acht. In 2024 is gebleken dat PCBO nog niet op alle onderdelen voldeed aan de verplichtende bepalingen uit de code. De RvT heeft in het verslagjaar nog niet op gestructureerde wijze toezicht gehouden op de wijze waarop het bestuur de Code Goed Bestuur naleeft.

In 2024 is een eerste analyse gemaakt van de wijze waarop PCBO invulling geeft aan de vier principes van de Code Goed Bestuur. Op hoofdlijnen geldt het volgende:

1. Goed onderwijs staat centraal

De maatschappelijke opdracht van PCBO – goed onderwijs voor ieder kind in Rotterdam-Zuid – is richtinggevend voor bestuur en toezicht. In 2023-2024 was sprake van bestuurlijke instabiliteit. Dankzij de inzet van directeuren en teams bleef de onderwijskwaliteit grotendeels overeind, al zijn er op enkele scholen zorgen. Deze signalen worden nu actief opgepakt. Onderwijskwaliteit is vanaf 2025 een vast agendapunt in de RvT en krijgt structureel aandacht via werkbezoeken, een op te richten kwaliteitscommissie en scherper toezicht op opbrengsten en schoolontwikkeling.

2. Integriteit en openheid zijn vanzelfsprekend

De afgelopen jaren was sprake van ondoorzichtige besluitvorming en beperkte tegenspraak, zowel binnen het CvB als in de relatie met de GMR. In 2024 is begonnen met herstel. De GMR is versterkt met een ambtelijk secretaris en wordt structureel betrokken. De RvT heeft gereflecteerd op het eigen functioneren en gekozen voor open communicatie over gemaakte keuzes, inclusief interne dilemma's. In 2025 wordt dit versterkt door expliciete ijkpunten in het toezichtskader, vastlegging van overlegmomenten met medezeggenschap en actieve communicatie richting de organisatie.

3. Professionaliteit is zichtbaar in gedrag en besluitvorming

De personele herinrichting van het CvB en het bestuurskantoor heeft geleid tot een stabielere basis. Rollen, verantwoordelijkheden en onderlinge samenwerking zijn herijkt, maar moeten nog wel verder vastgelegd worden. Binnen de RvT is gewerkt aan reflectie en professionalisering, onder meer met externe begeleiding. In 2025 volgt een inwerkprogramma voor nieuwe toezichthouders en een professionaliseringsplan voor zowel CvB als GMR. Het nieuwe toezichtskader zal zorgen voor meer gestructureerde besluitvorming en een professionele dialoog over risico's, prioriteiten en governance.

4. De maatschappelijke opdracht wordt bewust vervuld

De scholen van PCBO Rotterdam-Zuid opereren in een uitdagende context, met hoge schoolwegingen, kansenongelijkheid en een diverse populatie. Binnen deze maatschappelijke opdracht zijn brede vorming, kansengelijkheid en betrokkenheid bij de wijk leidende principes. Ondanks de interne bestuurlijke onrust is de samenwerking met externe partners onverminderd goed gebleven. PCBO is ook in 2024 door gemeenten, maatschappelijke organisaties en samenwerkingsverbanden gezien als een betrouwbare en gewaardeerde partner. De inzet op samenwerking in en rond de school blijft een kernkwaliteit van de organisatie. In 2025 wordt deze samenwerking verder verdiept, onder andere via stakeholdersgesprekken en zichtbare aanwezigheid van bestuur en toezicht in de praktijk.

Waar in 2024 nog sprake is van onvolkomenheden, zijn inmiddels acties in gang gezet. In 2025 zal per bepaling worden geduïd óf, en in welke mate, daaraan wordt voldaan. Waar wordt afgeweken, wordt een eigen uitwerking geformuleerd, uitgevoerd en zichtbaar gemaakt. De ambitie is om in 2025 volledig aan de Code Goed Bestuur te voldoen.

Mede in dit kader ontwikkelt de RvT, in samenspraak met het CvB, een nieuw toezichtskader waarin ijkpunten voor toezicht expliciet worden gemaakt. Dit kader fungeert als een 'lerende en levende' werkwijze en vormt de basis voor cyclisch en systematisch toezicht vanaf 2025. In het bestuursverslag over 2025 zal de RvT daar expliciet en inhoudelijk over rapporteren.

De RvT hecht aan onafhankelijke informatievoorziening en het onderhouden van contact met de praktijk van onderwijs en opvang. In 2024 is dit – mede door de interne ontwikkelingen – in beperktere mate gerealiseerd dan in eerdere jaren. Niettemin hebben waardevolle ontmoetingen plaatsgevonden:

- Er vonden drie informele gesprekken plaats tussen de RvT en de GMR. In 2025 zullen deze gesprekken structureel worden vastgelegd. Daarnaast heeft de RvT bij het CvB aangedrongen op structurele ondersteuning van de GMR. In het najaar is de GMR versterkt met een ambtelijk secretaris.
- De interne controller nam deel aan de auditcommissie en de vergaderingen van de RvT met betrekking tot financiën en bedrijfsvoering.
- Er vond een gesprek plaats met de externe accountant.
- De RvT voerde drie gesprekken met de extern vertrouwenspersoon. Het jaarverslag van de vertrouwenspersoon werd besproken en de daaruit voortkomende signalen zijn gedeeld met het CvB. In het kader van sociale veiligheid heeft de RvT geadviseerd om een overeenkomst aan te gaan met meerdere vertrouwenspersonen.
- Naar aanleiding van signalen heeft de RvT geadviseerd het contract met de bedrijfsarts niet te verlengen en het spreekuur niet langer te laten plaatsvinden op het bestuurskantoor.
- Er vonden twee gesprekken plaats met externe begeleiders op het gebied van organisatieontwikkeling en cultuur.

Op 10 september 2024 vond een evaluatiemiddag plaats over het functioneren van de RvT, gevolgd door een gezamenlijk diner met het CvB. Deze bijeenkomst, onder begeleiding van Anthon van der Horst (GTP), stond in het teken van reflectie op het eigen functioneren, het versterken van de samenwerking met de nieuwe voorzitter van het CvB en het vernieuwen van het toezichtskader.

De RVT ziet het als haar verantwoordelijkheid om deze ontwikkeling met openheid, betrokkenheid en bestuurlijke zorgvuldigheid voort te zetten. Het toezichtskader wordt in de eerste helft van 2025 vastgesteld, in praktijk gebracht en geëvalueerd in het bestuursverslag over 2025.

Ondertekening door toezichthouder

Naam: N.E. Groenewegen

Functie: voorzitter RvT PCBO

Datum: 4 mei 2025

B Jaarrekening

B1 Balans per 31 december 2024

(na resultaatverdeling)

Activa

	31-12-2024 EUR	1-1-2024 EUR	31-12-2023 EUR
Vaste Activa			
1.2 Materiële vaste activa	6.087.912	6.138.716	6.138.716
1.3 Financiële vaste activa	<u>7.599.082</u>	<u>7.544.336</u>	<u>7.544.336</u>
Totaal vaste activa	13.686.994	13.683.052	13.683.052
Vlottende activa			
1.4 Vorderingen	6.089.463	4.818.164	4.818.164
1.5 Kortlopende effecten	600.000	400.000	400.000
1.6 Liquide middelen	<u>48.424.188</u>	<u>50.121.905</u>	<u>50.121.905</u>
Totaal vlottende activa	55.113.651	55.340.069	55.340.069
Totaal activa	<u><u>68.800.645</u></u>	<u><u>69.023.121</u></u>	<u><u>69.023.121</u></u>

Passiva

	31-12-2024 EUR	1-1-2024 EUR	31-12-2023 EUR
2.1 Eigen vermogen	38.720.903	38.801.106	46.157.934
2.2 Voorzieningen	19.591.560	20.296.143	12.939.315
2.3 Langlopende schulden	11.508	10.853	10.853
2.4 Kortlopende schulden	<u>10.476.674</u>	<u>9.915.019</u>	<u>9.915.019</u>
Totaal passiva	<u><u>68.800.645</u></u>	<u><u>69.023.121</u></u>	<u><u>69.023.121</u></u>

B2 Staat van baten en lasten 2024

Baten			
	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
3.1 Rijksbijdragen	69.389.368	67.302.000	73.194.229
3.2 Overige overheidsbijdragen en - subsidies	13.970.380	12.919.000	11.212.151
3.5 Overige baten	<u>1.615.739</u>	<u>911.000</u>	<u>1.719.816</u>
Totaal Baten	84.975.487	81.132.000	86.126.196
 Lasten			
	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.1 Personeelslasten	70.991.814	68.968.000	68.335.406
4.2 Afschrijvingen	1.318.312	1.370.000	1.380.444
4.3 Huisvestingslasten	6.478.671	6.741.000	7.269.503
4.4 Overige lasten	<u>8.706.147</u>	<u>8.876.000</u>	<u>9.172.162</u>
Totaal Lasten	87.494.944	85.955.000	86.157.515
Saldo Baten en Lasten	-2.519.457	-4.823.000	-31.319
5 Financiële baten en lasten	2.439.254	1.885.000	1.657.290
Resultaat	<u><u>-80.203</u></u>	<u><u>-2.938.000</u></u>	<u><u>1.625.971</u></u>

Een analyse van de verschillen tussen de begroting en de werkelijke baten/lasten is opgenomen in het bestuursverslag.

B3 Kasstroomoverzicht 2024

	<i>Ref.</i>	2024 EUR	2023 EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Saldo Baten en Lasten		-2.519.457	-31.319
Aanpassingen voor aansluiting resultaat:			
Afschrijvingen		1.318.313	1.380.446
Mutaties voorzieningen	2.2	-704.583	1.071.764
Veranderingen in werkkapitaal:			
Kortlopende vorderingen en effecten (-/-)	1.4/1.5	1.471.299	1.101.646
Kortlopende schulden	2.4	<u>561.655</u>	<u>122.121</u>
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties		-2.815.371	1.441.366
Ontvangen interest / overige opbrengsten			
financiële vaste activa en effecten		1.944.917	1.716.487
Betaalde interest (-/-)		58.099	59.197
Mutaties overige financiële vaste activa		552.436	-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-376.117	3.098.656
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa (-/-)	1.2	1.373.773	930.956
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1.2	106.264	49.029
Overige investeringen in financiële vaste activa (-/-)	1.3	<u>54.746</u>	<u>-358.142</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-1.322.255	-523.785
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Toename langlopende schulden	2.3	655	2.055
Aflossing langlopende schulden (-/-)	2.3	-	27.131
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		655	-25.076
Overige balansmutaties		-	-
Mutatie liquide middelen		<u><u>-1.697.717</u></u>	<u><u>2.549.795</u></u>
Liquide middelen per 1-1		50.121.905	47.572.110
Liquide middelen per 31-12		<u><u>48.424.188</u></u>	<u><u>50.121.905</u></u>

B4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit het verstrekken van primair onderwijs op Christelijke grondslag en het verstrekken van educatie voorafgaand aan de basisschoolperiode.

1.2 Stelselwijzigingen

In 2024 hebben er geen stelselwijzigingen plaatsgevonden, met uitzondering van de voorzieningen voor meerjarig onderhoud.

Tot en met 2023 is nog gebruik gemaakt van de toegestane overgangsregeling om de jaarlijkse toevoegingen van de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijspand gedeeld door het aantal jaren waaruit de planperiode bestaat, waarbij is gewaarborgd dat de voorziening groot onderhoud gedurende de planperiode niet op enig moment negatief wordt.

In 2023 is na jarenlange discussie helderheid gekomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, waarbij een uitzonderingspositie is gemaakt voor het funderend onderwijs in die situaties dat het economisch claimrecht bij de gemeente ligt (RJ-Uiting 2023-6). Op basis van deze regelgeving heeft PCBO gekozen voor een nieuw te berekenen groot onderhoudsvoorziening op basis van de componenten benadering en de regelgeving in RJ 212.445. Uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht voorzover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Te voorziene onderhoudsuitgaven die lager zijn dan EUR 10.000 worden zijn niet opgenomen in de voorziening. Ook frequent voorkomend klein onderhoud en jaarlijkse onderhoudscontracten worden niet opgenomen in de voorziening. Voor de eigendoms panden geldt dat vervangingsinvesteringen worden geactiveerd op de balans en niet meegenomen in de onderhoudsvoorziening. De groot onderhoudsvoorziening is begrenst voor de te voorziene onderhoudsuitgaven om de panden in onderhoudsniveau 3 te brengen c.q. te houden tot het stopjaar. De stopjaren zijn bepaald aan de hand van het bouwjaar en de opname van de panden in het integraal huisvestingsplan van de gemeente Rotterdam. Er is gekozen voor invoering van de stelselwijziging met terugwerkende kracht per 1 januari 2024. De benodigde verhoging van de onderhoudsvoorziening is per 1 januari 2024 rechtstreeks onttrokken aan het eigen vermogen.

1.3 Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een continuïteitsveronderstelling.

1.4 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Er is geen sprake van een verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.5 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor in 2024 geldmiddelen zijn opgeofferd.

1.6 Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

1.7 Financiële instrumenten en risicobeheersing

1.7.1 Valutarisico

De stichting kent geen valutarisico's. Transacties vinden plaats in euro's.

1.7.2 Renterisico

De stichting kent geen rentedragende vorderingen of schulden. Renteontwikkelingen spelen een rol voor liquide middelen aangehouden op spaarrekeningen.

1.7.3 Kredietrisico

De stichting kent beperkte kredietrisico's, omdat er zaken gedaan worden met betrouwbare partijen. Periodiek vindt er een toetsing plaats op de inbaarheid van de vorderingen. Ultimo 2024 is er geen voorziening voor oninbaarheid gevormd.

1.7.4 Investeringsactiviteiten

Uitgaven en inkomsten welke voortvloeien uit het respectievelijk aankopen en verkopen van duurzame middelen.

1.7.5 Financieringsactiviteiten

Inkomsten en uitgaven welke voortvloeien uit het respectievelijk aangaan of aflossen van leningen.

2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. De jaarrekening is opgesteld in de Nederlandse taal en in euro's.

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

De van het Rijk en gemeente Rotterdam ontvangen subsidiegelden worden ten gunste van reserves gebracht, waarop de uitgaven in mindering komen. Het bestuur van de Stichting beslist op welk moment tekorten in de reserves ten laste van het private vermogen van de Stichting worden gebracht.

De aan derden in rekening gebrachte bedragen administratie en beheer worden tezamen met de daarvoor en daartoe door het bestuur aangewezen subsidiegelden ten gunste van een reserve gebracht waarop de uitgaven in mindering komen.

Ten laste van de opbrengsten uit de exploitatie van de beleggingen en andere baten, worden die kosten verantwoord, die niet ten laste van subsidiegelden kunnen worden gebracht of waarvan het bestuur heeft besloten deze niet ten laste van de subsidiegelden te brengen.

Daarnaast zondert het bestuur uit deze opbrengsten gelden af voor een bepaald doel, die ten gunste van een reserve worden gebracht, waarop de werkelijke uitgaven in mindering komen.

Voor zover niet anders is vermeld, zijn activa en passiva opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

Normering topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht. De WNT is van toepassing op de stichting en wordt nageleefd.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, uitgezonderd de waardering van de private beleggingsportefeuilles welke worden beheerd door de ABN-Amrobank. In 2024 is deze waardering aangepast naar koerswaarde. De voorziening schoolpleinen is vrijgefallen en omgezet naar een bestemmingsreserve. Ten aanzien van de onderhoudsvoorziening is sprake van een stelselwijziging zoals beschreven onder par. 1.2.

2.3 Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen worden alleen opgenomen indien er sprake is van economisch eigendom. De waardering vindt plaats tegen vervaardigings- of verkrijgingsprijs. De afschrijvingstermijnen voor gebouwen en verbouwingen liggen tussen de 10 en 40 jaar.

Op iedere balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Overige

De materiële vaste activa zijn na eerste waardering gewaardeerd tegen vervaardigings- of verkrijgingsprijs aanschafwaarde verminderd met afschrijvingen op basis van de te verwachte economische levensduur. De activa worden lineair afgeschreven. De afschrijving van de per 1 januari 2005 geactiveerde inventaris zal resultaatneutraal verlopen, omdat de afschrijvingstermijnen ten laste worden gebracht van de herwaarderingsreserve.

Aankopen van boven de 5.000 EUR worden geactiveerd. De afschrijvingstermijnen zijn bepaald voor onderwijsleerpakket op 8 jaar, voor ICT op 5 jaar en voor meubilair op 20 jaar.

Vanaf 2020 worden zonnepanelen geactiveerd met een afschrijvingstermijn van 20 jaar.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Dit jaar hebben zich geen bijzondere waardeverminderingen voorgedaan in de materiële vaste activa.

2.4 Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen effecten, die bestemd zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de stichting duurzaam te dienen, worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de staat van baten en lasten.

De onder financiële vaste activa opgenomen obligaties die tot de vervaldag zullen worden aangehouden worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen en obligaties gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de geamortiseerde kostprijs en direct verantwoord in de staat van baten en lasten.

De beleggingen vanuit de private portefeuille hebben ten doel het financieren van extra activiteiten. Deze portefeuilles worden beheerd door de ABN-Amro bank. Vanwege de handel mutaties in deze portefeuilles zijn deze beleggingen vanaf 2024 gewaardeerd tegen koerswaarde.

Transactiekosten worden verwerkt in de staat van baten en lasten op het moment dat deze zich voordoen.

De financiële vaste activa worden gefinancierd vanuit zowel het privaat als het publiek eigen vermogen.

De financiële vaste activa bestaan uit het duurzaam fondsen mandaat, het duurzaam beleggen mandaat en op de beursverhandelbare obligaties en staan daardoor volledig ter vrije beschikking van de stichting.

2.5 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering. De looptijd van de vorderingen is korter als 1 jaar.

2.6 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden en staan volledig ter vrije beschikking. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

2.7 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves, bestemmingsreserves en een herwaarderingsreserve. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Bestemmingsreserve personeel

Het bestuur heeft de gelden van deze reserve geoormerkt voor personele uitgaven. Deze reserve wordt door de scholen ingezet voor het gefaseerd bijsturen op de formatie bij teruglopende inkomsten. Een deel van de bovenschoolse reserve is in 2024 herbestemd naar huisvestingsreserve ter dekking van de eenmalige dotatie voor de voorziening onderhoud. Verdere plannen voor de bovenschoolse reserve zullen met het koersplan en de personele wijzigingen in de loop van 2025 nader worden bepaald.

Bestemmingsreserve NPO

Het bestuur heeft de gelden van deze reserve geoormerkt voor uitgaven in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs.

Bestemmingsreserve huisvesting

Het bestuur heeft de gelden van deze reserve geoormerkt voor huisvestingsuitgaven.

Bestemmingsreserve schoolpleinen

Het bestuur heeft de gelden van deze reserve geoormerkt voor extra (inrichtings)kosten van schoolpleinen bij nieuwbouw- en/of renovatieprojecten.

Bestemmingsreserve onderwijsvernieuwing

Het bestuur heeft de gelden van deze reserve geoormerkt voor onderwijsleerpakketuitgaven.

Bestemmingsreserve meubilair

Het bestuur heeft de gelden van deze reserve geoormerkt voor meubilair.

Overige exploitatiereserves

Deze reserves betreffen door de gemeente geormerkte subsidies en door het bestuur geormerkte bijdrage voor extra schoolactiviteiten.

Algemene private reserve

Het bestuur heeft de gelden van deze reserve geormerkt voor de aan het administratiekantoor verbonden uitgaven.

2.8 Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Pensioenvoorziening

De instelling heeft een toegezegd-pensioenregeling. Onder een toegezegd-pensioenregeling wordt verstaan een regeling waarbij aan de werknemers een pensioen wordt toegezegd, waarvan de hoogte afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De instelling heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. In geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds heeft de instelling geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort, anders dan hogere toekomstige premies. Om deze reden is er geen pensioenvoorziening in de balans opgenomen.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen voor verwachte lasten voor jubilea gedurende het dienstverband van de werknemers.

Voorziening transitievergoedingen

Voor transitievergoedingen bij ontslag wegens bedrijfseconomische omstandigheden of langdurige arbeidsongeschiktheid, kan – indien aan de voorwaarden wordt voldaan – aanspraak worden gemaakt op compensatie bij het UWV (Awf). Voor transitievergoedingen bij overige ontslaggronden die ultimo december reeds bekend zijn wordt een voorziening getroffen.

Voorziening langdurige arbeidsongeschiktheid

De loonkosten van de werknemers waarvan bekend is dat zij niet kunnen terugkeren, worden grotendeels gecompenseerd door de van het UWV te ontvangen uitkeringen. Werknemers die in 2017 ziek zijn geworden vallen onder de stoploss verzekering. Deze verzekering kent een eigen behoud. Voor de werknemers met een reeds bekende WGA-uitkering zijn de toekomstige loonkosten opgenomen.

Voorziening onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van de onderhoudsplannen voor binnen- en buitenonderhoud.

Onderhoudskosten worden ten laste van de voorziening gebracht. Bij de bepaling van de voorziening groot onderhoud is t/m 2023 gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO artikel 4, lid 1c. Vanaf 2024 is de voorziening onderhoud opgebouwd op basis van de componentenmethode. Zie voor een verdere toelichting 1.2 stelselwijziging.

De voorziening groot onderhoud eigendomspanden wordt gepresenteerd onder de overige voorzieningen.

2.9 Langlopende schulden

Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

2.10 *Kortlopende schulden*

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

3 **Grondslagen voor bepaling van het resultaat**

3.1 *Algemeen*

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

3.2 *Rijksbijdragen*

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

3.3 *Overheidssubsidies*

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

3.4 *Overige bedrijfsopbrengsten*

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering en overige baten.

3.5 *Afschrijvingen op materiële vaste activa*

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Boekverliezen bij buitengebruikstelling van materiële vaste activa zijn begrepen onder de post buitengewone lasten in de rubriek overige lasten.

3.6 *Personeelsbeloningen*

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP streeft naar een jaarlijkse verhoging van de pensioenen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP per 31 december 2024 is 113,1%, een lichte daling ten opzichte van de stand per 31 december 2023 zijnde 113,9%.

De actuele dekkingsgraad laat zien of ABP genoeg geld in kas heeft om de pensioenen nu en in de toekomst te kunnen betalen. Hij geeft de verhouding weer tussen het beschikbare vermogen van het fonds en alle huidige en toekomstige pensioenuitkeringen. In 2024 steeg de actuele dekkingsgraad van 110,5% naar 111,7%. In het eerste en tweede kwartaal steeg de dekkingsgraad tot 115,6%. De rendementen in het eerste kwartaal en de gestegen rente in het tweede kwartaal leverden hier een bijdrage aan. In het derde en vierde kwartaal verlaagde de centrale bank de rente en verwerkte ABP de pensioenverhoging van 1,84% in de dekkingsgraad. Dat had een negatief effect op de dekkingsgraad omdat de verplichtingen van het fonds door de verhoging in waarde stegen.

Met deze verhoging per januari 2025 compenseert het ABP de helft van de inflatie (3,56%). De drie jaar hier aan voorafgaand kon ABP de pensioenen volledig indexeren. Omdat ABP in 2027 overstapt op het vernieuwde pensioenstelsel, mag het fonds gebruikmaken van de soepelere regels. ABP mag de pensioenen verhogen als het fonds voldoet aan twee voorwaarden. De actuele dekkingsgraad moet op 31 oktober 2025 hoger dan 110% zijn en de beleidsdekkingsgraad moet hoger dan 105% zijn.

3.7 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten

De waardeveranderingen vaste activa en effecten betreffen het verschil tussen koerswaarde jaarultimo van de private belegingsportefeuilles.

Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten

Onder deze post worden de ontvangen dividenden weergegeven.

B5 Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

Vaste activa

1.2	Materiële vaste activa	Aanschaf prijs 1-1-2024 EUR	Afschrijvingen cumulatief 1-1-2024 EUR	Boekwaarde 1-1-2024 EUR	Investerings- kosten EUR	Aanschafprijs desinvesteringen EUR	Afschrijvingen EUR	Afschrijvingen op desinvesteringen EUR	Overige mutaties EUR	Aanschaf prijs 31-12-2024 EUR	Afschrijvingen cumulatief 31-12-2024 EUR	Boekwaarde 31-12-2024 EUR
1.2.1	Gebouwen en terreinen	1.689.946	1.043.923	646.023			55.448		-	1.689.946	1.099.371	590.575
1.2.2	Inventaris en apparatuur	11.505.210	6.912.596	4.592.614	1.099.494	697.745	1.008.939	615.305	-	11.906.959	7.306.230	4.600.729
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.867.714	1.967.635	900.079	274.279	414.698	253.926	390.874	-	2.727.295	1.830.687	896.608
	Materiele vaste activa	16.062.870	9.924.154	6.138.716	1.373.773	1.112.443	1.318.313	1.006.179	-	16.324.200	10.236.288	6.087.912

De boekwaarde van de desinvesteringen bedroeg 106.264 EUR, waarvan 7.553 EUR betrekking heeft op een auto. Deze auto is voor hogere waarde ingeruild. Het boekverlies op de inventaris en vaste bedrijfsmiddelen is opgenomen onder de lasten bij 4.4.5 (voorheen onder 4.2.3).

Toelichting bij post: Gebouwen en terreinen

Panden voor zover niet opgenomen in de materiele vaste activa zijn economisch eigendom van de gemeente.

Panden met juridisch eigendom bij PCBO:

Eizendaal 15
 Utrechtsestraat 22a
 Prinses Margrietlaan 40b
 Hillevliet 126A
 Hillevliet 126B
 Utrechtsestraat 22b
 Johannes Brandstraat 3-7
 Zuidpolderstraat 57

Adressen waarbij het eigendom een gedeelte van een gebouw betreft:

Uitbreiding Natersweg 7
 Lokalen Noorderhagen 80
 Lokalen Putselaan 184
 Lokalen Herenoord 10

1.3 Financiële vaste activa		Boekwaarde 1-1-2024	Investerings- en verstrekte leningen	Desinvesteringen en afgeloste leningen	Overige mutaties	Boekwaarde 31-12-2024		
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR		
1.3.6	Effecten	7.543.882	1.999.223	1.896.913	-47.564	7.598.628		
1.3.7	Overige vorderingen	454	-	-	-	454		
Financiële vaste activa		<u>7.544.336</u>	<u>1.999.223</u>	<u>1.896.913</u>	<u>-47.564</u>	<u>7.599.082</u>		
Uitsplitsing							Koerswaarde per 31-12-2024	
1.3.6.3	Overige obligaties	2.747.856	-	-	-600.000	2.147.856	2.178.057	publiek
1.3.6.4	Overige effecten	4.796.026	1.999.223	1.896.913	552.436	5.450.772	5.450.772	privaat
Effecten		<u>7.543.882</u>	<u>1.999.223</u>	<u>1.896.913</u>	<u>-47.564</u>	<u>7.598.628</u>	<u>7.628.829</u>	

Onder de overige mutaties bij overige obligaties zijn voor 600.000 EUR leningen opgenomen met een kortere resterende looptijd dan 1 jaar, welke worden gepresenteerd onder kortlopende effecten.

De overige effecten betreffen de private beleggingsportefeuilles welke worden beheerd door de ABN-Amrobank. In 2024 is de waardering aangepast naar koerswaarde. De overige mutaties betreffen de waardeverandering.

Alle overige effecten hebben een resterende looptijd langer dan een jaar.

Vorderingen

1.4	Vorderingen	31-12-2024 EUR	31-12-2023 EUR
1.4.1	Debiteuren	276.264	568.279
1.4.2	OCW	189.112	115.879
1.4.3	Overige overheden	4.620.453	2.262.496
1.4.5	Overige vorderingen	64.044	41.842
1.4.6	Overlopende activa	939.590	1.829.668
	Vorderingen	<u>6.089.463</u>	<u>4.818.164</u>
	Uitsplitsing		
1.4.6.1	Vooruitbetaalde kosten	520.745	1.290.402
1.4.6.2	Verstrekte voorschotten	-	-
1.4.6.3	Overige overlopende activa	<u>418.845</u>	<u>539.266</u>
	Overlopende activa	<u>939.590</u>	<u>1.829.668</u>

Toelichting bij post: Debiteuren

Dit betreffen voornamelijk vorderingen ivm subsidies, huren en voorgesloten kosten.

Toelichting bij post: OCW

Dit betreft de vordering voor de vergoeding asielzoekerskinderen .

Toelichting bij post: Overige overheden

Dit betreft een vordering op de gemeente Rotterdam ivm (ver)bouwprojecten en subsidies (o.a. VVE en ROB). Eind 2024 is de vordering inzake bouwprojecten ruim 2,1 miljoen hoger dan eind 2023.

Toelichting bij post: Overige overlopende activa

Dit betreft de te vorderen rente op de spaarrekeningen en obligaties.

De meeste kortlopende vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Kortlopende effecten

1.5	Kortlopende effecten	31-12-2024 EUR	31-12-2023 EUR
1.5.1	Kortlopende overige obligaties	600.000	400.000
	Kortlopende effecten	<u>600.000</u>	<u>400.000</u>

Liquide middelen

1.6	Liquide middelen	31-12-2024 EUR	31-12-2023 EUR
1.6.1	Kasmiddelen	9.828	9.172
1.6.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	4.896.767	4.970.328
1.6.3	Schatkistbankieren	43.517.593	45.142.405
	Liquide middelen	<u>48.424.188</u>	<u>50.121.905</u>

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

2.1	Eigen vermogen	Stand 1-1-2023 EUR	Resultaat 2023 EUR	Stand 31-12-2023 EUR	Stelselwijziging	Stand 1-1-2024	Resultaat 2024 EUR	Overige mutaties EUR	Stand 31-12-2024 EUR
2.1.1	Algemene reserve	-	-	-		-	-	-	-
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	34.679.822	1.694.431	36.374.253	-7.640.012	28.734.241	-555.241	-	28.179.000
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	572.591	-89.213	483.378		483.378	-5.517	-	477.861
2.1.4	Herwaarderingsreserve	110.686	-57.532	53.154		53.154	-53.154	-	-
2.1.5	Statutaire reserves (privaat)	9.168.864	78.285	9.247.149	283.184	9.530.333	533.709	-	10.064.042
	Eigen vermogen	44.531.963	1.625.971	46.157.934	-7.356.828	38.801.106	-80.203	-	38.720.903
	Uitsplitsing								
2.1.2.N1	Reserve personeel	21.407.023	3.567.352	24.974.375	-6.074.141	18.900.234	1.927.651	-	20.827.885
2.1.2.N2	Reserve NPO	3.204.259	110.437	3.314.696		3.314.696	-2.629.849	-	684.847
2.1.2.N3	Reserve huisvestingsbeleid	2.205.804	-639.933	1.565.871	-1.565.871	-	-	-	-
2.1.2.N4	Reserve schoolpleinen	-	-	-		-	360.902	-	360.902
2.1.2.N5	Reserve onderwijsvernieuwingen	4.098.734	156.617	4.255.351		4.255.351	-262.455	-	3.992.896
2.1.2.N6	Reserve meubilair	1.838.714	278.045	2.116.759		2.116.759	-232.318	-	1.884.441
2.1.2.N7	Reserve overige expl.reserves	1.925.288	-1.778.087	147.201		147.201	280.828	-	428.029
	Bestemmingsreserve (publiek)	34.679.822	1.694.431	36.374.253	-7.640.012	28.734.241	-555.241	-	28.179.000
	Uitsplitsing								
2.1.3.N	Algemene private reserves	572.591	-89.213	483.378		483.378	-5.517	-	477.861
	Bestemmingsreserve (privaat)	572.591	-89.213	483.378	-	483.378	-5.517	-	477.861

Een toelichting ten aanzien van de doelstelling van de diverse bestemmingsreserves is opgenomen in de grondslagen.

De statutaire reserve bestaat uit het private stichtingskapitaal. Het stichtingskapitaal is in het verleden opgebouwd (deels door rechtsvoorgangers) veelal vanuit giften en financiële resultaten. De mutaties betreffen renteopbrengsten van spaarrekeningen, beleggingsresultaten op de private beleggingsportefeuille, exploitatie van eigen panden en incidenteel aangewezen kosten.

De stelselwijziging betreft de aanpassing van de voorzieningen voor meerjarig onderhoud agv de componentenmethode.

Een deel van de bovenschoolse reserve personeel is in 2024 herbestemd naar reserve huisvestingsbeleid ter dekking van de eenmalige dotatie voor de voorziening groot onderhoud.

In de publieke bestemmingsreserves is een bedrag opgenomen bedoeld voor toekomstige afschrijvingen van totaal 1.014.139 EUR resp. 1.365.779 EUR per ultimo 2024 resp. 2023.

Voorzieningen en Langlopende schulden

2.2 Voorzieningen

		Stand per 31-12-2023 EUR	Stelselwijziging EUR	Stand 1-1-2024 EUR	Dotaties EUR	Onttrekkingen EUR	Vrijval EUR	Stand per 31-12-2024 EUR	Kortlopend deel <1 jaar EUR	Langlopend deel >1 jaar EUR
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	720.195		720.195	219.993	127.021	-	813.167	142.916	670.251
2.2.2	Voorziening groot onderhoud	11.155.420	7.640.012	18.795.432	1.348.302	1.400.681	51.468	18.691.585	3.040.802	15.650.783
2.2.3	Overige voorzieningen	1.063.700	-283.184	780.516	9.676	-	703.384	86.808	18.351	68.457
	Voorzieningen	12.939.315	7.356.828	20.296.143	1.577.971	1.527.702	754.852	19.591.560	3.202.069	16.389.491
Uitsplitsing										
2.2.1.1	Voorziening jubilea	574.830		574.830	144.993	104.583		615.240	99.200	516.040
2.2.1.2	Voorziening langdurige arbeidsongeschiktheid	145.365		145.365		18.152		127.213	18.000	109.213
2.2.1.2	Voorziening transitievergoedingen	-		-	75.000	4.286		70.714	25.716	44.998
		720.195	-	720.195	219.993	127.021	-	813.167	142.916	670.251
Uitsplitsing										
2.2.3.1	Voorziening schoolpleinen	703.384		703.384			703.384	-		-
2.2.3.2	Voorziening onderhoud eigendomsgebouwen	360.316	-283.184	77.132	9.676			86.808	18.351	68.457
		1.063.700	-283.184	780.516	9.676	-	703.384	86.808	18.351	68.457

Toelichting bij post: Voorziening groot onderhoud/Voorziening onderhoud eigendomsgebouwen

Stelselwijziging:

Tot en met 2023 werd ten behoeve van de onderhoudsvoorziening gebruik gemaakt van de tijdelijke regeling zoals opgenomen in alinea 660.601. Met ingang van 1 januari 2024 kan niet langer gebruik gemaakt worden van deze tijdelijke regeling. De onderhoudsvoorziening wordt vanaf 1 januari 2024 bepaald in overeenstemming met de alinea's 451 en 452 van hoofdstuk 212 Materiële vaste activa. Dit houdt in dat de toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag per onderhoudscomponent en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. De kosten van verricht groot onderhoud worden verwerkt ten laste van een onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Indien de kosten van verricht groot onderhoud afwijken van de boekwaarde van de voor de betreffende onderhoudscomponent aangehouden voorziening, wordt dit verschil verwerkt in de staat van baten en lasten.

Toelichting bij post: Voorziening schoolpleinen

De voorziening schoolpleinen is vrijgevalle en omgezet naar een bestemmingsreserve.

2.3 Langlopende schulden

		Stand 1-1-2024 EUR	Aangege- leningen EUR	Aflossingen EUR	Stand per 31-12-2024 EUR	Kortlopend deel <1 jaar EUR	Langlopend deel ≥ 1 en ≤ 5 jaar EUR	Langlopend deel >5 jaar EUR
2.3.1	Overige langlopende schulden	10.853	655		11.508	-	-	11.508
	Langlopende schulden	10.853	655	-	11.508	-	-	11.508

Toelichting bij post: Overige langlopende schulden

De langlopende schulden betreffen het spaarverlof. De aflossing hangt samen met de opname van verlofuren van betreffende werknemers.

Kortlopende schulden

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2024 EUR	31-12-2023 EUR
2.4.1	Crediteuren	2.977.578	2.145.585
2.4.2	OCW	762.661	1.314.747
2.4.3	Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.324.276	2.891.254
2.4.4	Schulden terzake van pensioenen	815.841	810.327
2.4.5	Overige kortlopende schulden	-	-
2.4.6	Overlopende passiva	<u>2.596.318</u>	<u>2.753.106</u>
	Kortlopende schulden	<u>10.476.674</u>	<u>9.915.019</u>
	Uitsplitsing		
2.4.3.1	Loonheffing	3.324.447	2.877.603
2.4.3.2	Omzetbelasting	<u>-171</u>	<u>13.651</u>
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>3.324.276</u>	<u>2.891.254</u>
	Uitsplitsing		
2.4.6.1	Vooruitontvangen termijnen	33.669	263.187
2.4.6.2	Vakantiegeld en -dagen	2.156.296	2.047.897
2.4.6.3	Bindingstoelagen	-	153.095
2.4.6.4	Accountants- en administratiekosten	36.285	47.792
2.4.6.5	Overige	<u>370.068</u>	<u>241.135</u>
	Overlopende passiva	<u>2.596.318</u>	<u>2.753.106</u>

Toelichting bij post: OCW

Dit betreft nog te besteden subsidie voor basisvaardigheden en School en Omgeving en vooruitontvangen subsidie brugfunctionaris en in 2023 Intensivering en Verbreding Regionale Samenwerking Kansengelijkheid.

Toelichting bij post: Vooruitontvangen termijnen

De vooruitontvangen termijnen bevat de vooruitontvangen ouderbijdragen inzake de kinderopvang. In 2023 betrof deze post daarnaast voornamelijk de subsidie zij-instroom (145.916 EUR) en subsidie doorstroomprogramma Kansengelijkheid.

Alle kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier vermeld dienen te worden.

Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer 47595
 Naam instelling Stichting voor Protestants-Christelijk Basis- en
 Orthopedagogisch Onderwijs Rotterdam-Zuid
 KvK nummer 41126540
 Adres Elzendaal 15
 Postadres Postbus 50529
 Postcode / Plaats 3007 JA Rotterdam
 Telefoon 010-4191300
 E-mail pcbo@pcbordam.nl
 Internet-site www.pcbo.nl

Contactpersoon I. Rietveld
 Telefoon 010-4191300
 E-mail i.rietveld@pcbordam.nl

Brin	Naam	Sector
04UT	Het Open Venster	PO
05YM	Koppeling	PO
08VN	Het Waterschip	PO
09CV	Beatrix	PO
09TP	Wilhelminaschool	PO
09YO	Het Middelpunt	PO
10MY	Beatrixschool	PO
10QX	Zalmpaat	PO
12GJ	Steven Stemerdingschool	PO
12PF	De Hoeksteen	PO
12WT	De Klaver Carnisse	PO
12WT-dep	De Klaver Heijplaat	PO
13HY	Prins Willem-Alexanderschool	PO
13NA	Prinses Margrietschool	PO
13RP	Oranjeschool	PO
13YZ	Da Costaschool	PO
13YZ-01	De Nieuwe Haven	PO
14FC	Vreewijkschool	PO
14HU	Johan Bogermanschool	PO
14KK	De Parel	PO
14XB	Ds. O.G. Heldringschool	PO
16UW	De Schakel	PO
16WZ	De Akker	PO
16WZ-dep	Elout van Soeterwoudeschool	PO
16YB	De Sleutel	PO
16YU	Willem van Oranje	PO
20KH	De Regenboog	WEC
20KH-dep	AJ Schreuderschool	WEC
04CR	Het Kleine Klavertje	Kinderopvang
06YC	Hummeloord	Kinderopvang
08RJ	Het Zonnehoekje	Kinderopvang
09PR	De Parel	Kinderopvang
13CO	De Kleine Elout	Kinderopvang
NA13	Margriet	Kinderopvang
RP13	Jong Oranje	Kinderopvang
25AG	Dikkie Dik	Kinderopvang
AB40	Baloe	Kinderopvang
AB41	Eigenwijs	Kinderopvang
AB42	Peutereiland	Kinderopvang
AB43	Voorschool De Sleutel	Kinderopvang

Model G Verantwoording subsidies

G1	Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
				Ja/Nee/ Onderhanden
	Subsidie zij-instroom	1447413	dec-24	ja
	Subsidie zij-instroom	1444568	nov-24	ja
	Subsidie zij-instroom	1444569	nov-24	ja
	Subsidie zij-instroom	1447392	dec-24	ja
	Subsidie zij-instroom	1444578	nov-24	ja
	Subsidie zij-instroom	1390312	mrt-24	ja
	Subsidie zij-instroom	1444586	nov-24	ja
	Subsidie voor studieverlof	1350138	aug-23	ja
	Subsidie voor studieverlof	1350384	aug-23	ja
	Subsidie voor studieverlof	1414154	aug-24	onderhanden
	Subsidie voor studieverlof	1414369	aug-24	onderhanden
	Subsidie voor studieverlof	1414565	aug-24	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-4310	11-11-2022	ja
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-4269	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-4303	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3026	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-4268	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3315	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-2940	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-2972	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3012	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3014	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3314	31-5-2023	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3087	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3117	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3113	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3026	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3094	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3109	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3561	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-1902	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3129	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3427	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3429	18-6-2024	onderhanden
	Verbetering basisvaardigheden	VBV24-PO-3430	17-6-2024	onderhanden
	Intensivering en verbreding regionale samenwerking kansengelijkheid in het onderwijs	GKO22-017	4-8-2022	ja
	Expertisedeling nieuwkomers	SEN22087	28-11-2022	ja
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOL22153	17-8-2022	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOL23031	13-4-2023	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOL23073	13-4-2023	nee
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOL23076	13-4-2023	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOL23079	13-12-2023	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOL23087	13-12-2023	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24527	6-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24472	22-10-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24532	6-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24530	6-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24531	6-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24528	28-11-2024	nee
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24533	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24534	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24569	28-11-2024	nee
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24538	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24568	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24567	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24656	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24572	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24537	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24536	28-11-2024	onderhanden
	Onderwijsassistenten naar Opleiding tot Leraar	SOOLPO24535	28-11-2024	onderhanden
	Regeling School en Omgeving	RSO-24089	30-7-2024	onderhanden
	Regeling School en Omgeving	RSO-24090	30-7-2024	onderhanden
	Regeling School en Omgeving	RSO-24091	30-7-2024	onderhanden
	Regeling School en Omgeving	RSO-24092	29-7-2024	onderhanden
	Regeling School en Omgeving	RSO-24093	29-7-2024	onderhanden
	Regeling School en Omgeving	RSO-24144	29-7-2024	onderhanden
	Kennisdeling - Regeling School en Omgeving	RSO-COA24051	11-12-2024	onderhanden
	Doorstroomprogramma's po-vo voor gelijke kansen	DPOVO23325	20-7-2023	onderhanden
	Doorstroomprogramma's po-vo voor gelijke kansen	DPOVO23109	20-7-2023	onderhanden
	Ventilatie op scholen	VENT-V-230048	26-6-2023	ja
	Brugfunctionaris	BRF-241392	7-5-2024	onderhanden
	Brugfunctionaris	BRF-241425	7-5-2024	onderhanden
	Brugfunctionaris	BRF-241429	7-5-2024	onderhanden
	Brugfunctionaris	BRF-241431	7-5-2024	onderhanden

Brugfunctionaris	BRF-241393	7-5-2024	onderhanden
Brugfunctionaris	BRF-241428	7-5-2024	onderhanden
Internationalisering funderend onderwijs	IFO24030	22-1-2024	ja

G2 Subsidies met verrekeningsclausule

G2A Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar:

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Subsidiebate ontvangen t/m vorig boekjaar	Subsidiabele kosten t/m vorig boekjaar	Saldo per 1-1-2024	Ontvangen in 2024	Subsidiabele kosten 2024	Totaal saldo per 31-12-2024
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Ventilatie op scholen	VENT-V-230044	26-6-2023	141.510	141.510	44.222	97.288	-	97.288	-
Ventilatie op scholen	VENT-V-230047	26-6-2023	263.087	263.087	164.627	98.460	-	98.460	-
Totaal			404.598	404.598	208.849	195.748	-	195.748	-

G2B Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar:

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Subsidiebate ontvangen t/m vorig boekjaar	Subsidiabele kosten t/m vorig boekjaar	Saldo per 1-1-2024	Ontvangen in 2024	Subsidiabele kosten 2024	Totaal saldo per 31-12-2024
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
				-	-	-	-		-
				-	-	-	-		-
Totaal			-	-	-	-	-	-	-

B6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Contracten

			Startdatum contract	Einddatum	Resterende contractwaarde per 31-12-24 EUR	Jaarlijkse kosten EUR
betreft						
CSU	schoonmaak	conform aanbesteding	1-2-2022	31-1-2026	755.000	696.500
CSU	schoonmaak	conform aanbesteding	1-7-2023	31-1-2027	1.382.000	663.500
Loyalis	WGA ERD-verzekering	conform aanbesteding	1-1-2024	31-12-2026	752.000	376.099
Loyalis	AOV bij gedeeltelijke ao	conform aanbesteding	1-1-2024	31-12-2026	378.000	189.148
Engie	elektriciteit	conform aanbesteding	1-1-2024	31-12-2025	400.000	400.091
Engie	gas	conform aanbesteding	1-1-2024	31-12-2025	718.000	718.051

De contracten voor schoonmaak zijn in 2021 aanbesteed voor de periode 1-2-2022 t/m 31-1-2026 en zijn gegund aan CSU en Breedweer. De diensten van Breedweer zijn in 2023 beëindigd. Betreffende perceel is opnieuw aanbesteed. De opdracht is gegund aan CSU voor de periode 1-7-2023 t/m 31-1-2027.

Energie voor Scholen heeft voor de jaren 2024 en 2025 Engie gecontracteerd.

De overige doorlopende contracten hebben individueel een jaarlast van minder dan 100.000 EUR.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De regeling duurzame inzetbaarheid treedt conform artikel 8A.1 in op 1 oktober 2014. Wanneer er sprake is van een vooraf ingediend plan voor verlof dan dient hier een voorziening voor te worden gevormd.

Sinds oktober 2014 heeft het bestuur geen verzoeken ontvangen van 57-plussers die hun uren duurzame inzetbaarheid willen sparen, daarom is er geen voorziening gevormd.

Eigen risicodragers WGA

Bij Loyalis is een conventionele verzekering afgesloten, zodoende ligt het risico bij de verzekeraar. In 2023 is via aanbesteding een verzekeraar gezocht. Dit is weer Loyalis geworden voor de periode 1-1-2024 t/m 31-12-2026.

B7 Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Baten

Overheidsbijdragen

3.1	Rijksbijdragen	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	67.510.770	66.362.000	70.734.048
3.1.2	Overige subsidies OCW	1.705.376	759.000	2.274.183
3.1.3.2	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	173.222	181.000	185.998
	Rijksbijdragen	<u>69.389.368</u>	<u>67.302.000</u>	<u>73.194.229</u>

3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
3.2.2	Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	13.970.380	12.919.000	11.212.151
	Ov overheidsbijdr. en -subsidies	<u>13.970.380</u>	<u>12.919.000</u>	<u>11.212.151</u>

Andere baten

3.5	Overige baten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
3.5.1	Verhuur	462.205	453.000	444.023
3.5.6	Overige	1.153.534	458.000	1.275.793
	Overige baten	<u>1.615.739</u>	<u>911.000</u>	<u>1.719.816</u>

Lasten

4.1	Personeelslasten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.1.1	Lonen en salarissen	63.649.918	62.476.000	62.034.300
4.1.2	Overige personele lasten	8.195.552	7.212.000	7.182.391
4.1.3	Af: uitkeringen	853.656	720.000	881.285
	Personeelslasten	<u>70.991.814</u>	<u>68.968.000</u>	<u>68.335.406</u>
	Uitsplitsing			
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	48.838.968		47.312.656
4.1.1.2a	Sociale lasten	7.269.481		6.784.538
4.1.1.2b	Premie participatiefonds	722.269		934.859
4.1.1.2c	Premie vervangingsfonds	-		-
4.1.1.3	Pensioenpremies	6.819.200		7.002.247
	Lonen en salarissen	<u>63.649.918</u>		<u>62.034.300</u>
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	219.993	-	42.300
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	5.515.086	4.256.000	4.629.393
4.1.2.3	Overig	2.460.473	2.956.000	2.510.698
	Overige personele lasten	<u>8.195.552</u>	<u>7.212.000</u>	<u>7.182.391</u>
	Het gemiddeld aantal FTE's is	699,18		719,28
	waarvan in het buitenland	-		-
4.2	Afschrijvingen	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.2.2	Materiële vaste activa	1.318.312	1.370.000	1.380.444
4.2.3	Boekverlies op desinvesteringen	-	-	-
	Afschrijvingen	<u>1.318.312</u>	<u>1.370.000</u>	<u>1.380.444</u>
4.3	Huisvestingslasten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.3.1	Huur	52.953	66.000	73.809
4.3.3	Onderhoud	1.185.648	861.000	644.189
4.3.4	Energie en water	1.224.075	1.301.000	1.060.318
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.339.319	1.401.000	1.117.641
4.3.6	Heffingen	123.896	127.000	102.901
4.3.8	Dotatie/vrijval overige onderhoudsvoorzieningen	1.306.510	2.431.000	1.933.244
4.3.7	Overige	1.246.270	554.000	2.337.401
	Huisvestingslasten	<u>6.478.671</u>	<u>6.741.000</u>	<u>7.269.503</u>

4.4	Overige lasten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.4.1	Administratie en beheerslasten	765.182	629.000	673.743
4.4.2a	Inventaris, apparatuur	1.290.301	1.422.000	1.328.112
4.4.2b	Leermiddelen	1.486.589	1.393.000	1.358.221
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	-703.384	-	305.500
4.4.4	Overige	5.768.747	5.432.000	5.464.820
4.4.5	Buitengewone lasten	98.712	-	41.766
	Overige lasten	<u>8.706.147</u>	<u>8.876.000</u>	<u>9.172.162</u>
	Specificatie honorarium			
4.4.1.1	Onderzoek van de jaarrekening	64.130		50.960
4.4.1.2	Andere controleopdrachten	69.542		74.045
4.4.1.3	Adviesdiensten op fiscaal terrein	-		4.162
4.4.1.4	Andere niet-controlediensten	-		19.055
	Accountantslasten	<u>133.672</u>		<u>148.222</u>

Toelichting bij overige lasten:

De overige lasten bestaan voornamelijk uit kosten met betrekking tot de materiële inzet van de gemeentelijke subsidies en maatwerkbudgetten. De materiële inzet is voornamelijk hoger door de verhoging van de subsidieontvangsten en krapte op de arbeidsmarkt.

De dotatie overige voorziening betreft de vrijval van de voorziening schoolpleinen in 2024.

De buitengewone lasten betreffen het boekverlies op desinvesteringen.

Financieel

5	Financiële baten en lasten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
5.1	Rentebaten	1.846.694	1.896.000	1.659.440
5.3	Waardeveranderingen fin. vaste activa en effecten	552.436	-	-
5.4	Overige opbrengsten fin. vaste activa en effecten	98.223	50.000	57.047
5.5	Rentelasten (-/-)	58.099	61.000	59.197
	Financiële baten en lasten	<u>2.439.254</u>	<u>1.885.000</u>	<u>1.657.290</u>

Resultaat

	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
Resultaat voor mutatie reserves	<u>-80.203</u>	<u>-2.938.000</u>	<u>1.625.971</u>

Bestemming van het exploitatiesaldo stichting

De statuten bevatten geen voorschriften ten aanzien van de bestemming van het resultaat. De verdeling van het resultaat is als volgt:

	2024 EUR	2023 EUR
Resultaat voor mutatie reserves	-80.203	1.625.971
Overige mutaties	-	-
t.l.v. herwaarderingsreserve	-53.154	-57.532
t.g.v. bestemmingsreserves exploitatie	146.957	-218.549
t.g.v. bestemmingsreserves personeel	1.927.651	1.802.543
t.g.v. bestemmingsreserve NPO	-2.629.849	110.437
t.g.v. algemene private reserves	<u>-5.517</u>	<u>-89.213</u>
	<u>-613.912</u>	<u>1.547.686</u>
t.g.v. private Statutaire reserve	<u>533.709</u>	<u>78.285</u>

Deze verdeling is reeds verwerkt in de jaarrekening.

B7 Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Baten		PO	Kinderopvang	Totaal
Overheidsbijdragen				
3.1	Rijksbijdragen	2024 EUR	2024 EUR	2024 EUR
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	67.510.770	-	67.510.770
3.1.2	Overige subsidies OCW	1.705.376	-	1.705.376
3.1.3.2	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	173.222	-	173.222
	Rijksbijdragen	<u>69.389.368</u>	<u>-</u>	<u>69.389.368</u>
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2024 EUR	2024 EUR	2024 EUR
3.2.2	Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	10.676.607	3.293.773	13.970.380
	Ov overheidsbijdr. en -subsidies	<u>10.676.607</u>	<u>3.293.773</u>	<u>13.970.380</u>
Andere baten				
3.5	Overige baten	2024 EUR	2024 EUR	2024 EUR
3.5.1	Verhuur	462.205	-	462.205
3.5.6	Overige	1.153.534	-	1.153.534
	Overige baten	<u>1.615.739</u>	<u>-</u>	<u>1.615.739</u>

Lasten		PO	Kinderopvang	Totaal
4.1	Personeelslasten	2024 EUR	2024 EUR	2024 EUR
4.1.1	Lonen en salarissen	60.880.330	2.769.588	63.649.918
4.1.2	Overige personele lasten	8.163.458	32.094	8.195.552
4.1.3	Af: uitkeringen	803.010	50.646	853.656
	Personeelslasten	<u>68.240.778</u>	<u>2.751.036</u>	<u>70.991.814</u>
	Uitsplitsing			
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	46.702.364	2.136.604	48.838.968
4.1.1.2	Sociale lasten	6.959.240	310.241	7.269.481
	Premie participatiefonds	689.507	32.762	722.269
	Premie vervangingsfonds	-	-	-
4.1.1.3	Pensioenpremies	<u>6.529.219</u>	<u>289.981</u>	<u>6.819.200</u>
	Lonen en salarissen	<u>60.880.330</u>	<u>2.769.588</u>	<u>63.649.918</u>
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	219.993	-	219.993
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	5.510.734	4.352	5.515.086
4.1.2.3	Overig	<u>2.432.731</u>	<u>27.742</u>	<u>2.460.473</u>
	Overige personele lasten	<u>8.163.458</u>	<u>32.094</u>	<u>8.195.552</u>
Het gemiddeld aantal FTE's is		665,55	33,63	699,18
waarvan in het buitenland		-	-	-
4.2	Afschrijvingen	2024 EUR	2024 EUR	2024 EUR
4.2.2	Materiële vaste activa	1.299.800	18.512	1.318.312
4.2.3	Boekverlies op desinvesteringen	-	-	-
	Afschrijvingen	<u>1.299.800</u>	<u>18.512</u>	<u>1.318.312</u>
4.3	Huisvestingslasten	2024 EUR	2024 EUR	2024 EUR
4.3.1	Huur	15.203	37.750	52.953
4.3.3	Onderhoud	1.120.415	65.233	1.185.648
4.3.4	Energie en water	1.148.755	75.320	1.224.075
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.257.320	81.999	1.339.319
4.3.6	Heffingen	120.297	3.599	123.896
4.3.8	Dotatie/vrijval overige onderhoudsvoorzieningen	1.209.154	97.356	1.306.510
4.3.7	Overige	<u>1.246.270</u>	-	<u>1.246.270</u>
	Huisvestingslasten	<u>6.117.414</u>	<u>361.257</u>	<u>6.478.671</u>

		PO	Kinderopvang	Totaal
Lasten (vervolg)				
4.4	Overige lasten	2024 EUR	2024 EUR	2024 EUR
4.4.1	Administratie en beheerslasten	654.743	110.439	765.182
4.4.2a	Inventaris, apparatuur	1.284.412	5.889	1.290.301
4.4.2b	Leermiddelen	1.431.358	55.231	1.486.589
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	-703.384	-	-703.384
4.4.4	Overige	5.742.599	26.148	5.768.747
4.4.5	Buitengewone lasten	98.712	-	98.712
	Overige lasten	<u>8.508.440</u>	<u>197.707</u>	<u>8.706.147</u>

Financieel

5	Financiële baten en lasten	2024 EUR	2024 EUR	2024 EUR
5.1	Rentebaten	1.846.694	-	1.846.694
5.3	Waardeveranderingen fin. vaste activa en effecten	552.436	-	552.436
5.4	Overige opbrengsten fin. vaste activa en effecten	98.223	-	98.223
5.5	Rentelasten (-/-)	58.099	-	58.099
	Financiële baten en lasten	<u>2.439.254</u>	<u>-</u>	<u>2.439.254</u>

B8 Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten per sector

Baten primair onderwijs

Overheidsbijdragen

3.1	Rijksbijdragen	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	67.510.770	66.362.000	70.734.048
3.1.2	Overige subsidies OCW	1.705.376	759.000	2.274.183
3.1.3.2	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	173.222	181.000	185.998
	Rijksbijdragen	<u>69.389.368</u>	<u>67.302.000</u>	<u>73.194.229</u>

3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
3.2.2	Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	10.676.607	9.785.000	8.277.751
	Ov overheidsbijdr. en -subsidies	<u>10.676.607</u>	<u>9.785.000</u>	<u>8.277.751</u>

Andere baten

3.5	Overige baten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
3.5.1	Verhuur	462.205	453.000	444.023
3.5.6	Overige	1.153.534	458.000	1.275.793
	Overige baten	<u>1.615.739</u>	<u>911.000</u>	<u>1.719.816</u>

Lasten primair onderwijs

4.1	Personeelslasten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.1.1	Lonen en salarissen	60.880.330	59.970.000	59.628.720
4.1.2	Overige personele lasten	8.163.458	7.184.000	7.061.767
4.1.3	Af: uitkeringen	803.010	734.000	823.486
	Personeelslasten	<u>68.240.778</u>	<u>66.420.000</u>	<u>65.867.001</u>
	Uitsplitsing			
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	46.702.364		45.473.775
4.1.1.2	Sociale lasten	6.959.240		6.524.213
	Premie participatiefonds	689.507		897.062
	Premie vervangingsfonds	-		-
4.1.1.3	Pensioenpremies	<u>6.529.219</u>		<u>6.733.670</u>
	Lonen en salarissen	<u>60.880.330</u>		<u>59.628.720</u>
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	219.993	-	42.300
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	5.510.734	4.248.000	4.537.929
4.1.2.3	Overig	<u>2.432.731</u>	<u>2.928.000</u>	<u>2.481.538</u>
	Overige personele lasten	<u>8.163.458</u>	<u>7.176.000</u>	<u>7.061.767</u>
	Het gemiddeld aantal FTE's is	665,55		685,21
	waarvan in het buitenland	-		-
4.2	Afschrijvingen	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.2.2	Materiële vaste activa	1.299.800	1.351.000	1.359.273
4.2.3	Boekverlies op desinvesteringen	-	-	-
	Afschrijvingen	<u>1.299.800</u>	<u>1.351.000</u>	<u>1.359.273</u>
4.3	Huisvestingslasten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.3.1	Huur	15.203	26.000	35.059
4.3.3	Onderhoud	1.120.415	801.000	593.788
4.3.4	Energie en water	1.148.755	1.236.000	1.028.818
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.257.320	1.324.000	1.067.089
4.3.6	Heffingen	120.297	124.000	102.901
4.3.8	Dotatie/vrijval overige onderhoudsvoorzieningen	1.209.154	2.311.000	1.933.244
4.3.7	Overige	<u>1.246.270</u>	<u>554.000</u>	<u>2.337.401</u>
	Huisvestingslasten	<u>6.117.414</u>	<u>6.376.000</u>	<u>7.098.300</u>

4.4	Overige lasten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.4.1	Administratie en beheerslasten	654.743	533.000	505.996
4.4.2a	Inventaris, apparatuur	1.284.412	1.380.000	1.287.658
4.4.2b	Leermiddelen	1.431.358	1.330.000	1.292.832
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	-703.384	-	305.500
4.4.4	Overige	5.742.599	5.392.000	5.443.532
4.4.5	Buitengewone lasten	98.712	-	41.540
	Overige lasten	<u>8.508.440</u>	<u>8.635.000</u>	<u>8.877.058</u>

Financieel primair onderwijs

5	Financiële baten en lasten	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
5.1	Rentebaten	1.846.694	1.896.000	1.659.440
5.3	Waardeveranderingen fin. vaste activa en effecten	552.436	-	-
5.4	Overige opbrengsten fin. vaste activa en effecten	98.223	50.000	57.047
5.5	Rentelasten (-/-)	58.099	61.000	59.197
	Financiële baten en lasten	<u>2.439.254</u>	<u>1.885.000</u>	<u>1.657.290</u>

Bestemming exploitatiesaldo primair onderwijs

Resultaat voor mutatie reserves	-45.464	1.647.454
Overige mutaties	-	-
t.g.v. herwaarderingsreserve	-53.154	-57.532
t.g.v. bestemmingsreserves exploitatie	181.696	-197.066
t.g.v. bestemmingsreserve NPO	-2.629.849	110.437
t.g.v. bestemmingsreserves personeel	1.927.651	1.802.543
t.g.v. algemene private reserves	-5.517	-89.213
	<u>-579.173</u>	<u>1.569.169</u>
t.g.v. private Statutaire reserve	<u>533.709</u>	<u>78.285</u>

B8 Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten per sector

Baten kinderopvang

	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
3.1 Rijksbijdragen	-	-	-
3.2.2 Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	3.293.773	3.134.000	2.934.400
3.5.6 Overige baten	-	-	-
Totaal baten	<u>3.293.773</u>	<u>3.134.000</u>	<u>2.934.400</u>

Lasten kinderopvang

	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
4.1.1 Lonen en salarissen	2.769.588	2.506.000	2.405.580
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	4.352	8.000	91.464
4.1.2.3 Overige personele lasten	27.742	28.000	29.160
4.1.3 Uitkeringen	-50.646	-14.000	-57.799
4.2.2 Afschrijvingen Materiële vaste activa	18.512	19.000	21.171
4.3.1 Huur	37.750	40.000	38.750
4.3.3 Onderhoud	65.233	60.000	50.401
4.3.4 Energie en water	75.320	65.000	31.500
4.3.5 Schoonmaakkosten	81.999	77.000	50.552
4.3.6 Heffingen	3.599	3.000	-
4.3.8 Dotatie/vrijval overige onderhoudsvoorzieningen	97.356	120.000	
4.4.1 Administratie en beheerslasten	110.439	96.000	167.747
4.4.2a Inventaris, apparatuur	5.889	42.000	40.454
4.4.2b Leer- en hulpmiddelen	55.231	63.000	65.389
4.4.3 Dotatie overige voorzieningen	-	-	-
4.4.4 Overige lasten	26.148	40.000	21.288
4.4.5 Buitengewone lasten	-	-	226
Totaal lasten	<u>3.328.512</u>	<u>3.153.000</u>	<u>2.955.657</u>

Financieel kinderopvang

	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
5.1 Rentebaten	-	-	-
5.5 Rentelasten (-/-)	-	-	-
Financiële baten en lasten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Bestemming exploitatiesaldo kinderopvang

	2024 EUR	Begroot 2024 EUR	2023 EUR
Resultaat voor mutatie reserves	-34.739	-19.000	-21.257
t.g.v. herwaarderingsreserve	-		-
t.l.v. bestemmingsreserves exploitatie	-34.739		-21.257
t.g.v. bestemmingsreserves personeel	-		-
t.g.v. algemene private reserves	-		-
	<u>-34.739</u>		<u>-21.257</u>
t.g.v. private Statutaire reserve	<u>-</u>		<u>-</u>

B9 Overzicht verbonden partijen

Model E: Verbonden partijen

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroeren de zaken	Overige	Eigen vermogen 31-12-2024 EUR	Resultaat jaar 2024 EUR	Deelname %	Consolidatie Ja/Nee
n.v.t.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroeren de zaken	Overige	Deelname %
n.v.t.	-	-	-	-	-	-	-

Verbonden partij met belang in bevoegd gezag

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Contract-onderwijs	Contract-onderzoek	Onroeren de zaken	Overige	Deelname %
St. voor I.C.B.O. te Rotterdam eo	stichting	Rotterdam	Nee	Nee	Nee	Ja	50

Toelichting op verbonden partijen:

2 leden van het management team van P.C.B.O. zijn lid van het bestuur van de stichting voor Interconfessioneel Basisonderwijs te Rotterdam e.o.. De overige 2 bestuursleden van de stichting I.C.B.O. zijn vertegenwoordigers van de Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs.

Samenwerkingsverband

In het kader van Passend Onderwijs is PCBO aangesloten bij het Samenwerkingsverband PPO Rotterdam.

B10 Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

4.1 Vermelding bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen

Vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling
Gegevens 2024

Functie	Voorzitter (J/N) Naam		Aanvang functie	Einde functie	Omvang dienst- verband in Fte	Maximale bezoldiging 2024	Beloningen 2024 plus belastbare onkostenver- goedingen	Beloningen betaalbaar op termijn 2024	Onverschuldigd betaald en niet terugontvangen bedrag 2024	Totaal van bezoldiging 2024	Overschrijding maximale bezoldiging 2024
Voorzitter College van Bestuur	J	Middelkoop, D	1-1-2024	31-10-2024	1,0000	150.833	125.970	19.471	-	145.441	nvt
Voorzitter College van Bestuur	J	Doesburg, I van	1-10-2024	31-12-2024	1,0000	45.497	32.932	5.857	-	38.789	nvt
Lid College van Bestuur	N	Monster, P	1-1-2024	31-12-2024	1,0000	181.000	143.033	23.365	-	166.398	nvt
Lid College van Bestuur interim	N	Winkelen, F van	1-10-2024	30-11-2024	1,0000	30.167	30.248	-	-	30.248	81 *

* De overschrijding van de maximale vergoeding is in 2025 door de heer Van Winkelen terugbetaald.

Gegevens 2023

Functie	Voorzitter (J/N) Naam		Aanvang functie	Einde functie	Omvang dienst- verband in Fte	Maximale bezoldiging 2023	Beloningen 2023 plus belastbare onkostenver- goedingen	Beloningen betaalbaar op termijn 2023	Onverschuldigd betaald en niet terugontvangen bedrag 2023	Totaal van bezoldiging 2023	Overschrijding maximale bezoldiging 2023
Voorzitter College van Bestuur	J	Middelkoop, D	1-1-2023	31-12-2023	1,0000	173.000	143.093	22.616	-	165.709	nvt
Lid College van Bestuur	N	Monster, P	1-1-2023	31-12-2023	1,0000	173.000	148.697	22.616	-	171.313	nvt

Vermelding alle bestuurders zonder dienstbetrekking in periode t/m de 12e maand
Gegevens 2024

Functie	Voorzitter (J/N) Naam		Aanvang functie	Einde functie	Aantal maanden functiever- vulling	Omvang dienst- verband in uren per kalender- jaar	Maximum uurtarief in kalender-jaar	Maxima op basis van de norm- bedragen per maand	Individueel toepasselijke maximum gehele periode in de kalendermaand 1 t/m 12 periode	Bezoldiging in de betreffende kalendermaand 245.462	Totale bezoldiging gehele periode kalendermaan d 1 t/m 12 321.299	Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvang en bedrag nvt	Bedrag van overschrijding -
Lid College van Bestuur interim	N	Winkelen, F van	1-1-2024	30-9-2024	9	811	221	232.800	321.300	245.462	321.299	nvt	-

Stichting voor Protestants-Christelijk Basis- en Orthopedagogisch Onderwijs te Rotterdam-Zuid

Gegevens 2023

Functie	Voorzitter (I/N) Naam		Aanvang functie	Einde functie	Aantal maanden functiever vulling	Omvang dienst- verband in uren per kalender- jaar	Maximum uurtarief in kalender-jaar	Maxima op basis van de norm- bedragen per maand	Individueel toepasselijke maximum gehele periode in de kalendermaand 1 t/m 12 periode	Bezoldiging in de kalendermaan d 1 t/m 12	Totale bezoldiging gehele periode kalendermaan d 1 t/m 12	Onverschuldigd d betaald en nog niet terugontvang en bedrag nvt	Bedrag van overschrijding -
Lid College van Bestuur interim	N	Winkelen, F van	3-10-2023	31-12-2023	3	403	212	88.500	85.436	75.835	75.835		

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Functie bij beëindiging dienstverband	Naam	Omvang dienst- verband in Fte	Jaar waarin d is beëindigd 2024	Overeenge komen uitkering	Individueel toepasselijk maximum	Totaal uitkeringen wegens beëindiging dv t/m 2024	In 2024 betaalde uitkering wegens beëindiging dv	Onverschuldigd betaald en niet terugontvangen bedrag 2024	Overschrijding maximale bezoldiging 2024
Voorzitter College van Bestuur	Middelkoop, D	1,0000	2024	75.000	75.000	4.286	4.286	-	nvt

Vermelding alle toezichthouders

Gegevens 2024

Functie	Voorzitter (I/N) Naam		Aanvang functie	Einde functie	Maximale bezoldiging 2024	Bezoldiging 2024		Onverschuldigd betaald en niet terugontvangen bedrag 2024	Totaal van bezoldiging 2024	Overschrijding maximale bezoldiging 2024
Voorzitter Raad van Toezicht	J	Molenkamp, JM	1-1-2024	30-11-2024	24.776	2.875	**	-	2.875	nvt
Voorzitter Raad van Toezicht	J	Groenewegen, NE	1-11-2024	31-12-2024	4.525	2.183	*	-	2.183	nvt
Lid Raad van Toezicht	N	Groenewegen, NE	1-1-2024	31-10-2024	15.034	8.767	*	-	8.767	nvt
Lid Raad van Toezicht	N	ter Maaten, J	1-1-2024	31-12-2024	18.100	10.520	*	-	10.520	nvt
Lid Raad van Toezicht	N	Lewis, MC	1-1-2024	31-12-2024	18.100	8.570	*	-	8.570	nvt
Lid Raad van Toezicht	N	Trimp, L	1-1-2024	31-12-2024	18.100	8.895	*	-	8.895	nvt
Lid Raad van Toezicht	N	Sprokkereef, A	1-1-2024	31-12-2024	18.100	11.000	**	-	11.000	nvt

Gegevens 2023

Functie	Voorzitter (I/N) Naam		Aanvang functie	Einde functie	Maximale bezoldiging 2023	Bezoldiging 2023	
Voorzitter Raad van Toezicht	J	Molenkamp, JM	1-1-2023	31-12-2023	25.950	5.750	**
Lid Raad van Toezicht	N	Groenewegen, NE	1-1-2023	31-12-2023	17.300	2.306	*
Lid Raad van Toezicht	N	ter Maaten, J	1-1-2023	31-12-2023	17.300	3.071	*
Lid Raad van Toezicht	N	Lewis, MC	1-1-2023	31-12-2023	17.300	2.096	*
Lid Raad van Toezicht	N	Trimp, L	1-5-2023	31-12-2023	17.300	1.431	*
Lid Raad van Toezicht	N	Sprokkereef, A	1-5-2023	31-12-2023	17.300	2.600	**

* uitbetaling via Opting-in, waarbij de vergoeding deels bruto en deels als een netto onkostenvergoeding wordt betaald

** uitbetaling via facturen

De Raad van Toezicht wordt niet bekostigd vanuit de Rijksmiddelen.

4.2 Vermelding gegevens van een ieder wie de bezoldiging de toepasselijke norm te boven gaat

In 2024 zijn geen functionarissen in dienst geweest waarvan het belastbaar jaarloon uitsteeg boven de vastgestelde voor de instelling van toepassing zijnde normbedragen.

4.3 Bezoldigingsklasse en -maximum

	2024	2023
Complexiteitspunten (gemiddelde) totale baten	6	6
Complexiteitspunten (gemiddeld) aantal leerlingen	3	3
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten	3	3
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>12</u>	<u>12</u>

Bezoldigingsklasse	D	D
	2024	2023
	EUR	EUR
Bezoldigingsmaximum bij klasse D	181.000	173.000
Bezoldigingsmaximum voorzitter RvT	15% 27.150	25.950
Bezoldigingsmaximum lid RvT	10% 18.100	17.300

B11 Ondertekening van de jaarrekening

Voorzitter College van Bestuur: I. van Doesburg

Voorzitter Raad van Toezicht: N.E. Groenewegen

Lid Raad van Toezicht: M.C. Lewis

Lid Raad van Toezicht: J. ter Maaten

Lid Raad van Toezicht: A. Sprokkereef-Pons

Lid Raad van Toezicht: L. Trimp

Rotterdam, 24 juni 2025

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting voor Protestants-Christelijk Basis- en Orthopedagogisch Onderwijs

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting voor Protestants-Christelijk Basis- en Orthopedagogisch Onderwijs te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Protestants-Christelijk Basis- en Orthopedagogisch Onderwijs op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Protestants-Christelijk Basis- en Orthopedagogisch Onderwijs zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zoetermeer, 25 juni 2025
Flynth Audit B.V.

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

J.L.C. van Sabben RA